

TUUSNIEMEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2017

Kunnanhallitus 9.4.2018 § 53

Kunnanvaltuusto __.__.2018 § __

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS

Lyhyt historia	1
Kunnanjohtajan katsaus	2
Kunnan hallinto	3 – 8
Yleinen kehitys	9 – 10
Väestö 2004 – 2016	11
Talouden ja toiminnan toteutuminen	12 – 26
Kunnan talouden tasapaino, rahoitusasema ja tuleva kehitys	27 – 28
Laskelmat ja tunnusluvut	29 – 39

2. TOIMINNAN JA TALouden TOTEUTUMINEN

Keskusvaalilautakunta	40
Tarkastuslautakunta	41 – 42
Keskushallinto	43 – 52
Sosiaalilautakunta	53 – 65
Terveystoimi	66 – 68
Sivistyslautakunta	69 – 76
Tekninen lautakunta	77 – 83
Investoinnit 2016	84 – 87
Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	88 – 90
Tuloslaskelman toteutuminen	91
Rahoitusosan toteutuminen	92

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma	93
Rahoituslaskelma	94
Tase	95 - 96
Konsernituloslaskelma	97
Konsernirahoituslaskelma	98
Konsernitase	99 - 100

4. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	101 – 102
Tuloslaskelman liitetiedot	103 – 106
Taseen liitetiedot	107 – 116

5. ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

Vesihuoltolaitos: kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö	117 – 126
--	-----------

6. HENKILÖSTÖKERTOMUS JA VOIMASSA OLEVAT OSTOPALVELU- JA YHTEISTYÖSOPIMUKSET

Henkilöstökertomus	127 – 135
Voimassa olevat ostopalvelu- ja yhteistyösopimukset	136 – 139

7. LUETTELOT JA SELVITYKSET

Tilinpäätöksessä käytetyt tositelajit ja kirjanpitokirjat	140
---	-----

8. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus	141
Tilinpäätösmerkintä	142

TUUSNIEMEN LYHYT HISTORIA

Tuusniemen kunta sijaitsee Koillis-Savossa Savon itärajalla, suuren, puhdasvetisen, saarista ja niemistä rikkaan Juojärven kahtia halkaisemana ja on alunperin kuulunut vuonna 1547 perustettuun Tavinsalmen hallinto- ja kirkkopitäjään, joka nykyään tunnetaan nimellä Kuopion kaupunki.

Täyssinän rauha

Vuonna 1570 alkoi Ruotsi-Suomen ja Venäjän välillä sota Käkisalmen läänin omistuksesta ja Viron herruudesta. Tuusniemen alue säilyi sodan kauhulta, koska täällä ei silloin vielä ollut varsinaista asutusta. Sota kesti 25 vuotta ja rauha solmittiin Täyssinä-nimisessä kylässä Inkerinmaalla toukokuun 18. päivänä 1595. Raja tuli kulkemaan Suomenlahden pohjukasta Siitarijoen suulta Karjalan kannaksen halki Puruveteen ja Juojärvessä olevaan Jäätsalon saareen ja sieltä suoraan Ohtaansalmeeen.

Historiallisena jäänteenä rajankäynnistä on Ohtaansalmen pohjoisrannalla rajamerkinä kalliopaasi, missä kiveen kaiverrettuna on vuosiluku 1595, kolme kruunua, ortodoksinen risti sekä nimimerkkejä, jotka edustivat suomalaisen rajavaltuuskuntaan kuuluneita sotapäälliköitä.

Kylien muodostuminen

Tuusniemen vanhin asutus lienee ollut Tuusjärvellä kirkonkylältä 15 km Kuopioon päin. Erään kärkepäytäkirjan mukaan on Riistaveteen rajoittuvalla osalla ollut pysyvät tilusrajat jo vuonna 1480. Sen sijaan Täyssinän rauhasta huolimatta itäosa Tuusniemeä asutettiin vasta 1600-luvun alkuvuosikymmenillä. Tämä johtui monista Vienan-Karjalasta tehdyistä hyökkäyksistä, joita rauhan solmimisesta huolimatta tehtiin Savoon runsaasti. Asiakirjoista selviää, että "Tuusniemen kylä" on sisältänyt ainakin neljä nykyistä kylää: Ohtaanniemi, missä mainitaan Mikkolan talo 1633, Kiukoonniemi, missä Kiukoolan talossa isännöi Matti Mustonen vuodesta 1621 lähtien, Juurikkamäki, missä erään isäntäluettelon mukaan Mäkelä-niminen talo on ollut olemassa Olli Räsäsen perustamana vuodesta 1611. Lisäksi neljäntenä kylänä on ollut nykyisen kirkonkylän tienoot.

Isonjaon jälkeen oli Tuusniemellä 23 kylää, joita olivat mm. Enonsalo, Hauranki, Juojärvi, Juurikkamäki, Kartansalo eli nykyinen Kosula, Kiukoonniemi, Litmaniemi, Melaniemi, Miettälä, Tuusniemi, Vehmersalmi ja Viitamäki. Tuusniemi oli ollut aina 1700-luvulle saakka erämaa-alueita runsain riistamaiseen ja kalaisine järvineen. Sellaisena se vanhastaan on ollut myös rantasalmelaisten erämaita. Esim. Tuusjärvi kuului vielä 1800-luvun alussa Rantasalmeeen.

Nimen synty

Tuusniemeläisten keskuudessa kiertää perimätietona tarina, että Tuusniemi on saanut nimensä Duus-nimisestä sotamiehestä, joka oli karannut armeijasta ja asettunut asumaan nykyisen kirkonkylän kohdalla Juojärvessä sijaitsevaan niemeen. Todennäköisesti me tuusniemeläiset olemme saaneet pitäjämme nimen sekä muita tuus-alkuisia nimiä rantasalmelaisilta, joiden nautinta-alueita nämä tienoot ovat aikanaan olleet. Rantasalmellakin on Tuusmäki ja Tuusjärvi. Muutoin "tuus" on vanhaa ruotsia.

Kunta muodostuu

Kappeliseurakuntana Tuusniemi pysyi vuoteen 1855, jolloin se heinäkuun 24. päivästä lähtien muodosti oman kirkkoherrakunnan eli oli keisarillisella majesteetilla määrätty "keisarin pitäjäksi". Keisarillinen majesteetti oli helmikuun 6. päivänä 1865 antanut "armollisen asetuksen" kunnallishallituksesta maalla. Tuusniemen miehet kokoontuivat marraskuussa 2. päivänä 1867 päättämään seurakunnan valitseman komitean laatimien kuntasääntöjen hyväksymisestä ja kunnanhallituksen asettamisesta. Tuusniemeläisten vastustuksesta huolimatta lääninhallitus päätöksellään maaliskuun 27. päivä 1868 asetti Tuusniemelle kunnanhallituksen 1.1.1870 alkaen. Käydyissä kunnanhallituksen vaaleissa eniten ääniä sai ruushollari E.J. Ruuth ja niin hänestä tuli Tuusniemen kunnanhallituksen ensimmäinen puheenjohtaja ja ajan tavan mukaan hän oli myös ensimmäinen kunnanjohtaja.

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2017 sujui Tuusniemellä sekä toiminnallisesti että taloudellisesti hyvin. Palvelurakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ja palvelut pysyivät pääosin entisellä, hyvällä tasollaan. Vuoden 2017 talousarviossa varauduttiin peräti 0,56 miljoonan euron alijäämään, mutta aikaisempien vuosien tapaan talousarvio toteutui huomattavasti arvioitua parempana. Tilikauden tulos oli 130.232 euroa positiivinen. 99.851 euron suuruisen satunnaisten kulujen ja poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 241.348 euroa.

Toimintakulut pienivät 0,77 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Lasku selittyi suurimmaksi osaksi perusterveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja erikoissairaanhoidon menojen suotuisalla kustannuskehityksellä. Palvelujen ostot laskivat 0,4 miljoonaa euroa ja henkilöstökulut 0,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Henkilöstökulujen lasku johtui pääasiassa eläkekulujen ja henkilöstösivukulujen alenemisesta.

Toimintatuotot alenivat 0,1 miljoonalla eurolla edellisvuodesta. Tuottojen laskua selittää edellisvuotta pienempi määrä kuopiolaisia asiakkaita terveyskeskuksen vuodeosastolla. Toimintakate parani kohtuulliset 0,7 miljoonaa euroa. Verotulot alenivat 0,3 miljoonaa euroa ja valtionosuudet 0,2 miljoonaa euroa. Korko- ja muut rahoituskulut pienivät entisestään.

Vuosikate oli aikaisempien vuosien tapaan positiivinen: 1,3 miljoonaa euroa, mikä riitti kattamaan poistot, mutta lainanlyhennyksistä vain osan. Kunta investoi hieman yli 600 000 eurolla. Rahoitusosuuksien jälkeen nettoinvestoinnit olivat noin 600 000 euroa. Kolmatta vuotta peräkkäin välttyttiin uuden lainan ottamiselta investoinneista huolimatta. Sen sijaan pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 0,6 miljoonaa euroa.

Vaikka kuntalaisille näkyvät palvelut pysyivät pääosin ennallaan, tapahtui organisaation sisällä toiminnallisia muutoksia. Vuoden aikana jatkettiin ICT-palveluiden kokonaisulkoistusta Istekki Oy:lle ja osallistuttiin alueelliseen asianhallinnan projektiin, joka mahdollistaa sähköisen asianhallinnan käyttöönoton ja sähköiset kokoukset. Kunnan johtoryhmän kokoonpanossa vuoden aikana tapahtuneet muutokset vaikuttivat koko kunnan toimintaan. Ammattitaitoisen ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön ansiosta kaikista toiminnallisista muutoksista on selvitty hyvin. Koko kunnan henkilöstö ansaitseekin suuret kiitokset hyvin tehdystä työstä.

Viime vuosina tehtyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden ansiosta kunnan taloudellista tilannetta voi nyt luonnehtia kohtuulliseksi. On syytä muistaa, että viime vuosien tasapainoinen talous ei ole syntynyt sattumalta, vaan se on edellyttänyt kovaa työtä ja vaikeitakin päätöksiä. Henkilöstön lisäksi haluan kiittää myös kunnan luottamushenkilöitä ja kaikkia yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä. Uusi valtuusto pääsi aloittamaan työnsä melko hyvässä tilanteessa ja katseet voidaan suunnata positiivisin mielin tulevaan.

Timo Kiviluoma, kunnanjohtaja

TK MR

KUNNAN HALLINTO

Tuusniemen kunnanvaltuuston jäsenmäärä on ollut 31.5.2017 saakka 21 ja 1.6.2017 alkaen 17. Kunnanhallituksen ja merkittävimpien lautakuntien jäsenmäärä on 7, tarkastuslautakunta 3 ja keskusvaalilautakunta 5 jäsentä.

Kunnanvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet olivat:

	Valtuusto 31.5.17 saakka	Valtuusto 1.6.17 alkaen	Hallitus 31.5.17 saakka	Hallitus 1.6.17 alkaen
Keskustapuolue	11	8	4	4
Kokoomus	2	1	1	1
SDP	3	2	1	1
Vasemmistoliitto	2	3	1	1
Kristillisdemokraatit	1			
Perussuomalaiset	2	2		
Vihreät		1		

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja v. 2017 oli Asta Tirkkonen-Hersio, I varapuheenjohtajana Hannu Smolander 31.5.17 saakka ja 1.6.17 alkaen Pekka Martikainen ja II varapuheenjohtajana Kari Pitkänen 31.5.17 saakka ja 1.6.17 alkaen Martti Kähkönen. Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Pirjo Smolander 31.5.17 saakka ja 1.6.17 alkaen Jorma Voutilainen, I varapuheenjohtajana Jarkko Toivanen 31.5.17 saakka ja 1.6.17 alkaen Juha Pitkänen..

Kunnanvaltuusto 31.5.2017 saakka

Puheenjohtajat:

Tirkkonen-Hersio Asta, KESK
Smolander Hannu, KESK
Pitkänen Kari, VAS

Jäsenet: 31.5.2017 saakka

Heiskanen Risto, PS
Holopainen Timo, KD
Immonen Pekka, VAS
Joukanen-Miettinen Johanna, KESK
Keinänen Sauli, PS
Kolari Terttu, KESK
Kröger Taisto, KESK
Kuronen Antti, KESK
Lempinen Tauno, SDP
Pirinen Leena, SDP
Riekkinen Irma, SDP
Räsänen Heimo, KOK
Räsänen Maija-Leena, KESK
Smolander Pirjo, KESK
Sunni Markku, KOK
Toivanen Jarkko, KESK
Tuomainen Venla, KESK
Voutilainen Jorma, KESK

Kunnanhallitus 31.5.2017 saakka

Puheenjohtajat:

Smolander Pirjo, KESK, puh.joht.
Toivanen Jarkko, KESK, varapuh.joht.

Jäsenet: 31.5.2017 saakka

Kolari Terttu, KESK
Puustinen Kari, KOK
Pirinen Leena, SDP
Voutilainen Jorma, KESK
Keinänen Sauli, PS

Lautakuntien puheenjohtajat:

Tuomainen Venla, tarkastusltk
Miettinen Anja, keskusvaaliltk,
Kröger Taisto, tekninen ltk.
Räsänen Maija-Leena, sos.ltk
Riekkinen Irma, sivistysltk

Kunnanvaltuusto 1.6.2017 alkaen**Puheenjohtajat:**

Tirkkonen-Hersio Asta, KESK
 Martikainen Pekka, VAS
 Kähkönen Martti, KESK

Jäsenet: 1.6.2017 alkaen

Karinen Päivi, VIHREÄT
 Kolari Terttu, KESK
 Leppänen Tomi, PS
 Pitkänen Juha, VAS
 Puodinketo Kari, SDP
 Rahunen Matti, KESK
 Riekkinen Irma, SDP
 Romppanen Jyrki, PS
 Räsänen Heimo, KOK
 Räsänen Maija-Leena, KESK
 Smolander Hannu, KESK
 Toivanen Irma, VAS
 Toivanen Jarkko, KESK
 Voutilainen Jorma, KESK

Kunnanhallitus 1.6.2017 alkaen**Puheenjohtajat:**

Voutilainen Jorma, KESK, puh.joht.
 Pitkänen Juha, VAS, I varapuh.joht.
 Toivanen Jarkko, KESK, II varapuh.joht.

Jäsenet: 1.6.2017 alkaen

Kolari Terttu, KESK
 Räsänen Maija-Leena, KESK
 Riekkinen Irma, SDP
 Räsänen Maija, PS

Lautakuntien puheenjohtajat:

Smolander Hannu, tarkastusltk
 Jäntti Eevariitta, keskusvaaliltk
 Miettinen Rauno, tekninen ltk
 Heiskanen Risto, sosiaalityö
 Pitkänen Juha, sivistysltk

Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma 1.10.2017 alkaen
 Vs. kunnanjohtaja Jari Tuononen, 30.4.2017 asti
 Vs. kunnanjohtaja Nina Kivi 1.5. - 30.9.2017 asti

Toimialajohtajat:

Keskushallinto	Tuononen Jari, hallintojohtaja 30.4.2017 asti Kivi Nina, vs. hallintojohtaja 1.5.-28.5.2017 Meyes Helena, hallintojohtaja, 29.5.-20.11.17 Hartojoki Sirpa, va. hallintojohtaja, 8.12.17 alkaen
Sosiaalitoimi	Eeva Seppänen, sosiaalityöjohtaja
Sivistystoimi	Porkola Ville, rehtori 9.6.17 asti
Tekninen toimi	Karttunen Janne, va rehtori 1.8. alkaen Karvonen Mika, tekninen johtaja

Kunnan palveluksessa olevaa henkilöstöä koskevat tunnusluvut löytyvät henkilöstötilinpäätöksestä.

Vuoden 2017 lautakuntien ja toimikuntien jäsenet

Tarkastuslautakunta

31.5.2017 saakka (kokoontui 4 kertaa, päätöksiä 18 §)

Tuomainen Venla, puheenjohtaja

Räsänen Heimo, varapuheenjohtaja

Mustonen Annukka, jäsen

1.6.2017 alkaen (kokoontui 3 kertaa, päätöksiä 39 §)

Smolander Hannu, puheenjohtaja

Leppänen Tomi, varapuheenjohtaja

Savolainen Leena, jäsen

Keskusvaalilautakunta

31.5.2017 saakka (kokoontui 8 kertaa, päätöksiä 68 §)

Anja Miettinen, puheenjohtaja

Parviainen Riitta, varapuheenjohtaja

Heikkinen Raimo / Auvinen Pentti, jäsen

Holopainen Tuula / Miettinen Maarit, jäsen

Hyvärinen Hannu / Pitkänen Kari, jäsen

1.6.2017 alkaen (kokoontui 1 kertaa, päätöksiä 10 §)

Jäntti Eevariitta, puheenjohtaja

Hassinen Kaija, varapuheenjohtaja

Pentti Auvinen, jäsen

Parviainen Riitta, jäsen

Räsänen Tomi, jäsen

Sosiaalilautakunta

31.5.2017 saakka (kokoontui 4 kertaa, päätöksiä 24 §)

Räsänen Maija-Leena, puheenjohtaja

Voutilainen Paula, varapuheenjohtaja

Reinikainen Hannu, jäsen

Kröger Taisto, jäsen

Holopainen Aino Marjatta, jäsen

Riekkinen Irma, jäsen

Keinänen Sauli, jäsen

Puustinen Kari, kunnanhallituksen edustaja

1.6.2017 alkaen (kokoontui 2 kertaa, päätöksiä 11 §)

Heiskanen Risto, puheenjohtaja

Riekkinen Irma, varapuheenjohtaja

Reinikainen Hannu, jäsen

Kuronen Antti, jäsen

Hakkarainen Mika, jäsen

Toivanen Irma, jäsen

Vainikka Tiia, jäsen

Räsänen Maija-Leena, kunnanhallituksen edustaja

Sivistyslautakunta**31.5.2017 saakka** (kokoontui 3 kertaa, päätöksiä 24 §)

Riekkinen Irma, puheenjohtaja

Puurunen Ritva, varapuheenjohtaja

Antikainen Kirsti, jäsen

Ihalainen Pentti, jäsen

Voutilainen Jorma, jäsen

Holopainen Tenho, jäsen

Mustonen Pekka, jäsen

Pirinen Leena, kunnanhallituksen edustaja

1.6.2017 alkaen (kokoontui 4 kertaa, päätöksiä 20 §)

Pitkänen Juha, puheenjohtaja

Karinen Päivi, varapuheenjohtaja

Parviainen Reetta, jäsen

Rahunen Matti, jäsen

Puodinketo Kari, jäsen

Skogman Sol-Britt, jäsen

Mustonen Pekka, jäsen

Riekkinen Irma, kunnanhallituksen edustaja

Tekninen lautakunta**31.5.2017 saakka** (kokoontui 3 kertaa, päätöksiä 27 §)

Kröger Taisto, puheenjohtaja

Lempinen Tauno, varapuheenjohtaja

Puurunen Ritva, jäsen

Joukanen-Miettinen Johanna, jäsen

Kuronen Antti, jäsen

Suni Markku, jäsen

Sutinen Marja, jäsen

Toivanen Jarkko, kunnanhallituksen edustaja

1.6.2017 alkaen (kokoontui 2 kertaa, päätöksiä 20 §)

Miettinen Rauno, puheenjohtaja

Lempinen Tauno, varapuheenjohtaja

Puurunen Ritva, jäsen

Joukanen-Miettinen Johanna, jäsen

Tirkkonen Toivo, jäsen

Hyvärinen Hannu, jäsen

Voutilainen Pirjo, jäsen

Toivanen Jarkko, kunnanhallituksen edustaja

Palkkatoimikunta 31.5.2017 saakka (kokoontui 2 kertaa, päätöksiä 5 §)

Smolander Pirjo, puheenjohtaja

Tirkkonen-Hersio Asta, varapuheenjohtaja

Puustinen Kari, jäsen

Heiskanen Risto, jäsen

Nina Kivi, sihteeri-esittelijä

Liikenneturvallisuustyöryhmä (kokoontui 2 kertaa, käsitteli 24 asiaa)

Toivanen Jarkko, puheenjohtaja

Lesch Päivi, liikenneturvallisuustoimija Ramboll, sihteeri

Karvonen Mika

Kumpulainen Sirkku

Porkola Ville / Karttunen Janne

Poliisin, tiehallinnon ja liikenneturvan edustajat

Hyvinvointityöryhmä (kokoontui 5 kertaa, käsitteli 41 asiaa)

Smolander, Pirjo / Voutilainen Jorma, puheenjohtaja, kunnanhallituksen edustaja

Mustonen Lea, varapuheenjohtaja, sosiaalitoimi

Lindroos Anu, perusterveydenhuolto

Porkola Ville / Karttunen Janne, sivistystoimi

Karvonen Mika, tekninen toimi

Tuononen Jari / Kiviluoma Timo, kunnanjohtaja

Räsänen Maija-Leena, järjestöedustaja

Kumpulainen Sirkku, sihteeri, vapaa-aikapalvelut

Maaseudun kehittämisen työryhmä (kokoontui 3 kertaa, käsitteli 29 asiaa)

Matti Rahunen, puheenjohtaja

Matti Pitkänen MTK, varapuheenjohtaja

Eerik Nissinen, Tuusniemen Yrittäjät

Tuija Valta, Tuusniemen Teollisuus

Hannu Hyvärinen, Tuusniemen kylät (08/17 alkaen)

Laura Reinikainen, Sydän Savon maaseutupalvelut (08/17 alkaen)

Ilari Hassinen/Annika Kärppä, nuorten edustaja (07/17 asti)

Pirjo Smolander, kunnanhallituksen edustaja (07/17 asti)

Sirkku Kumpulainen, Tuusniemen kunta, sihteeri

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Maailmantalouden näkymät ovat piristyneet monen vaisumman vuoden jälkeen. Maailman ostovoimakorjatun BKT:n kasvu nousi vuonna 2017 noin 3,5:n prosentin tasolle ja pysyy yli kolmessa prosentissa vuosina 2018-2019. Kasvussa on näkyvässä selkeä kasvupyrähdys. Kysynnän kasvu näkyy myös maailmankaupan kasvuna. Teollisuusmaissa elpyminen on aikaisempaa suurempaa investointien sekä palkkakehityksen kohoamisen vuoksi, mitkä nostavat kulutuskysyntää. Suomelle tärkeiden kaupapumppaneiden talouskasvu on ollut kehittyvien talouksien kasvua nopeampaa, mutta niiden kasvut ovat hieman hidastumassa.

Euroalue on pysynyt hitaalla kasvu-uralla. Iso-Britannian tuleva EU-ero synnyttää epävarmuutta myös euroalueella, mikä voi hieman heikentää investointeja ja kasvua. Riskit maailmantalouden kehityksessä painottuvat edelleen ennakoitua heikomman kehityksen suuntaan. Suomen taloustilanne on kääntynyt paremmaksi usean heikon vuoden jälkeen. Vuonna 2017 BKT kasvoi ennakkotietojen mukaan 3,1 % kotimaisen kysynnän ja hyvien vientinäköymien vauhdittamana. Yksityinen kulutus kasvoi työllisyystilanteen ja kuluttajien ostovoiman paranemisen myötä. Kulutuskysyntää ovat tukeneet negatiivisina pysytelleet reaalkorot ja kuluttajien vahva luottamus parantuneeseen suhdanteeseen. Yksityisten investointien määrä on myös noussut poikkeuksellisen kevyen rahapolitiikan vuoksi. Viennin kasvuksi on arvioitu noin 8,4 %. Viennin voimakkaan kasvun seurauksena nettovienti on kasvanut vuoden 2017 aikana 2,2 %.

Talouskasvu jatkunee myös lähivuosina, joskin hieman maltillisempana. Vuonna 2018 BKT:n kasvuksi on arvioitu 2,5 % BKT:n samalla ylittäen vuoden 2008 tason. Vuosien 2019 – 2020 BKT:n kasvun ennakoitaan olevan noin 1,5 %. Suomen tuotannon kasvun oletetaan olevan ennustevuosina yhteensä 0,3 % euroalueen kasvua suurempaa. Vuonna 2017 kuluttajahintojen keskimääräinen muutos, inflaatio, oli 0,8 %. Vuonna 2018 inflaatio on kiihtymässä 1,1 %:in hintojen ja vuokrien nousun myötä.

Työllisyystilanne kääntyi koko maan tasolla vuoden 2017 aikana parempaan suuntaan. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vuoden 2017 lopussa oli 11,2 prosenttia, joka on 2,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Työllisyystilanne parani myös Pohjois-Savossa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistossa oli joulukuun 2017 lopussa 13.389 työtöntä työnhakijaa, mikä on määrällisesti 2.319 työnhakijaa ja 15 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Ilman lomautettuja työttömyys väheni 13,7 %. Työttömiä työnhakijoita oli alueella 11,9 % työvoimasta.

Tuusniemellä työttömien osuus työvoimasta vuoden 2017 lopussa oli 15,6 %. Vuotta aikaisemmin työttömien osuus oli 16,2 % työvoimasta. Määrällisesti vuoden 2017 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 160, kun heitä vuotta aikaisemmin oli 169. Tuusniemen työttömyysaste on korkeampi kuin Pohjois-Savossa keskimäärin, ja hieman korkeampi kuin seutukunnan muissa kunnissa Kaavilla ja Rautavaaralla. Pitkäaikaistyöttömien määrä aleni 24 % Tuusniemellä 63 henkilöstä 48 henkilöön.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on alenemassa koko maassa. BKT:n kasvun johdosta työttömyys laskee hieman aikaisempia vuosia nopeammin. Vuosina 2018 - 2019 työllisyyden ennustetaan paranevan koko maassa 2,4 %.

KUNNALLISTALOUS KERTOMUSVUONNA

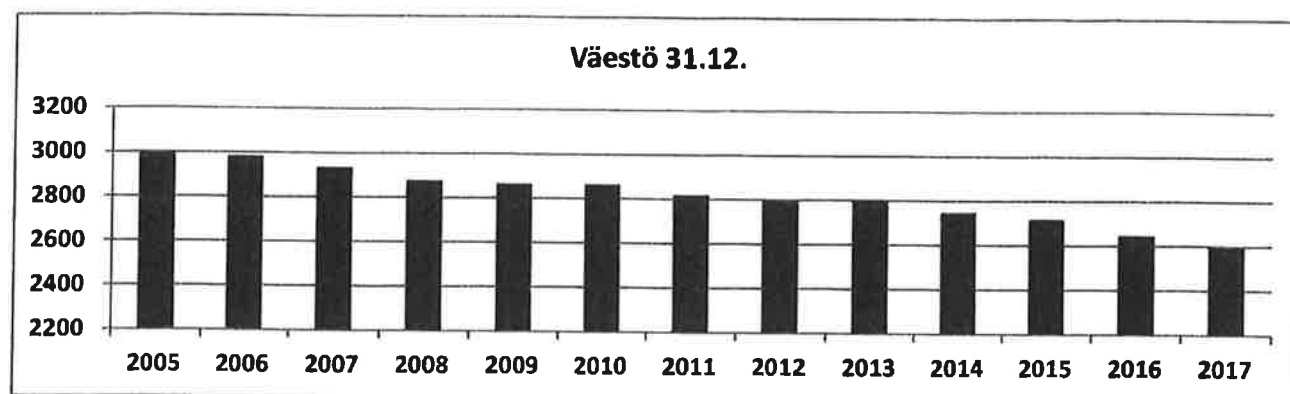
Suomen julkisen talouden tila vahvistui. Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka pienentyivät suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkista taloutta vahvisti yleisen taloudellisen tilanteen koheneminen. Julkinen talous oli silti edelleen alijäämäinen, eikä sen ennusteta saavuttavan tasapainoa lähivuosina. Julkisen velan ennustetaan pysyvän runsaassa 60 %:ssa lähivuosina suhteessa bruttokansantuotteeseen. Toteutetut sopeutustoimet ovat taittaneet julkisten menojen kasvua, mutta eivät ole kyenneet saamaan sitä tasapainoon mm. väestön ikääntymisestä aiheutuvan kuntiin kohdistuvan menopaineen vuoksi. Kilpailukyky sopimukseen liittyvät sosiaalivakuutusmaksujen muutokset ja veronkevennykset heikentävät julkista taloutta lyhyellä aikavälillä. Julkisen talouden sektoreista valtio ja kunnat ovat selvästi alijäämäisiä, työeläkesektori ylijäämäinen ja muut sosiaaliturvarahastot lievästi alijäämäisiä. Suomen julkisyhteisöjen alijäämä on kuitenkin juuri EU:n perussopimuksen mukaisessa 3 %:n viitearvossa. Julkisyhteisöjen velka on myös vuonna 2017 EU:n perussopimuksen mukaisen 60 %:n rajalla. Mikäli julkisen talouden näkymiä ei onnistuta vahvistamaan rakenteellisilla uudistuksilla, tarvitaan tulevien julkisten menojen rahoittamiseksi tämän suuruisia pysyviä menosäästöjä tai verotuksen kiristämistä.

Kuntatalouden tilanne on haasteellisesta yleisestä suhdannetilanteesta huolimatta edennyt hyvään suuntaan ja lähenee hallituskauden kuntatalouden tasapainottamistavoitetta. Huolimatta positiivisesta kuntakentän talouskehityksestä, Suomen Kuntaliiton ennakko-odotukset eivät täysin toteutuneet. Kuntien ja kuntayhtymien ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan tilikauden tulos parani vuoden 2017 aikana noin 200 miljoonaa euroa, runsaaseen 0,8 mrd. euroon. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate nousi vastaavasti 0,5 mrd. euroa edellisvuodesta, 3,2 mrd. euroon. Kuntien erot ovat edelleen kuitenkin suuria ja tilikauden tulos jäi negatiiviseksi 60:ssä kunnassa, jotka kaikki olivat alle 100.000 asukkaan kuntia.

Kuntatalouden parantumisen taustalla oli toimintakulujen laskeminen keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä edellisvuodesta, muun muassa kilpailukyky sopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi. Verotulot kasvoivat 2,0 % eli 450 miljoonaa euroa. Saman aikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 % eli 300 miljoonaa euroa. Lainakanta laski 0,6 %. Kuntien väliset investointipaineet vaihtelevat kuitenkin suuresti.

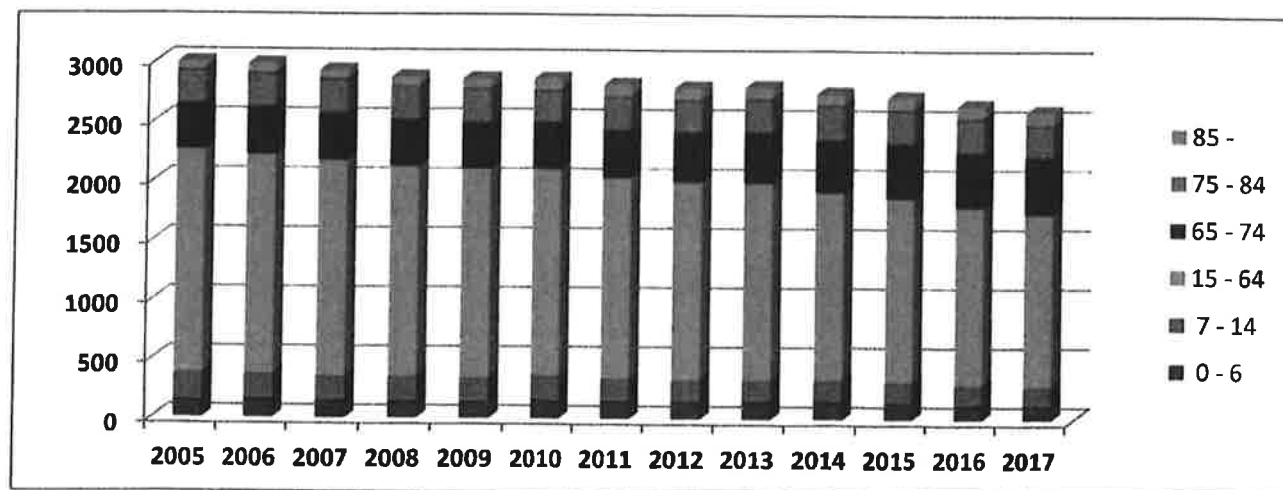
Väestö 2005-2017 / 31.12.

Vuosi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Asukkaita	2998	2983	2934	2877	2864	2865	2820	2795	2803	2749	2718	2647	2595

Väestön ikärakenteen muutokset

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0 - 6	144	153	143	139	138	157	146	145	153	149	137	126	121
7 - 14	238	220	216	218	210	209	196	185	182	185	185	172	163
15 - 64	1877	1845	1817	1766	1753	1737	1690	1672	1659	1581	1545	1495	1453
65 - 74	388	408	394	396	395	401	408	417	432	445	463	464	484
75 - 84	285	278	290	281	289	271	279	272	281	291	285	287	271
85 -	66	79	74	77	79	90	101	104	95	98	104	103	103
Yht.	2998	2983	2934	2877	2864	2865	2820	2795	2802	2749	2719	2647	2595

TALouden JA TOIMINNAN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2017 tilikauden ylijäämä 241.348 € on huomattavasti alkuperäistä ja muutettua talousarviota parempi. Toimintamenot jäivät kaikilla muilla toimialoilla, paitsi sivistystoimella, talousarviossa arvioitua pienemmiksi.

Keskushallinnon toimintamenot jäivät noin 101 804 euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi. Toimintatulot jäivät noin 30 778 euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi, joten toimintakate toteutui noin 71 026 euroa talousarviossa arvioitua pienempänä eli parempana.

Suurin yksittäinen selittävä tekijä arvioitua parempaan tulokseen on terveystoimen huomattavasti arvioitua pienemmät menot. Talousarviossa terveystoimen menoiksi oli arvioitu 7,8 miljoonaa euroa (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon yhteensä), mutta tilinpäätöksessä menot jäivät 370.881 euroa pienemmiksi ollen hieman yli 7,4 miljoonaa euroa. Terveystoimen tulot ylittivät 178.200 euroa. Sosiaalitoimen menot alittivat puolestaan noin 189 786 eurolla. Sosiaalitoimen tulot olivat noin 10 821 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat, joten toimintakate jäi 178 965 euroa arvioitua pienemmäksi eli paremmaksi.

Sivistystoimen toimintamenot ylittivät talousarvion noin 30 909 eurolla. Sivistystoimen tulot olivat noin 178 074 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat ennakoitua paremmin kertyneiden kotikuntakorvausten ansiosta. Sivistystoimen toimintakate oli yli 147 165 euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Teknisen lautakunnan menot alittivat talousarvion noin 26 005 eurolla. Teknisen lautakunnan tulot olivat noin 17 159 euroa arvioitua suuremmat. Teknisen lautakunnan toimintakate oli 43 164 euroa talousarviossa arvioitua parempi.

Kokonaisuutenaan kunnan toimintakulut jäivät 682 264 euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi. Tulot olivat 374 893 euroa arvioitua suuremmat. Toimintakate toteutui 1 057 156 euroa talousarviossa arvioitua parempana. Palveluiden ostot jäivät 423 076 euroa arvioitua pienemmiksi, erityisesti terveyspalveluiden menojen pysyttyä hallinnassa. Palkat ja muut henkilöstökulut jäivät lähes 401 585 euroa arvioitua pienemmiksi. Verotuloja kertyi 57 786 euroa vähemmän ja valtionosuuksia kertyi 79 738 euroa vähemmän.

Palvelutuotannon osalta ei oleellisia muutoksia tapahtunut, vaan eri toimialojen palvelutuotanto säilyi entisellä tasolla.

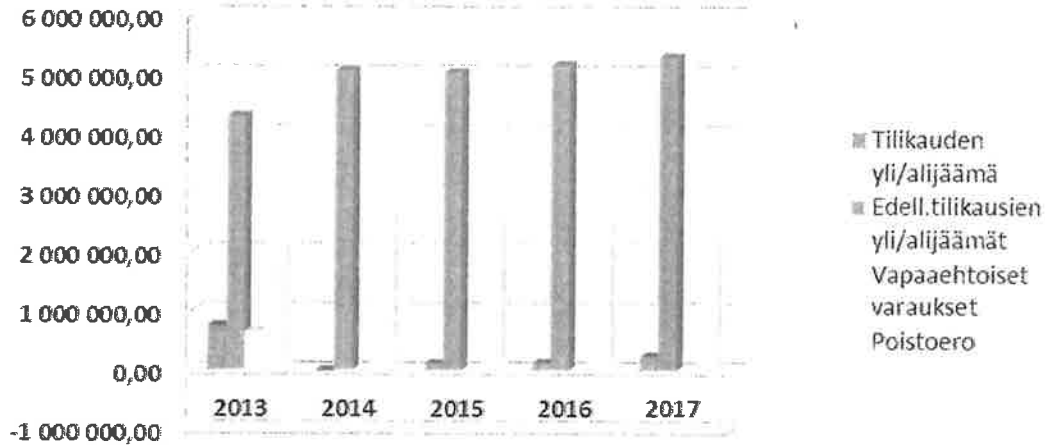
Maksuvalmius on ollut suhteellisen hyvä ja vakaa. Kassavarat olivat 31.12.2017 **2.028.650 €** (31.12.2016 2.005.432 €). Kassavarojen muutokseen - 18.218 € on vaikuttanut se, että investointeihin ei nostettu lainkaan uutta lainaa. Kassan riittävyys **35 pv** (v. 2016 34 pv). Kuu-kauden keskimääräinen kassavaranto on ollut noin 2,2 milj. €. Kulut ovat olleet keskimäärin n. 1,78 milj. €/kk ja tuotot n. 1,78 milj. €/kk.

Vuosikate 1.339.366 € kattaa suunnitelmanmukaiset poistot. Vuoden 2017 poistot ovat **1.109.283 €**. Tilikauden tulos ennen poistoeron muutoksia on **130.232 €** ylijäämäinen. Poistoeron muutoskirjauksen **111.116 €** jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu **241.348 €**.

Vuoden lopussa taseessa edellisten tilikausien ylijäämää oli **5.287.443 €**. Taseen ylijäämä vuoden 2017 ylijäämän jälkeen yhteensä **5.528.791 €** ja poistoeron muutos **2.365.766 €**.

Tilikauden ylijäämä, edellisten tilikausien ylijäämät, vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot vuosilta 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Tilikauden yli/alijäämä	757.401,15	-25.735,79	122.130,25	128.796,68	241.347,72
Edell.tilikausien yli/alijäämät	4.304.851,06	5.062.252,21	5.036.516,42	5.158.646,67	5.287.443,35
Vapaaehtoiset varaukset	656.206,86	-	-	-	-
Poistoero	2.123.776,25	2.691.776,10	2.587.998,30	2.476.882,38	2.365.766,46
Yhteensä	7.842.234,32	7.728.292,52	7.746.644,97	7.764.325,73	7.894.557,53

Kunnanvaltuusto hyväksyi talousarvionmuutoksia kaksi kertaa 08.05.2017 / § 12 ja 11.12.2017 / § 58. Tehdyt muutokset lisäsivät toimintakuluja. Keskushallinnon työllistämistyöhön varattiin määräraha 12.000 €, joka siirrettiin sosiaalitoimen työllistämistä tukevaan toimintaan, lisäksi varattiin uusi 28.000 € määräraha ko. toimintaan. Muutosten jälkeen talousarvion toimintakulut olivat 22.973.568 €. Toimintatuottoja arvioitiin kertyvän 4.861.733 €. Talousarvionmuutosten jälkeen talousarvio oli **597.330 €** alijäämäinen.

Tuloslaskelman mukaan **toimintakulut** ovat **22.291.304 €** / toteutuma **97,0 %**. Vuoteen 2016 verrattuna vuoden 2017 toimintakulut pienenevät **792.157 € / 3,4 %**. **Toimintatuotot** toteutuivat **107,7 %** ollen **5.236.626 €**. Vuoden 2016 toimintatuottoihin verrattuna vuoden 2017 toimintatuotot pienenevät **152.985 €**.

Toimintakate, eli verotuotoilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla katettava määrä pieneni edellisestä vuodesta **639.172 € / 3,6 %**. Toimintakate **17.054.678 €** toteutui **94,2 %**.

Verotulot toteutuivat **99,3 %** ollen **8.392.214 €**. Verotuottojen kertymä väheni vuoden 2016 toteutumasta **-3,5 % / 302.055 €**, (2015-2016 kasvu 2,01 % / 170.974 €). Kunnallisverotuottoja tuli talousarvioon verrattuna **141.255 €** vähemmän (muutos TP 2016/2017 oli **-5,20 %**), yhteisöverotuottoja tilitettiin **102.703 €** enemmän, (muutos TP 2016/2017 oli **10,15 %**). Kiinteistövero-
tuotot vähenivät **19.234 €** (muutos TP 2016/2017 oli **-0,10 %**). Kuntaliiton mukaan kuntien yhteenlasketut verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta keskimäärin 2,0 %.

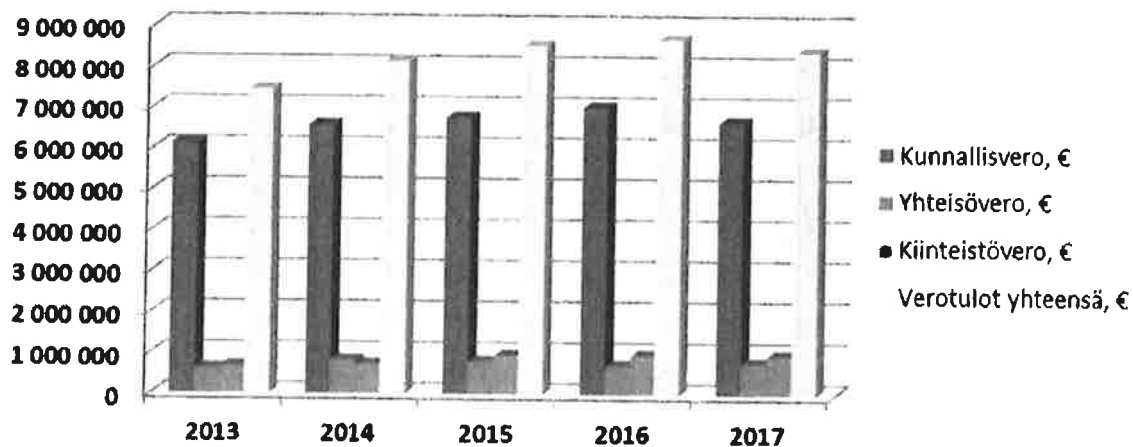
	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Lopullinen ta- lousarvio 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Kunnallisvero	6 800 000		6 800 000	6 658 745	-141 255
Yhteisövero	675 000		675 000	777 703	102 703
Kiinteistövero	975 000		975 000	955 766	-19 234
YHTEENSÄ	8 450 000		8 450 000	8 392 214	-57 786

Veroprosentit 2013 – 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Tulovero %	20,00	21,00	22,00	22,00	22,00
Kiinteistövero %					
Vakituinen asunto	0,5	0,5	0,65	0,65	0,65
Muut rakennukset	1,1	1,1	1,25	1,25	1,25
Yleinen kiinteistövero %	0,7	0,9	1,159	1,15	1,15

VEROTULOJEN MUUTOS VUOSINA 2013 – 2016

	2013	2014	2015	2016	2017	Muutos -% 2016 / 2017
Kunnallisvero, €	6 139 454	6 566 999	6 764 529	7 023 906	6 658 745	-5,20
Yhteisövero, €	622 913	821 463	806 120	706 040	777 703	10,15
Kiinteistövero, €	679 994	733 548	952 646	964 323	955 766	-0,10
Verotulot yhteensä, €	7 442 361	8 122 010	8 523 295	8 694 269	8 392 214	-3,47
Muutos -%	7,38	9,13	4,94	2,01	-3,47	

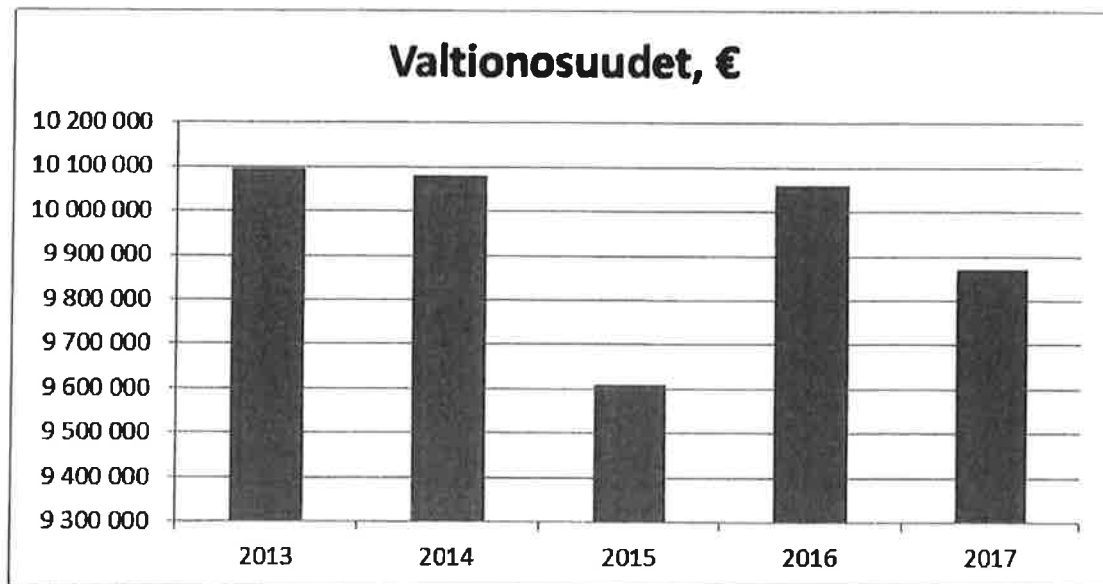
Valtionosuuksien toteutuma oli **99,2 % / 9.870.262 €**. Valtionosuuksien muutos vuodesta 2016 on **-190.049 € / -1,9 %**. Vuonna 2017 kuntien valtionosuudet vähenivät keskimäärin **-3,3 %** edellisvuodesta.

	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset	Lopullinen ta- lousarvio 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Valtionosuudet	9 950 000		9 950 000	9 870 262	-79 738

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	7.373.265
Verotuloihin perustuva valtionosuus	2.527.548
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-30.551
Yhteensä	9.870.262

VALTIONOSUUKSIEN MUUTOS VUOSINA 2012 – 2016

	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Valtionosuudet, €	10 095 209	10 081 009	9 608 679	10 060 314	9 870 262
Muutos -%	6,59	-0,14	-4,69	4,70	-1,89
Valtionosuuksiin sisältyy vero- tulojen taseaus/milj.€	2,44	2,56	2,57	2,62	2,52

Korkotuottoja kertyi **4.689 €** (v. 2016 5.069 €). Korkotuotot on maksuliikennetilien koroista 4.689 €. Markkinaehtoisia talletuksia ei vuonna 2017 ollut lainkaan. **Korkokuluja** muodostui 29.7.2010 nostetusta 1,0 milj. € ja 23.8.2011 nostetusta 1,0 milj. € ja 28.5.2012 nostetusta 1,0 milj. € sekä 23.4.2013 1,5 milj. € ja 21.05.2013 1,5 milj. ja 29.12.2014 nostetusta 1,5 milj. € lainoista yhteensä **67.601 €**.

Rahoitustuottoja kertyi **210.124 €**. Rahoitustuotot muodostuvat mm. PKS:n maksamasta osingoista ja PKS:n EnergiaHolding Oy:n maksamasta osingosta 167.752 €, Metsäliiton maksama osingosta 1.864 € ja kuntayhtymien peruspääomien koroista 15.715 €, viivästyskoroista 2.153 € ja vesihuollon jäännöspääoman sisäisestä korvauksesta 15.642 € ja takausprovisiot 7.036 €. **Rahoituskuluihin 15.642 €** sisältyy muun muassa vesihuollon jäännöspääoman kulu 15.642 €. Antolainojen lyhennykset olivat **2.333 €**. Tytäryhtiöt maksoivat antolainat pois kokonaan 2017 ja uusia antolainoja ei myönnetty vuonna 2017.

Kokonaisinvestoinnit vuonna 2017 olivat **648.499 €** (v. 2016 542.112 €) nettoinvestoinnit **626.155 €** (v. 2016 272.493 €). Suurimmat investointihankkeet, asunto-osakkeen osto 38.760 €, vesitornin saneeraus 420.124 €, Teboilin parkkipaikka 54.603 €, satama-alueen kehittäminen 26.450 € ja Tuusniemen teollisuusalueen infra 41.548 €.

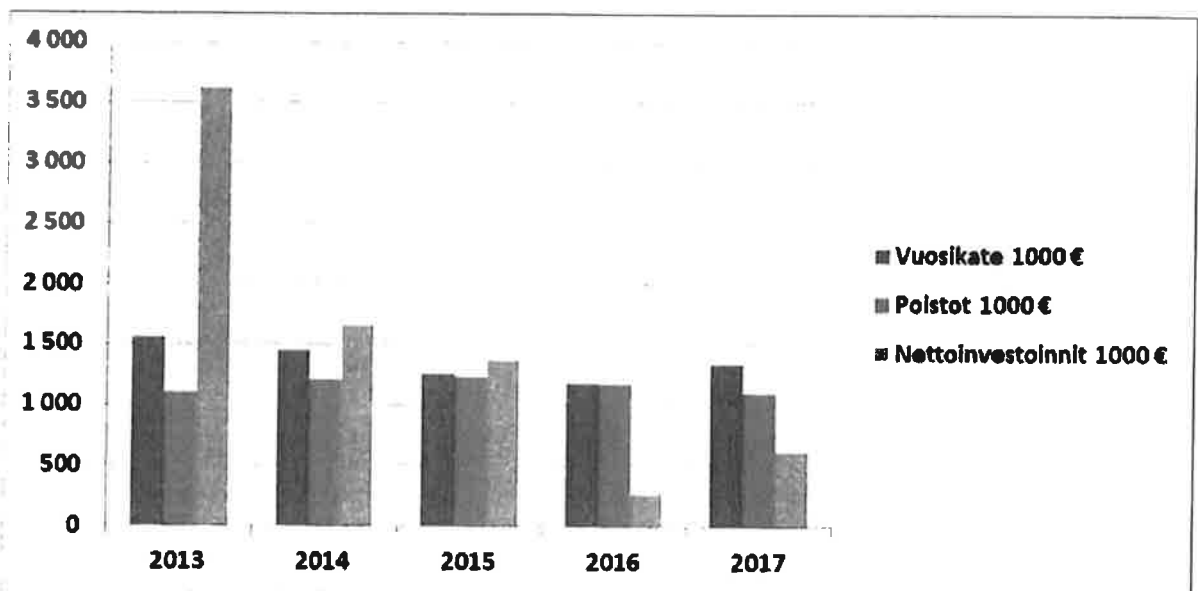
Investoinnit on rahoitettu kokonaan kassavaroilla. Investointitulot sisältää maa-alueiden myyntiä 22.344€. Yhteensä investointien tulot 22.344 €.

Vuosikatteeksi oli arvioitu valtuuston hyväksymien muutosten jälkeen **423.165 €**, toteutunut vuosikate on **1.339.366 €**, näin ollen vuosikate toteutui 916.201 € yli arvion. Vuosikatteen toteutumiseen vaikutti toimintakatteen toteutuminen arvioitua parempana, koska toimintatuotot toteutuivat yli arvion ja vastaavasti toimintakulujen toteutuma jäi alle arvion.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin yhteensä **1.109.283 € / toteutuma 99,0 % (v. 2016 1.188.250 €)**. Vuosikate 1.339.366 € riittää kattamaan poistot.

UUOSIKATE, POISTOT JA NETTOINVESTOINNIT VUOSILTA 2013-2017

	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Vuosikate 1000 €	1 559	1 446	1 259	1 181	1 339
Poistot 1000 €	1 107	1 215	1 241	1 188	1 109
Nettoinvestoinnit 1000 €	3 628	1 663	1 370	281	626

Tulos- ja rahoituslaskelmien tarkemmat käsittelyt liitetietoineen ovat erillisinä osioina. Vuosien 2012-2017 toteutumätiedoissa sairaus- ja tapaturmakorvaukset on käsitelty kokonaan henkilöstökulujen vähennyksenä eli ko. tuotot eivät sisälly missään laskelmissa toimintatuottoihin.

Kunnille palautetaan vähennykseen ja palautukseen oikeuttavat arvonlisäverot. Osa kunnan toiminnasta on rajoituksen alaista toimintaa, josta ei saada vähennystä eikä palautusta arvonlisäveron osalta. Verollisen toiminnan myynnistä maksetaan arvonlisäverokantojen mukaiset verot.

T/K 102

Henkilöstö

Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2017 oli 129. Vakainainen henkilöstö pysyi samana verrattuna vuoteen 2016. Sijaisia ja määräaikaista oli yhteensä 45 (v. 2016 48) henkilöä. Sairauspäiviä henkilöstölle kertyi yhteensä 2.944 (v. 2016 4.105) kalenteripäivää eli 1161 kalenteripäivää vähemmän kuin vuonna 2016.

Vuoden 2017 aikana eläkepäätöksen sai yhteensä 18 vakinaista henkilöä. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 3 henkilöä, määräaikaistalle työkyvyttömyyseläkkeelle 9, osatyökyvyttömyyseläkkeelle 3 ja työkyvyttömyyseläkkeelle jäi 3. Kokonaan vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden (3 hlö) virat/toimet täytettiin yhdellä ulkoisella haulla sekä kaksi toimea jätettiin täyttämättä työtehtävien järjestelyjen kautta.

Määräaikaista työntekijöitä vakinaistettiin yhteensä 8 henkilöä.

Palkkalaskennan vuosi-ilmoituksen mukainen palkkakulujen kokonaissumma on **5.382.201 €** (v. 2016 5.497.337 €). Muutos vuoden 2016 palkkasummaan on -115.136 € / 2,09 %. Summa sisältää tuloslaskelmaan sisältyvistä palkoista poiketen myös investointeihin kirjatut palkat.

Henkilöstöä koskevat yksityiskohtaiset tilastolliset tilinpäätöstiedot on käsitelty luvussa 6. Henkilöstökertomus.

Seuraavalla sivulla toimialakohtainen erittely vakinaisesta henkilöstöstä virka- ja toiminimikkeittäin.

KUNNAN VAKINAINEN HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN VUONNA 2017

Kunnan vakinainen henkilöstö 31.12.2017 on 129 henkilöä (kokoaikaiset 109 osa-aikaiset 20). Lisätietoa ja erittelyjä henkilöstöstä tilinpäätöksen osassa 6. Henkilöstökertomus.

KESKUSHALLINTO, yhteensä 12 (4 osa-aikaista)

Kunnanjohtaja (1)
Arkistosihteeri (1)
Toimistosihteeri (2)
Palkkasihteeri (1)

Ravitsemispäällikkö (1)
Ravitsemustyöntekijä (2)
Keittiötyöntekijöitä (4)

SOSIAALITOIMI, yhteensä 55 (7 osa-aikaista)

Sosiaalijohtaja (1)
Vanhustyönjohtaja (1)
Sosiaalityöntekijä (2)
Sosiaaliohjaaja (1)
Psykologi (1)
Työtoiminnan johtava ohjaaja (1)
Päivätoiminnan ohjaaja (1)
Avohuollon ohjaaja (1)
Toimistosihteeri (2)
Henkilökohtainen vamm.avustaja (1)

Vast. Sairaanhoitaja (3)
Lähihoitaja (31)
Kodinhoitaja (2)
Laitoshuoltaja (5)
Hoitaja (1)
Kotiaavustaja (1)

SIVISTYSTOIMI, yhteensä 42 (7 osa-aikaista)

Apulaisrehtori (1)
Erityisopettaja (2)
Luokanopettaja (6)
Lehtori (2)
Esiopettaja (1)
Perhepäivähoidon ohjaaja (1)
Perhepv. ja ryhmäpv.hoitaja (12)

Tuntiopettaja (9)
Koulusihteeri (1)
Vapaa-aikasihteeri (1)
Toimistosihteeri (1)
Kouluavustaja (4)
Nuoriso-ohjaaja (1)

TEKNINEN TOIMI, yhteensä 20 (2 osa-aikaista)

Tekninen johtaja (1)
Rakennustarkastaja (1)
Toimistosihteeri (2)
Laitosmies (1)
Kiinteistönhoitaja (5)
Kiinteistönhoitaja/ulkoalueidenhoitaja (1)
Kunnallistekniikan työntekijä (2)
Siistijä (4)
Siistijä-siivoustyönohjaaja (1)
Kuorma-autonkuljettaja (1)
Traktorinkuljettaja (1)

Sisäisen valvonnan järjestäminen ja ulkoinen valvonta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksesta. Päätösten perusteena olevan tiedon tulee olla riittävää ja luotettavaa. Lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä tulee noudattaa sekä kunnan omaisuus ja voimavarat turvata.

Valvonta jakaantuu ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on toimivasta johdosta riippumatonta ja sitä toteuttavat valtuuston valitsema tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Ulkoista valvontaa toteuttavat myös kuntalaiset (muutoksenhaku, julkisuusperiaate), aluehallinnon viranomaiset ja muut viranomaiset. Operatiiviseen johtamiseen kuuluva sisäinen valvonta ja sen järjestäminen on kunnan toimivan johdon ja tilivelvollisten tehtävänä ja vastuulla.

Kuntalain 14 luvussa on säädetty tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tehtävistä. Tilintarkastajan tulee muun muassa tarkastaa, että kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti ja antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitiilin päätös oikeat ja riittävät tiedät kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta. Tilintarkastajan tulee myös tarkastaa, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Sisäinen valvonta tulee toteuttaa kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Kaikki toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta. Hallintokuntien tilivelvolliset viranhaltijat on esitelty kunnan organisaatiokaaviossa sivulla 5.

Tilikauden 2017 aikana ei säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen osalta sisäisen valvonnan kannalta ole havaittu puutteita. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisessa, varojen käytön valvonnassa sekä tuloksellisuuden arvioinnin pätevyudessa ja luotettavuudessa on noudatettu tulosvastuuta, eikä toimivaltaa ole ylitetty.

Arvioitaessa kunnan varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen sekä vahinkoihin liittyviä riskejä, voidaan todeta, että riskien arviointi, valvonta ja hallinta on järjestetty riittävällä tasolla. Riskienkartoitus on ajan tasalla ja se on tehty riittävän kattavasti. Riskienhallinta ja seuranta on vastuutettu resurssien ja asiantuntemuksen puitteissa. Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa ja hoidon valvonnassa ei tilikauden 2017 aikana ole tapahtunut menetyksiä, arvonalennuksia, eikä korvaus- tai muita merkittäviä oikeudellisia vastuita ole toteutunut. Sopimustoiminnan osalta kunnan sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta on ajantasaista ja kattavasti vastuutettu.

Sisäinen tarkastus on toteutettu voimassa olevan yleisohjeen mukaisesti. Päätöksenteon kautta ja erillisenä tarkastuksena toteutettu sisäinen valvonta on dokumentoitu ohjeistuksen mukaisesti. Sisäisen valvonnan ohjeistus sisältyi syksyllä 2011 laadittuun "Toiminnan ja taloudenohjaus" -ohjeeseen, joka tuli voimaan 1.1.2012. Ohje hyväksyttiin valtuustossa 19.12.2011 § 45.

Valtuusto vahvisti 16.12.2013 § 74 uudet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Riskien arviointia tulee kuitenkin edelleen kehittää.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Kirjanpitolauslautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee arvioida kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyvät merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat. Kunnan toimintaan liittyviä riskejä ovat mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit.

Kunnan toiminnassa kaikkia toimialoja koskevia riskejä ja niiden hallintakeinoja ovat seuraavat riskit:

Riskit lajeittain:Hallintakeinot:

Henkilöstöriskit:

- ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus
- erikoisosaamista vaativat tehtävät, avainhenkilöt
- tapaturmat ja sairastumiset
- henkilöstön eläköityminen
- ammattiosaamisen vanheneminen
- väsyminen ja uupuminen
- työilmapiiri, henkilö- ja työsuhteriidat
- tahattomat inhimilliset virheet
- henkilöstön liian tiheä vaihtuvuus

laadukas rekrytointi
varahenkilöjärjestelmä, työnkierto, ostopalvelusopimukset
TYKY-toiminta, aktiivisen aikaisen puuttumisen malli, savuton työyhteisö, työterveyshuolto, työsuojelu, turvavarusteiden käyttö
mentorointi, varahenkilöjärjestelmä, työnkierto
työnantajan järjestämä koulutus, omaehtoinen koulutus ja sen tukeminen
aktiivinen osallistuminen TYKY-toimintaan, työhyvinvoinnista huolehtiminen, aktiivinen aikainen puuttuminen ongelmatilanteisiin, työnjohdolliset toimet
ongelmatilanteiden selvittäminen, selkeä työ- ja vastuujako, kehityskeskustelut, avoin tiedotus, toimisto- ja osastopalaverit, esimies- ja alaiskoulutus
vastuuvakuutus
henkilöstön sitouttaminen, osaamisen kohdentaminen, oikeudenmukainen palkkapolitiikka, hyvä työilmapiiri

Toiminnan riskit ja omaisuusriskit:

- tietotekniikan ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus
- tietoturvaluus
- toimitilat/kiinteistöt/irtaimistot; tulipalot, vesivahingot, ilkivalta, tahaton virhe
- tietosuoja ja salassa pidettävät asiakirjat
- toimintojen ja työtehtävien määrääjät
- kunnan palvelutuotannon turvaaminen
- toiminnan keskeytysriskit
- hankinta- ja sopimusriskit
- talouteen liittyvät riskit

osaava henkilöstö, ostopalvelut, sovellusohjelmien tukipäivystys, varmuuskopioinnit, UPS-laite palvelimella
virusturvaohjelmistot, tietoturvaopas ja ohjeistus
omaisuusvakuutukset, valvontakamerat, toimintaohjeistus, kulunvalvonta, paloturvallisuus, talonmies- ja vesilaitospäivystys, alueiden kunnossapito
näyttöjen tietosuojat, käyttöoikeusrajaukset, koulutus, kassakaappi, paloturvalliset/lukolliset säilytyskaapit
työtehtävien suunnittelu, looginen työjärjestys, varahenkilöjärjestelmä
osaava, tehtäviinsä sitoutunut ja motivoitunut henkilöstö, ostopalvelusopimukset
varajärjestelmät ja suunnitelmat, ostopalvelusopimukset
erikoisosaamista omaava henkilöstö, ostopalvelusopimukset, keskitetyt hankinnat
määrärahasseuranta, osavuosikatsaukset, maksuvalmiusseuranta

Vastuuriskit:

- tuotevastuuriskit
- vahingonkorvausriskit
- kunnan järjestämien tilaisuuksien turvallisuus

laadunvalvonta, ohjeistus, varmistussuunnitelmat
vastuuvakuutus
kuntalaisten vapaaehtoinen tapaturmavakuutus, tarvittaessa erillisivakuutus

Henkilöstön jaksamiseen, työkykyyn, työilmapiiriin ja johtamiseen liittyen kunnassa otettiin käyttöön syksyllä 2010 "Toimintamalli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi työyhteisössä". Vuosien 2011–2012 aikana YHTY-toimikunnan valitsema työryhmä on päivittänyt mallia. Päivitettyyn malliin pyydettiin lausunnot ammattiyhdistyksiltä. Päivitetty malli hyväksyttiin kunnanhallituksessa 29.10.2012 § 123 ja tuli voimaan 1.11.2012 alkaen.

Vakuutustoiminnan kautta on varauduttu mm. henkilö-, omaisuus- ja toimintavahinkoihin. Kunnan vakuutusmaksut toimintakaudella 2017 olivat yhteensä 210.213 € (v. 2016 218.703 €). Kunnalla on henkilöstön lakisääteiset vakuutukset, oppilasvakuutukset ja kuntalaisten vapaa-

ehtoinen tapaturmavakuutus, jossa kaiken ikäiset kuntalaiset ovat vakuutettuina kunnan järjestämissä ja valvomissa toiminnoissa ja tilaisuuksissa. Kansalaisopiston opiskelijoiden vakuutus jatkuu saman tasoisena, vaikka kansalaisopiston toiminnan ylläpitäjänä 1.1.2010 alkaen on ollut Kuopion kaupunki. Vuoden 2011 alussa laajennettiin oppilaita koskevaa vakuutusta lisävakautuksella, joka nostaa vakuutusmäärän 1.000.000 €/tapaturma ja laajentaa vakuutuskorvauspesteitä. Toimintaan liittyvinä vakuutuksina kunnalla on ollut voimassa julkisyhteisöjen vastuuvakuutus ja erillinen hallinnon vastuuvakuutus.

Kunnan omistamat kiinteistöt ja määritellyt irtaimistot on vakuutettu pääosin all risk-tyyppisellä (täysarvo) omaisuusriskivakuutuksella. Metsäomaisuus on vakuutettu metsävakautuksella, jota laajennettiin vuoden 2010 alussa koskemaan myös hirvivahingot.

Kunnan omaisuus- ja henkilövakuutukset kilpailutettiin vuoden 2013 aikana. Kilpailutuksen hoiti vakuutusmeklaripalvelua tuottava Marsh Oy. Kilpailutuksen tuloksena kunnanhallitus päätti 2.9.2013 § 150 kunnan uusien vakuutuskäytänteiden hyväksymisestä ja vakuutusyhtiöstä 1.1.2014 alkaen. Aikaisemmin vakuutukset olivat vakuutusyhtiö Pohjolassa, mutta kilpailutuksen tuloksena vakuutusyhtiö If oli edullisempi, joten kunnan kaikki vakuutukset ovat siirtyneet 1.1.2014 alkaen vakuutusyhtiö If:iin.

Kunnan rahoitusriskejä ovat mm. korko-, valuutta-, likviditeetti- ja luottoriskit. Talletuksiin ja sijoituksiin liittyviä korkoriskejä ei tällä hetkellä kunnan toimintaan liity, koska kunnalla ei ole markkinaehtoisia talletuksia tai sijoituksia. Myös kuntakonsernin talletus- ja sijoitusten korkoriskit eivät ole merkittäviä. Likviditeettiriski on huomioitu maksuvalmiuden seurannalla ja ottolainausvalmiuden kautta. Otto- ja antolainaukseen ja takausvastuusitoumuksiin liittyvät luottoriskit eivät kunnan toiminnan kannalta ole merkittäviä. Antolainat oli v. 2017 2.333 (v. 2016 2.333 €). Takausvastuita yhteensä v. 2017 1.036.696 € (v. 2016 1.261.657 €), josta liiketoimintaa harjoittavien osakeyhtiöiden lainoja v. 2017 716.673 € (v. 2016 851.088 €) ja vesiosuuskuntien lainoja v. 2017 320.023 € (v. 2016 410.569 €).

Rahoitusriskeistä on tilikaudella 2017 toteutunut Savon Kuituverkko Oy:n lainalle annetun kunnan omavelkaisen osatakauksen takausriski. Yhtiö ajautui maksukyvyttömäksi ja hakeutui yrityssaneeraukseen tilikauden aikana. Tässä tilanteessa kunnan takausvastuu Pohjois-Savon Osuuspankille aktualisoitui. Kunnan takaaajan ominaisuudessa pankille maksama määrä tilikaudella oli yhteensä 99.851 euroa. Summaa käsitellään kunnan saamisena yhtiöltä, mutta sen takaisinmaksuun liittyy merkittävää epävarmuutta, joten kunnan antamansa takauksen perusteella maksama summa on kirjattu kirjanpidon varovaisuusperiaatteen mukaisesti tilinpäätöksessä satunnaisiin kuluihin.

Kuntakonsernin toimintaan liittyvät samat tai samankaltaiset toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Konsernissa tytäryhteisöjen toiminnassa on huomioitu, tunnistettu ja hallinnoitu riskit samoin menetelmin kuin peruskunnan toiminnassa.

Toimialakohtaisista riskeistä on kartoitettu ja otettu huomioon hallintokuntien toiminnassa vuonna 2017 seuraavat riskit ja niiden hallintakeinot.

Riskit lajeittain:

Toiminnan riskit:

Keskushallinto

- Laadunvalvonta (ateriapalvelut)
- Vastuu toiminnan lainmukaisuudesta

Hallintakeinot:

Omavalvonta, terveystarkastajan tarkastuskäynnit
Vastuuvakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultointi Kuntaliitosta tai lakiasiantuntijalta

Sosiaalitoimi

- Päätöksästyminen viivästyminen
- Ennakoimaton huostaanotto
- Yhteiskunnan rakenteellisten muutosten vaikutus toimeentuloturvaan
- Normaaliolojen poikkeus- ja erityistilanteet

Varahenkilöjärjestelmä, sijaistaminen, toimivat työjärjestelyt
Varautuminen talousarviossa, lisämääräraha
Varautuminen talousarviossa, lisämääräraha
Sosiaalitoimen valmiussuunnitelma (2009)

VUODEN 2017 TALOUSARVION RISKIANALYYSI

Seurannan kohteena oleva toiminta	Toteutumisen riski	Riskien vaikutukset talouden, asiakkaan, toiminnan ja henkilöstön kannalta	Toimenpiteet riskien hallitsemiseksi	Seuranta ja arviointi 12/2017
Varhaisen tuen lapsiperhepalvelujen kehittäminen	Ei saada perhepalveluverkostoa toimimaan. Varhaisen tuen palveluihin ei ohjautu asiakkaita eikä palvelu kohtaa mahdollisesti piilossa olevaa tarvetta. Sekä varhainen tuki että sijaishuollon määrä ja kustannukset kasvavat.	Talousarvio ylittyy. Palvelut eivät kehity asiakastarpeita vastaavaksi. Henkilöstön osaaminen ei kohdennu asiakastarpeen mukaisesti eikä vaikuttavasti.	Sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton palvelutarpeen arvioimiseksi tunnetuksi tekeminen lapsiperhepalveluiden toimijoille. Sosiaaliohjaajan jalkautuminen lapsen kasvu- ja kehitysympäristöihin. Koulun sosiaalityön vahvistaminen. TUULA- Tuusniemen lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisen verkoston toiminta	Vuoden 2017 aikana on hiottu yhteistä toimintamallia neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa. Varhaisen tuen piirissä on alle 5 perhettä. Lastensuojelun avohuoltona ostettavalla intensiivisellä perhetyöllä ja avohuollon sijoituksilla on vastattu vaativampiin asiakastarpeisiin. Lapsiperhepalvelujen sosiaalityön kokonaiskustannukset eivät kasvaneet vuonna 2017, mutta loppuvuoden sijoitukset kasvattavat vuoden 2018 menoja merkittävästi. Henkilöstön osaamisen kohdentamista ja jaksamista on oleellisesti parantanut perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle ja lapsiperheiden sosiaalityöntekijän aloittaminen toukokuussa 2017 ja koulukuraattorityön elokuussa 2017.
Omaavontasuunnitelma laadunhallinnan välineenä	Johto laatii omaavontasuunnitelman eikä henkilöstö ole osallistunut arvojen ja toiminnan pohdintaan. Omaavontasuunnitelma ei vastaa todellisuutta, kehittämiskohteet jäävät nostamatta eikä niille laadita aikatauluja ja vastuuhenkilöitä.	Kustannukset kasvavat, jos johtajuus ei toimi vuorovaikutteisesti, prosessit eivät toimi sujuvasti. Asiakkaat eivät saa yhdenmukaista tietoa ja palvelua, henkilöstön osaamisvaatimukset vaihtelevat. Henkilöstössä syntyy ristiriitoja ja klikkiytymiä. Työhyvinvointi laskee ja sairauslomat lisääntyvät.	Johtamisen, henkilöstön ja asiakkaiden mahdollisimman suuri vuorovaikutteisuus toiminnan järjestämisessä ja kehittämisessä.	Vanhuspalvelujen yksikköjen omaavontasuunnitelmien päivitys tehtiin prosessina, mihin henkilöstö osallistui. Lääkehoitosuunnitelmat tarkistettiin, LOVE-koulutukset käytiin, hoito- ja kuntoutussuunnitelmalomake uudistettiin. Vammaispalvelujen omaavontasuunnitelmaa on työstetty. Sosiaalityöhön tulee laatia omaavontasuunnitelma
Asiakas- ja palveluohjaus	Resurssien (määrä ja osaaminen) puuttuessa asiakasohjaus toimii viiveellä, ylittää lakimääräiset toteutumisajat eikä ole yhdenmukaista.	Mikäli asiakas tarpeisiin ei vastata oikea-aikaisesti, ne lisäävät riskiä kalliimpien palvelujen tarpeisiin; asiakastytyttömyys kasvaa; henkilöstön riittämättömyyden kokemus ja työhyvinvointi laskee;	Asiakas- ja palveluohjauksen sekä palvelusuunnittelun vahvistaminen kohdentamalla osaamista ja aikaa asiakasprosessin alkuun palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelmien monialaiseen tekemiseen.	Vammaispalveluihin lisättiin asiakas- ja palveluohjausta; asiakasprosessi ja työnjako tarkasteltiin, lomakkeet ja ohjeisto luotiin. Palvelutarpeen arviointien laaja-alaista ja monialaista tekemistä vahvistettiin.

Työllisyyspalvelujen luominen ja alueelliseen Kuopion kokeiluun mukaan lähteminen	Ei saada omiin työllisyyspalveluihin riittävää te-hallinnon osaamista. Työelämäkokeilu paikkoja tai niihin soveltuvia tekijöitä ei löydy yrityksistä. Kunnan omia hallintokuntia, terveydenhuoltoa, yrityksiä ja yhteisöjä ei saada mukaan työllistämiseen riittävällä tavalla. Yksilö- ja ryhmäohjauksen resurssi on riittämätöntä asiakkaiden tarpeisiin nähden. Kohderyhmä ei aktivoitu koulutukseen. Avoimia työpaikkoja ei ole. Pitkäaikaistyöttömyys kasvaa. Työmarkkinatukimenot kasvavat.	Asiakkaiden tilanne ei parane ja pitkäaikaistyöttömyys ja siitä aiheutuvat kustannukset kasvavat. Henkilöstö kokee riittämättömyyttä ja työhyvinvointi vähenee.	Työllisyyspalvelujen asiakasprosessin jatkuva parantaminen. Koulutukseen ohjaamisen ja koulutuspaikkojen kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen. Yksilöohjauksen lisääminen. Tavoitteellinen ryhmätoiminta. Omiin hallintokuntien aktivoiminen. Yritysyhteistyö TYP-toiminta Työttömien terveydenhuollon prosessiin vaikuttaminen Mielen terveys- ja päihdetyön vahvistaminen Eläkeselvittelyjen ostaminen Oman talon toiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen.	Vanhuspalvelujen asiakas- ja palveluohjausta vahvistetaan vuonna 2018. Työllisyyspalvelujen työryhmässä on osaamista. Työmarkkinatuen kustannukset lisääntyvät, työelämäkokeilua oli vähemmän kuin ennen kuntouttavaa työtöimintää. Oma hallintokunta on saatu mukaan, elinkeinoelämää ei niin hyvin. Monilaisen yhteisöpalvelun ja terveydenhuollon prosessit eivät toimi vielä riittävän paneutuvasti. Yksilöllistä kasvokkain tapaamista ja yksilöohjausta on, mutta ryhmäohjaukseen resurssit eivät riitä tarpeellisuudella tavalla. Mielen terveys- ja päihdetyön tulisi pystyä siirtämään painopistettään varhaisempaan tukeen. Oman talon toiminta ja sosiaalinen kuntoutus vaatii kehittämistä.
Tietosuojariskit	Asianhallintaohjelman ja vanhustenhuollon asiakastietojärjestelmän puuttuminen vaikeuttaa virheetöntä tiedonkulkua ja säilymistä.	Arkistotietojen etsiminen hidastaa toimintaprosesseja. Asiakasturvallisuus kärsii esim. terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tietoja vaihdettaessa.	Asianhallintaohjelma hankitaan. Arkistot järjestetään. Asiakastietojärjestelmän puutteesta johtuvat riskit minimoidaan manuaalisen kirjaamisen prosessia jatkuvasti yhdenmukaistaen ja parantaen.	Kunta on tehnyt päätöksen asianhallintaohjelman hankinnasta. Sosiaalitoimessa oli toimistosihiteerin tehtävässä ns. kaksoismiehitys ja arkistojen järjestäminen saatiin alkuun. Vanhustenhuollon asiakastietojärjestelmän valintaa odotellessa on kehitetty manuaalista kirjaamista ja lomakkeita. Koulutettu kaksi sosiaalihuollon kirjaamisvalmentajaa.
SISÄINEN VALVONTA 2017	Valvonnan kohde	Toimenpide	Johtopäätökset	
Vakanssit, palkat ja sijaisuuksiin ottaminen	Sosiaalijohtaja kävi läpi sosiaalitoimen vakanssit, tarkisti palkat Populus-henkilöstötietojärjestelmästä ja perusteet sijaisten ottamiselle.	Tehtiin vakanssiluettelo seurannan helpottamiseksi. Ohjeistettiin esimiehiä sijaisuuksien perusteista ja merkityksistä Populus-henkilöstötietojärjestelmään. Vuoden 2018 talousarviossa varattiin määräraha yhden pitkäaikaisen sijaisen vakinaistamiseksi.		

Sivistystoimi

- Koulukuljetukset julkisen liikenteen kautta Kuljetusreittien huolellinen suunnittelu, varautuminen muutoksiin.
- Valtionhallinnon päätökset mm. tuntijaosta, valinnaisaineista, yms. ops-perusteista Alan keskustelun seuranta
- oppilashuollon tarpeiden lisääntyminen mm. avustajapalvelut, koulukuljetus yms. lisääntyneet vaatimukset Palvelutarpeen suunnittelu ja mitoitus, tehtävien yhdistäminen eri työpisteissä/hallintokunnissa
- Oppilaiden tapaturmariskit Asianmukaiset vakuutukset
- Poikkeustilanteet koulun toiminnassa Valmiussuunnitelma

Tekninentoimi

- Kiinteistötoimintaan liittyvät riskit Seuranta, varhainen puuttuminen ongelmiin, kuntotarkastukset, kunnossapito, vuokrasaatavien perintä perintätoimiston kautta, varatilat
- Lainsäädännön soveltamiseen liittyvät riskit, toimivallan rajaus Vakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultaatio Kuntaliitolta tai lakiasiaintoimistoilta
- Vahingon aiheuttaminen ulkopuolisille Vastuuvakuutus, työnjohdolliset toimenpiteet, ammattitaitoinen henkilöstö
- Laite- ja konerikot Ostopalvelu yksityiseltä yrittäjältä, varajärjestelmäsuunnitelma
- Rakennushankkeiden yhtäaikaisuus Ostopalvelut yksityisiltä urakoitsijoilta, työvoimapalvelut näyteseura, varajärjestelmät, kuntotarkastukset, verkostojen kunnossapito
- Laatuhäiriöt ja toiminnan keskeytykset Näyteseura, varajärjestelmät, kuntotarkastukset, verkostojen kunnossapito

Ympäristötoimi

- Rakennusvalvonnan tulokehitys
- Vastuu toiminnan lainmukaisuudesta Taksojen tarkistaminen, palveluiden hinnoittelu Vastuuvakuutus, ammattitaitoinen henkilöstö, koulutus, konsultointi

Toiminnallisiin riskeihin kuuluvat suhdannevaihtelut ja lainsäädännön muutokset on huomioitu kunnan toiminnassa ja palvelutuotannossa mm. uusien palvelujen tai toiminnan muutosten kautta. Kunnan varautumis- ja valmiussuunnitelmien päivittäminen aloitettiin syksyllä 2012. Toimialakohtaiset suunnitelmat on päivitetty ajan tasalle. Vuoden 2015 aikana päivitettiin kunnan yleinen valmiussuunnitelma. Toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat tulee päivittää lähitulevaisuudessa.

Ympäristötekijät

Toimintakertomuksessa tulee käsitellä ja kuvata ne ympäristötekijät, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

Kunnan alueella ei toimi tuotantolaitoksia tai – yrityksiä, jotka toiminnallaan aiheuttaisivat ympäristöriskejä. Kunnan omassa toiminnassa ympäristötekijät liittyvät vesi- ja jätevesihuoltoon. Kunnalla on yksi oma vedenottamo, kirkonkylän Hyvärilä. Puhtaan veden toimituksen turvaamiseksi kunta tekee yhteistyötä usean vesiosuuskunnan kanssa. Osa kunnan puhtaasta vedestä ostetaan Koillis-Savon Vesi Oy:ltä. Kriisitilanteessa vettä voidaan johtaa kunnan vesilaitokselle myös Paakkilan vedenottamosta. Jätevesipuhdistamo on saneerattu vuonna 2007. Putkistojen osalta osa vesi- ja viemäriputkistosta on vanhaa. Putkirikkoja tapahtuu 1-2 vuosittain, jäätymis- ja routariskit ovat sen sijaan harvinaisia ja niitä tapahtuu vain erittäin ankarina pakkas-talvina.

Valtatie 9:llä on liikenteen vahinkoriski sekä liikenteen pohjavesille aiheuttama riski. Tuusniemen alueella on kaksi ykkösluokan pohjavesialuetta, Tuusjärvellä ja Kirkonkylällä. Laajat vesistöt aiheuttavat venelyvahinkoriskin ja vesistön pilaantumisen riskin, esim. liikenteen öljyvahingon tai veneonnettomuuden takia.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, on laadittava ja sisällytettävä tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kunta on jäsenenä, tilinpäätösten yhdistelmänä. Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään kunnan omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta olennaisuuden periaatetta noudattaen. Vuoden 2008 tilinpäätöksestä alkaen konsernitilinpäätös on laadittu laajana eli konsernitilinpäätökseen on sisällytynyt konsernitaseen lisäksi myös konsernituloslaskelma ja – rahoituslaskelma.

Tuusniemen kunnan 1.7.2009 voimaan tulleet konserniohjeet hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 31.3.2009 § 30. Konserniohjeella määritellään ne periaatteet, toimintaohjeet ja menettelytavat, joita sovelletaan Tuusniemi-konsernissa sekä kunnan asema konsernin emoyhteisönä ja kunnanhallituksen asema konsernin johtajana. Lisäksi ohjeella varmistetaan konsernitilinpäätöksen laadinnan edellytykset sekä yhtenäistetään konserniyhteisöjen hallintoa, johtamiskäytäntöjä, sisäistä valvontaa, rahoitusta, raportointia, riskienhallintaa, hankintatoimea ja konsernitilinpäätöksen laadintaa. Konserniyhdistely on laadittava tilikaudesta toiseen muuttumattomin perustein. Mahdollisista muutoksista on annettava riittävä selvitys. Konserniohje tullaan päivittämään lähitulevaisuudessa.

Konsernitarkastelu

Vuoden 2017 konsernitilinpäätös on laadittu voimassa olevien yleisohjeiden mukaisesti laajana. Tilinpäätös sisältää konsernitaseen, -tuloslaskelman ja – rahoituslaskelman.

Konserniyhteisöjen omistusosuuksissa tapahtui muutos. Kunta osti As Oy Hoikanrannasta lisää yhden huoneiston hallintaan oikeuttavia osakkeita, jonka vuoksi ko. asunto-osakeyhtiö siirtyi osakkuusyhteisöistä tytäryhteisöksi. Kuntakonsernin talouden kehitys on ollut myös suhteellisen vakaa. Kunnan tytäryhtiöillä ei ole lainoja ulkopuolisilta, kunnan antamat antolainat tytäryhtiöille maksettiin loppuun 2017 (v. 2016 4.666 €), lukuun ottamatta Tuusniemen Teollisuus Oy:n 111.340,41 euron suuruista korotonta pääomallinaa kunnalta. Sairaanhoidopiirin pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta on Tuusniemen kunnan osuus vuoden lopussa 4.069.575 € (v. 2016 4.068.657 €), Savon Koulutuskuntayhtymän 115.969 € (v. 2016 47.176 €) ja Vaalijalan 39.947 € (v. 2016 101.113 €).

Tytäryhteisöjen hallintoa ja taloutta on hoidettu annettujen konserniohjeiden mukaisesti. Kokonaisuudessaan, sisältäen emokunnan, tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, konsernin lainat ovat 3.386 €/asukas (v. 2016 3.546 €). Emokunnan lainakanta on 1.657 €/asukas (v. 2016 1.861 €), joka sisältyy konsernin lainakantaan. Konserniyhtiöiden lainakanta ilman emokunnan talousarviolainoja on näin ollen 1.729 €/asukas (v. 2016 1.685 €).

Kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen taloudessa ja toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden aikana. Konsernitilinpäätöksen laadintaa on selvitetty tarkemmin luvussa 4. Liitetiedot.

Konsernille talousarviossa 2017 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Asetettu tavoite:	Toteutuma:
Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %: vähintään 20 %	42,8 %
Konsernin vuosikate poistoista, %: vähintään 100 %	117,4 %
Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 70 %	59,9 %
Konsernin laina €/asukas: alle 1.500 €	3.386 €

Asetetuista tavoitteista ei toteutunut omavaraisuusaste ja laina €/asukas.

TILIKAUDEN 2017 TULOKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen **130.232 €** (tulos ennen poistoeron muutosta) käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan yhteensä **111.116 €**,
(koulukeskuksen osuus 46.545,43 €, palvelukeskus 21.088,75 €, satamapaviljonki 3.333,34 €, jätevedenpuhdistamo 3.333,34 €, kirjasto 2.500,00 € ja uusi asumispalveluyksikkö 22.810,29 €, koulukeskuksen osuus 11.504,65 €)
- siirretään tilikauden ylijäämä **241.348 €** Edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille.

KUNNAN TALOUDEN TASAPAINO, RAHOITUSASEMA JA TULEVA KEHITYS

Kunnan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksessa voidaan myös käsitellä kunnan rahoitusasemaa ja tulo-rahoituksen kehitystä ja sen riittävyyttä.

Tilinpäätöksen informaatiota parannetaan sisällyttämällä siihen arvio kunnan tulevasta kehityksestä. Arvio on kohteena voi olla esimerkiksi kunnan talouden tasapaino, lähitulevaisuuden investointitarpeet ja niiden rahoitus sekä kunnan velkaantumiskehitys.

Talouden tasapaino ja tulo-rahoituksen riittävyys

Kunnan talous on ylijäämäinen tai vahvistuva, kun vuosikate riittää kattamaan sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennykset että korvausinvestoinnit. Vastaavasti kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Poistojen on vastattava keskimääräistä korvausinvestointien tasoa kunnassa.

Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos on negatiivinen. Siinä vaiheessa kunnan talous on heikko, kun myös vuosikate on negatiivinen.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä vuosikate 1.339.336 € kattaa SUMU-poistot. Poistot yhteensä ovat 1.109.283 €. Korvausinvestoinnit vuonna 2017 olivat 565.331 €.

Rahoitusasema

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen kautta. Tärkeimpiä tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus, kertynyt yli-/alijäämä, yli-/alijäämä € / asukas, lainakanta ja lainat € / asukas.

Omavaraisuusaste kertoo kunnan vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli omavaraisuusaste on 50 tai sitä alempi, voidaan kuntataloutta pitää heikkona ja kunnan velkarasitetta merkittävän suurena.

Tuusniemen kunnan omavaraisuusaste oli vuonna v. 2017 75,6 % (2016 73,4 %). Kunnan omavaraisuusaste on maan keskimääräistä (v. 2016 59,9 %) tasoa parempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnan on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Tuusniemen kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2017 27,1 % (v. 2016 39,3 %). Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2016 oli 55,6 %.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kunnalle on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraksi.

Tuusniemen kunnan taseessa on vuoden 2017 ylijäämän jälkeen kertynyttä ylijäämää 5.528.791 €. Asukasta kohden ylijäämää on 2.131 € (v. 2016 1.998 €).

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Tuusniemen kunnan lainakanta vuoden 2017 tilinpäätöksessä on 4.300.000 € (v. 2016 4.925.000 €). Lainat / asukas v. 2017 oli 1.657 € (v. 2016 1.861 €). Keskimääräinen lainakanta kunnilla vuonna 2016 oli noin 2.933 €/asukas.

Kunnan tuleva kehitys

Vuoden 2017 tilinpäätökseen laskettavien keskeisten tunnuslukujen mukaan Tuusniemen kunnan taloudellinen tilanne on kohtuullisen hyvä. Viime vuosina vuosikate on juuri ja juuri riittänyt poistojen kattamiseen. Vuonna 2017 vuosikate riittää kattamaan poistot, mutta ei kokonaan lainanlyhennyksiä. Tulevan maakuntauudistuksen ja sen osana toteutuvan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksen vaikutuksia vuoden 2020 alusta alkaen kunnan käyttötaloulosioon ei vielä tarkkaan tiedetä. Joka tapauksessa kuntien investointi- ja lainanhoitokyky tulee uudistuksen vuoksi heikkenemään.

Valtuusto hyväksyi 11.12.2017 § 57 talousarvion vuodelle 2018 ja taloussuunnitelman vuosille 2018 – 2020. Vuoden 2018 talousarvio on noin 0,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuosi 2019 on noin 0,6 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuosi 2020 noin 0,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä kunnan taseessa oleva lähes 5,5 miljoonan euron kumulatiivinen ylijäämä antaa kuitenkin hyvät lähtökohdat selviytyä taloussuunnitelmavuosien alijäämistä.

Vuoden 2018 talousarviossa verotulojen arvioidaan olevan noin 8,5 miljoonaa euroa ja nousevan edellisvuodesta noin 50.000 euroa. Valtionosuuksien arvioidaan nousevan vuonna 2018 edellisvuodesta noin 100 000 euroa 10,15 miljoonaan euroon. Verotulojen kertymään vaikuttaa kuntien verotukseen kohdistuvat, valtion tekemät toimenpiteet sekä yhteiskunnan yleinen taloudellinen tilanne.

Vuoden 2018 nettoinvestoinnit nousevat edellisvuodesta noin 550.000 euroa ollen noin 1,57 miljoonaa euroa. Vuosina 2019 ja 2020 investoinnit tulevat olemaan huomattavasti pienemmät, noin 1.270.000 – 110.000 euroa vuodessa. Runsaista investoinneista huolimatta uutta lainaa ei ole nostettu vuosina 2015 – 2017 mutta vuonna 2018 uutta lainaa mahdollisesti joudutaan ottamaan investointien kattamiseksi.

Vuoden 2014 aikana laadittiin talouden- ja toiminnan saneerausohjelma, joka sisältää joukon erilaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Pidemmän aikavälin linjaukset on kirjattu kuntastrategiaan 2015 – 2018, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 27.4.2015 § 20. Toimintaympäristö ja kunnan taloudellinen tilanne on kuitenkin muuttunut jo vuodesta 2015, joten uuden kuntastrategian laatiminen on aloitettu. Uusi kuntastrategia valmistuu vuoden 2018 aikana.

Kuntien toimintaan tulee merkittävästi vaikuttamaan tuleva sote- ja maakuntauudistus vuoden 2020 alusta. Tällä hetkellä Tuusniemen kunnan terveyspalvelut tuottaa Kuopion kaupunki ja sosiaalipalvelut tuotetaan omana toimintana, mutta uudistuksen myötä myös sosiaalipalvelut siirtyvät pois kunnan omasta tuotannosta. Samalla verotus- ja valtionosuusjärjestelmissä tapahtuu muutoksia, joiden lopullista vaikutusta kuntatalouteen on vielä vaikea ennakoita. Toisaalta talouden ennakoitavuus paranee, kun tähän saakka perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menoissa on tapahtunut huomattavia, vaikeasti ennakoitavia vaihteluita eri vuosien välillä. Toisaalta talouden liikkumavara pienenee. On ilmeistä, että kunnan saamat verotulot ja valtionosuudet laskevat merkittävästi nykytasosta vuoden 2020 alusta lähtien.

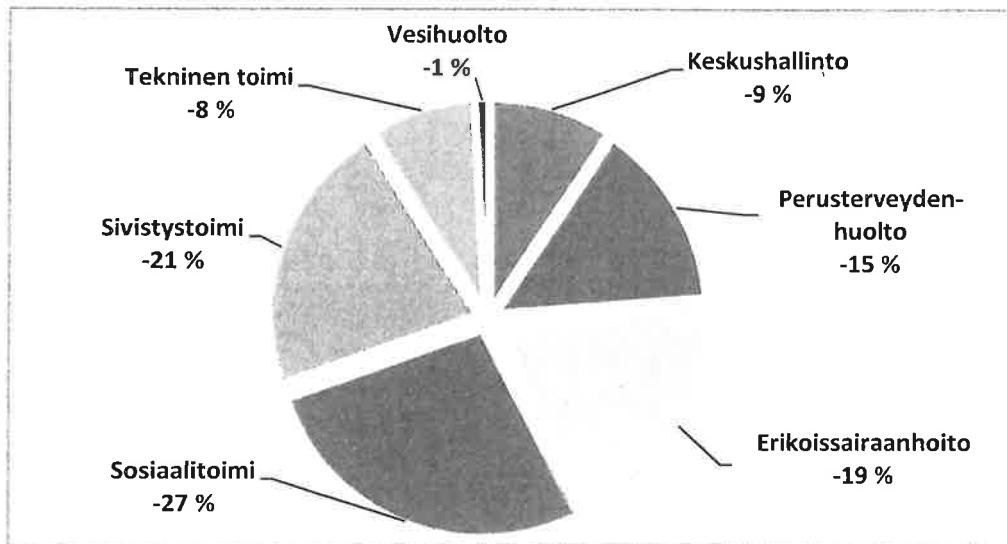
Kh 24.4.17,
4.12.17, kv
8.5.17,
11.12.17

TP 2016 ja TA, TA-MUUTOKSET JA TP 2017

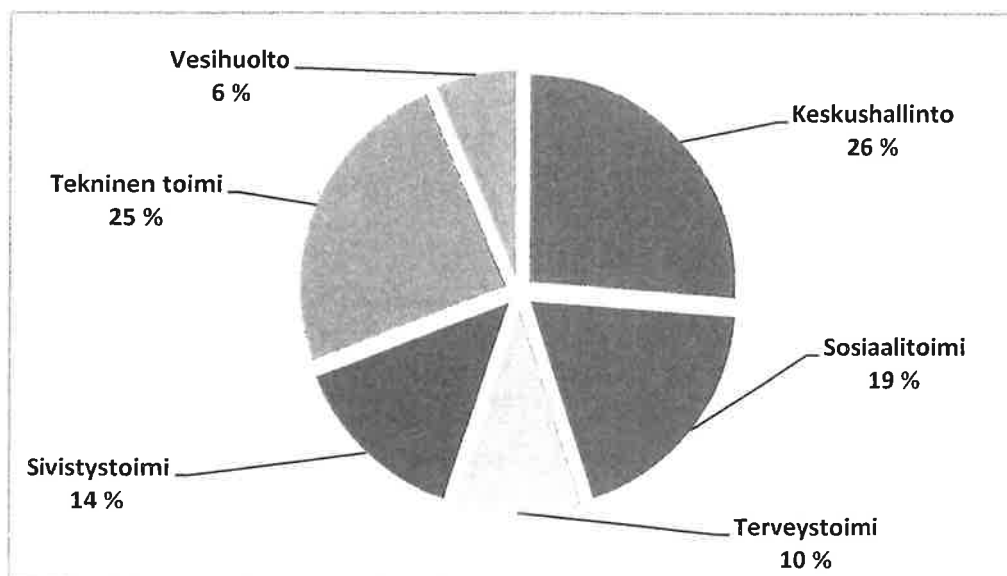
	TOTEU- TUMA/ TP 2016	TA 2017	TA- MUUTOK- SET / MRM	LOPULLI- NEN TA 2017	TOTEU- TUMA/ TP 2017	TOT -% TA:sta	ALLE / YLI TA-ARVION	Muutos, € TP 2016 / TP 2017	Muutos, % TP 2016 / TP 2017
Keskushallinto(vaalit, tilintark., kvall, khall, maaseututoimi)	-1 965 966	-2 151 345		-2 151 345	-2 049 541	95,3	-101 804	83 575	4,3
Sosiaalitoimi	-6 382 088	-6 182 223	-40 000	-6 222 223	-6 032 437	96,9	-189 786	-349 651	-5,5
Terveystoimi	-7 960 383	-7 800 000		-7 800 000	-7 429 119	95,2	-370 881	-531 264	-6,7
Perusterveydenhuolto	-3 342 775	-3 400 000		-3 400 000	-3 244 083	95,4	-155 917	-98 692	-3,0
Erikoissairaanhoido	-4 617 608	-4 400 000		-4 400 000	-4 185 036	95,1	-214 964	-432 572	-9,4
Sivistystoimi	-4 768 213	-4 750 000		-4 750 000	-4 780 909	100,7	30 909	12 696	0,3
Tekninen toimi	-1 796 504	-1 850 000		-1 850 000	-1 823 995	98,6	-26 005	27 491	1,5
Vesihuolto	-210 307	-200 000		-200 000	-175 303	87,7	-24 697	-35 004	-16,6
Toimintakulut yhteensä	-23 083 461	-22 933 568	-40 000	-22 973 568	-22 291 304	97,0	682 264	-792 157	-3,4
Toimintatuotot	5 389 611	4 861 733		4 861 733	5 236 626	107,7	-374 893	152 985	-2,8
Toimintakate	-17 693 850	-18 071 835	-40 000	-18 111 835	-17 054 678	94,2	-1 057 157	-639 172	-3,6
Rahoitus									
Verotulot	8 694 269	8 450 000		8 450 000	8 392 214	99,3	57 786	302 055	-3,5
Valkionosuudet	10 060 314	9 950 000		9 950 000	9 870 262	99,2	79 738	190 052	-1,9
Korkomenot	-78 841	-80 000		-80 000	-67 601	84,5	-12 399	-11 240	-14,3
Korkotulot	5 069	5 000		5 000	4 689	93,8	311	380	-7,5
Rahoituskulut	-16 587	-20 000		-20 000	-15 644	78,2	-4 356	-943	-5,7
Rahoitustuotot	210 831	230 000		230 000	210 124	91,4	19 876	707	-0,3
Vuositake	1 181 205	463 165	-40 000	423 165	1 339 366	316,5	-916 201	158 161	13,4
Satunnaiset tuotot	24 727								
Satunnaiset kulut					-99 851		99 851		
Poistot ja arv.alentumiset	-1 188 250	-1 120 495		-1 120 495	-1 109 283	99,0	-11 212	-78 967	-6,6
Poistoeron vähennys (+)	111 116	100 000		100 000	111 116	111,1	-11 116	0	0,0
Poistoeron lisäys (-)									
Varausten väh.(+),lis.(-)									
Tilikauden yli-/alijäämä	128 798	-557 330	-40 000	-597 330	241 348	-40,4	-838 678	-112 550	87,4
SISÄISET ERÄT	1 885 627	1 830 680		1 830 680	1 866 055	101,9	-35 375	19 572	-1,0

TOIMINTAKULUJEN JA -TUOTTOJEN JAKAANTUMINEN TOIMIALOITTAIN

TOIMINTAKULUT	2017	2016
Keskushallinto	-2 049 541	-1 965 966
Perusterveydenhuolto	-3 244 083	-3 342 775
Erikoissairaanhoito	-4 185 036	-4 617 608
Sosiaalitoimi	-6 032 437	-6 382 088
Sivistystoimi	-4 780 909	-4 768 213
Tekninen toimi	-1 823 995	-1 796 504
Vesihuolto	-175 303	-210 307
Toimintakulut yhteensä	-22 291 304	-23 083 461

TOIMINTATUOTOT	2017	2016
Keskushallinto	1 369 365	1 379 658
Sosiaalitoimi	994 912	1 097 053
Terveystoimi	515 450	540 055
Sivistystoimi	741 974	754 462
Tekninen toimi	1 285 909	1 283 066
Vesihuolto	329 016	335 317
Toimintatuotot yhteensä	5 236 626	5 389 611

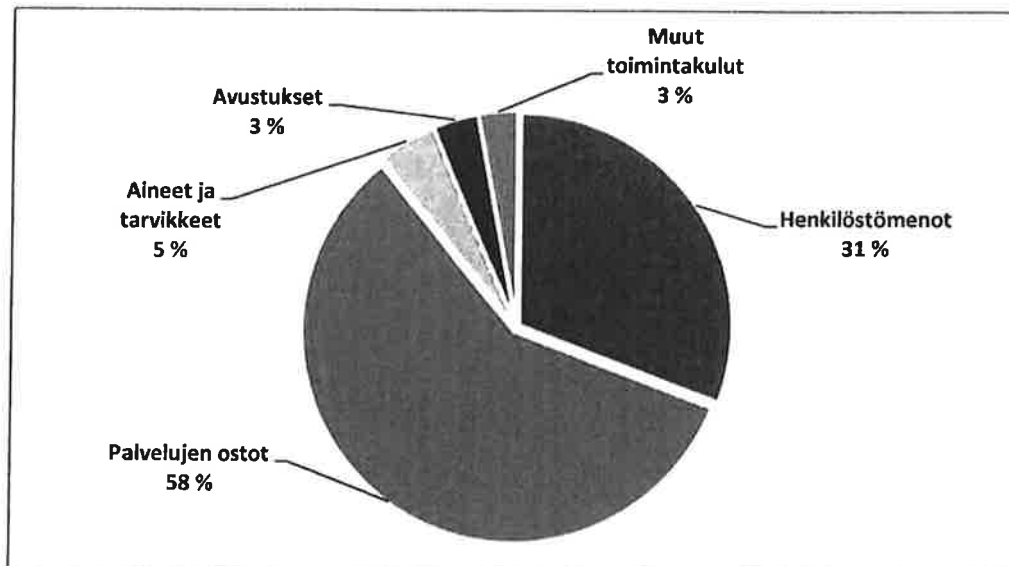

TOIMINTAKULUJEN JA -TUOTTOJEN LAJEITTAINEN JAKAANTUMINEN

Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain

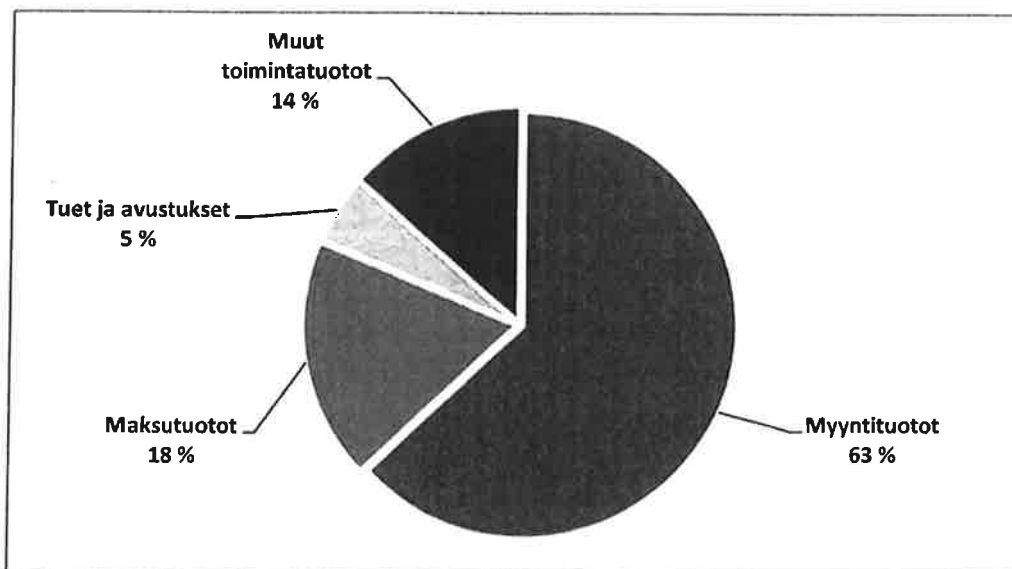
Tuloslaskelman mukaan sv.korvaukset 96.755,56 € vähennetty henkilöstökuluista

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Henkilöstömenot	6 873 268	7 073 469
Palvelujen ostot	12 994 087	13 436 049
Aineet ja tarvikkeet	1 004 789	988 963
Avustukset	774 858	959 921
Muut toimintakulut	644 302	625 059
Yhteensä	<u>22 291 304</u>	<u>23 083 461</u>

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Myyntituotot	3 301 696	3 395 910
Maksutuotot	953 731	934 920
Tuet ja avustukset	267 463	356 713
Muut toimintatuotot	713 736	702 068
	<u>5 236 626</u>	<u>5 389 611</u>

KOKONAISTULOT JA -MENOT

ulkoinen

TULOT	2017	%	2016	%
	1000 €		1000 €	
Toiminta				
Toimintatuotot	3 366 101	15,41 %	3 498 923	16,02 %
Verotulot	8 392 214	38,42 %	8 694 269	39,80 %
Valtionosuudet	9 870 262	45,19 %	10 060 314	46,06 %
Korkotuotot	4 689	0,02 %	5 069	0,02 %
Muut rahoitustuotot	194 482	0,89 %	194 424	0,89 %
Satunnaiset tuotot		0,00 %	24 727	0,11 %
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutusvoitot	-48 604	-0,22 %	-12 602	-0,06 %
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0,00 %	250 000	1,14 %
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	63 480	0,29 %	19 619	0,09 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Lyhytaikaisten lainojen lisäys				
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	21 842 623	100,0 %	22 734 743	104,1 %
MENOT				
Toiminta				
Toimintakulut	20 425 249	93,46 %	21 197 834	97,00 %
- valmistus omaan käyttöön	-4 471	-0,02 %	-5 060	-0,02 %
Korkokulut	67 601	0,31 %	78 841	0,36 %
Muut rahoituskulut	1	0,00 %	180	0,00 %
Satunnaiset kulut	99 851	0,46 %		
Tulorahoituksen korjauserät				
-pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustappiot	-7 469	-0,03 %	-3 147	-0,01 %
Pakollisten varausten muutos				
-pakollisten varausten lis(+),väh (-)				
Investoinnit				
Investointimenot	648 499	2,97 %	542 112	2,48 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	625 000	2,86 %	625 000	2,86 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys				
Oman pääoman vähennykset				
Kokonaismenot yhteensä	21 854 263	100,0 %	22 435 761	102,7 %
Täsmäytys				
Kokonaistulot-kokonaismenot	-11 639		298 983	
Muut maksuvalmiuden muutokset	29 858		-487 602	
- rahavarojen muutos	18 218		-188 619	
	11 639		-298 983	

TULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT
(SIS. VESIHUOLTO)

	<u>Tilinpäätös</u> <u>2017</u> (ulkoiset)	<u>Tilinpäätös</u> <u>2016</u> (ulkoiset)
	<u>1 000 e</u>	<u>1 000 e</u>
Toimintatuotot	3 370	3 504
Toimintakulut	-20 425	-21 198
Toimintakate	-17 055	-17 694
Verotulot	8 392	8 694
Valtionosuudet	9 870	10 060
Korkotuotot	5	5
Korkokulut	-67	-78
Muut rahoitustuotot	194	194
Muut rahoituskulut		
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	97	97
Vuosikate	1 339	1 181
Poistot käyttöomaisuudesta	-1 109	-1 188
Arvonalentumiset		
Satunnaiset tuotot		25
Satunnaiset kulut	-100	
Tilikauden tulos	130	18
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	111	111
Varausten lisäys (-), vähennys (+)		
Rahastojen lisäys (-), vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	241	129
= valtuustoon nähden sitovat erät		

TUNNUSLUVUT	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Toimintatuotot / Toimintakulut, %		
100xToimintatuotot / (Toimintakulut - valmistus omaan käyttöön)	16,5 %	16,5 %
Vuosikate / Poistot, %		
100xVuosikate / Poistot	120,7 %	99,4 %
Vuosikate, e/asukas	516	446
Asukasmäärä 31.12.	2595	2647

Tilikauden tulos on 212.402 € edellisvuotta suurempi. Ulkoiset toimintakulut pienenevät 0,773 milj. € ja ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 0,133 milj. €. Toimintakatteen muutos eli verotuloilla ja valtionosuuksilla katettava määrä pieneni 0,639 milj. €.

Verotulot pienenevät 302.056 € (3,5 %) ja valtionosuudet pienenevät 190.052 € (1,9 %).

Korkotuotot vähenivät 380 €. Korkokuluja muodostui talousarviolainojen koroista 67.601 €. Muihin rahoitustuottoihin sisältyy mm. osinkotuottoja 167.752 € ja kuntayhtymien peruspääoman korkoja 15.715 €.

Vuosikate on 158.162 € edellisvuotta parempi, ja se riittää kattamaan suunnitelman mukaisia poistot. Poistot 1 109 283 € ja vuosikate 1 339.366 € (erotus 230.082 €)

Satunnaiset kulut sisältää Savon Kuituverkko Oy:n lainan takausvastuun.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	12 291	12 459
Toimintakulut	-28 695	-29 510
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	69	59
Toimintakate	-16 335	-16 992
Verotulot	8 392	8 694
Valtionosuudet	9 870	10 061
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	17	17
Muut rahoitustuotot	200	199
Korkokulut	-128	-136
Muut rahoituskulut	-16	-19
	73	61
Vuosikate	2 000	1 824
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 704	-1 732
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät	-100	25
Tilikauden tulos	197	117
Tilinpäätössiirot	33	25
Tilikauden verot	-4	-2
Laskennallisest verot	-3	-1
Vähemmistöosuudet	-4	-3
Tilikauden ylijäämä	219	136

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut %	42,8	42,2
Vuosikate / Poistot %	117,4	105,3
Vuosikate, €/as	771	689
Asukasmäärä	2 595	2 647

RAHOITUSLASKELMA**VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA (sis. vesihuollon) 1000 €**

Toiminnan rahavirta	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Vuosikate	1 339	1 181
Satunnaiset erät	-100	25
Tulorahoituksen korjauserät	-41	-10
Tulorahoitus yhteensä	1 198	1 196
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-648	-542
Rahoitusosuudet investointimenoihin		250
Muut rahoitustulot		
Osakkeen myynti		
Käyttöomaisuuden myyntituotot	63	20
Netto investoinnit	-585	-272
Toiminnan ja investointien rahavirta	613	924
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-625	-625
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-22	25
Vaihto-omaisuuden muutos		
Pitkäaikaisten saamisten muutos		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	93	-340
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-41	-173
Rahoituksen rahavirta	-595	-1113
Rahavarojen muutos	18	-189
Rahavarat 31.12.	2 087	2 069
Rahavarat 01.01.	-2 069	-2 258
	18	-189
=valtuustoon nähden sitovat erät		

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus %:	206,50 %	404,40 %
Lainanhoitokate:	2,0	1,8
Kassan riittävyys (pv):	35	34
Asukasmäärä	2 595	2 647
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €, 1 000 €	-2 706	-3 430

Investointien tulorahoitus, % = (100 * vuosikate / Investointien omahankintameno)

Lainanhoitokate = (Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassa riittävyys /pv = 365 pv * Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 000	1 824
Satunnaiset erät	-100	25
Tilikauden verot	-4	-2
Tulorahoituksen korjauserät	-98	-57
	<u>1 799</u>	<u>1 790</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 373	-1 465
Rahoitusosuudet investointimenoihin	27	270
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	80	25
	<u>-1 266</u>	<u>-1 170</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	533	620
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	234	599
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-839	-887
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3	-10
	<u>-608</u>	<u>-298</u>
Oman pääoman muutokset	79	1
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-21	57
Vaihto-omaisuuden muutos	-2	11
Saamisten muutos	81	-302
Korottomien velkojen muutos	-7	-226
	<u>51</u>	<u>-460</u>
Rahoituksen rahavirta	-479	-757
Rahavarojen muutos	54	-137
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 476	3 421
Rahavarat 1.1.	3 421	3 558
	<u>54</u>	<u>-137</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-4 325	-4 858
Investointien tulorahoitus, %	148,6	152,6
Lainanhoitokate	2,2	1,9
Kassan riittävyys, pv	40	38

TASE JA TUNNUSLUVUT (SIS. VESIHUOLTO)

	31.12.2017 1 000 €	31.12.2016 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	21 029	21 513
Aineettomat hyödykkeet	697	802
Aineelliset hyödykkeet	12 892	13 312
Sijoitukset	7 440	7 399
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	21	18
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 177	3 251
Vaihto-omaisuus		
Saamiset	1 089	1 182
Rahoitusarvopaperit	59	64
Rahat ja pankkisaamiset	2 029	2 005
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>24 227</u>	<u>24 782</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	15 927	15 686
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 366	2 477
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	28	47
VIERAS PÄÄOMA	5 906	6 572
Pitkäaikainen	3 675	4 300
Lyhytaikainen	2 231	2 273
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>24 227</u>	<u>24 782</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Omavaraisuus, %	75,6 %	73,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	27,1 %	29,30 %
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	27,1 %	
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	5 529	5 287
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 131	1 998
Lainakanta 31.12., 1 000€	4 300	4 925
Lainakanta €/asukas:	1 657 €	1 861 €
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	111	111
Asukasmäärä	2595	2647

Omavaraisuus % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä) €/ asukas

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta €/asukas

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoituksista siirretty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta annetun ohjeen mukaan muihin rahoitusarvopapereihin seuraavat erät:

Tuusniemen Osuuspankki	87,68	5 087,68
Osuuskunta Metsäliitto	35 000,00	35 000,00
Kuntarahoitus Oy	23 638,50	23 638,50
	<u>58 726,18</u>	<u>63 726,18</u>

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVA	31.12.2017	31.12.2016
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	139	106
Muut pitkävaikutteiset menot	768	866
Ennakkomaksut	8	16
	<u>915</u>	<u>989</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 829	1 839
Rakennukset	15 292	14 851
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 389	3 205
Koneet ja kalusto	953	1 034
Muut aineelliset hyödykkeet	57	52
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	310	848
	<u>21 831</u>	<u>21 829</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiö osakkeet ja osuudet	1 503	1 519
Osakkeet ja osuudet	680	662
Muut saamiset	14	14
	<u>2 197</u>	<u>2 195</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä	24 944	25 012
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	58	43
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	51	48
Muut toimeksiantojen varat	278	278
	<u>387</u>	<u>369</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	73	70
Keskeneräiset tuotteet	4	5
	<u>77</u>	<u>75</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0	2
	<u>0</u>	<u>2</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	569	557
Lainasaamiset	2	0
Muut saamiset	219	156
Siirtosaamiset	806	969
	<u>1 595</u>	<u>1 682</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	10	10
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	59	64
Muut arvopaperit	1	0
	<u>69</u>	<u>74</u>
Rahat ja pankkisaamiset	3 406	3 347
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 148	5 181
VASTAAVAA	30 479	30 562

VASTATTAVAA	31.12.2017 1 000 €	31.12.2016 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	10 400	10 399
Säätiöiden ja yhd.peruspääomat	200	200
Muut omat rahastot	1 550	1 512
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 468	5 211
Tilikauden yli-/alijäämä	219	135
	17 837	17 457
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	357	219
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	297	289
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	59	44
Lahjoitusrahastojen pääomat	52	47
Muut toimeksiantojen pääomat	23	48
	134	139
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	7 902	8 518
Lainat julkisyhteisöiltä		
Liittymismaksut ja muut velat		
	7 902	8 518
Lyhytaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	886	869
Saadut ennakot	126	150
Ostovelat	1 020	905
Liittymismaksut ja muut velat	241	260
Siirtovelat	1 675	1 754
Laskennalliset verovelat	5	2
	3 953	3 940
Vieras pääoma yhteensä	11 855	12 458
VASTATTAVAA	30 479	30 562
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Konsernin omavaraisuusaste, %	59,9	58,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,4	39,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	5 687	5 346
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 191	2 020
Konsernin lainat, €/asukas	3 386	3 546
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	8 788	9 387
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Kunnan asukasmäärä 31.12.	2 595	2 647

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja, keskusvaalilautakunnan jäsenet

Keskusvaalilautakunnan tehtävä on tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti ja valvoa vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta.

Vuonna 2017 järjestettiin kuntavaalit. Syksyllä keskusvaalilautakunta valmistautui vuoden 2018 alussa oleviin presidentinvaaleihin. Valtuuston hyväksymä strateginen tavoite yli 60 %:n äänestysaktiivisuudesta kuntavaaleissa ei toteutunut. Tuusniemen kunnassa äänestysprosentti oli 58,3, mikä jäi hieman alle koko maan äänestysprosentin 58,8. Tuusniemeläiset äänestivät aktiivisemmin kuin Savo-Karjalan vaalipiirin äänioikeutetut keskimäärin, sillä vaalipiirin äänestysprosentti oli 54,8. Äänestysaktiivisuus laski Tuusniemellä vuoden 2012 kuntavaaleihin verrattuna 0,9 prosenttiyksikköä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vaalien äänestysaktiivisuuden parantaminen	Äänestysprosentti, äänestäjät	Äänestysprosentti yli 60 % / Kuntavaalit	Äänestysprosentti 58,3 / Kuntavaalit
Vaalien järjestäminen taloudellisesti	Nettokulut / äänioikeutettu	Hinta / ääni ei ylitä valtakunnan keskitasoa	Valtakunnallista vertailulukua ei saatavissa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vaalilautakunnan toiminnan kehittäminen	Nettokulut / äänioikeutettu	Hinta / ääni ei ylitä valtakunnan keskitasohintaa	Valtakunnallista vertailulukua ei ole saatavissa

Keskusvaalilautakunta on noudattanut toiminnassaan vaalilakia ja oikeusministeriön antamia ohjeita vaalien järjestämisestä. Lautakunta kokoontui vuonna 9 kertaa. Kuntavaalien ennakkoäänestys ja vaalipäivän äänestys tapahtui kunnantalolla. Äänestyspaikalle kulkeminen oli esteetöntä. Mahdollisuus laitos- ja kotiaänestykseen toteutettiin kuten aiemmissa vaaleissa. Vaalisalaisuus taattiin kaikissa äänestystilanteissa.

Talous

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-9 480	0	-9 480	-9 992	512
Toimintakate (netto)	0	-9 480	0	-9 480	-9 992	512
Poistot	0	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskust.	0	-9 480	0	-9 480	-9 992	512
valtuustoon nähden sitovat erät						

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tarkastuslautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa, huolehtia kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja arvioida talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudelta ja voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys tilanteessa, jossa kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastustoiminnan painopistealueet ja kehittämistarpeet määritellään tarkastussuunnitelmassa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Laatia tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma nelivuotissuunnitelmaan perustuen	Tarkastussuunnitelman toteutuminen	Koko kunnan toiminnan kattava tarkastussuunnitelma	Arviointisuunnitelma vuodelle 2017 on hyväksytty 10.10.2017 § 29
Viranhaltijoiden kuuleminen ja arviointikäynnit toimipaikoilla	Vähintään painopistealojen ja keskushallinnon johtavien viranhaltijoiden kuuleminen ja toimipaikkakäynnit sekä luottamusmiesten kuuleminen	4 kuulemiskertaa	15 kuulemiskertaa / 12 viranhaltijaa tai luottamushenkilöä 1 arviointikäynti (koulu-keskus)
Laatia arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella ja tässä yhteydessä erityisesti seurata kunnan talouden tasapainottomuuksia	Arviointikertomus	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus	Arviointikertomus luovutettu valtuustolle 29.5.2017

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Toimielinten päätösten seuraaminen ja arviointikäyntien suunnittelu (kiinteistöt ja toimipaikat) ja toteutus sekä koulutukseen osallistuminen	Arviointikäynnit ja osallistuminen vähintään yhteen koulutustilaisuuteen/ vuosi/jäsen	2 arviointikäyntiä koulutustilaisuus / vuosi / jäsen	1 arviointikäynti (koulu-keskus) ei koulutustilaisuuksia
Kuulemisien suunnittelu ja toteutus	Kuulemiskerrat	4	18 kuulemiskertaa / 12 viranhaltijaa tai luottamushenkilöä
Viranhaltijapäätöspöytäkirjojen tarkastaminen	Tarkastuskerrat	1	Vuoden 2016 viranhaltijapäätöspöytäkirjat tarkastettu 10.4.2017 § 10
Talousarvion toteutumisen seuranta	Osavuosikatsaukset	1	1 osavuosikatsaus ajalta 1.1.-30.6.2017

Lautakunta kokoontui 7 kertaa ja käsitteli 57 asiaa. Lautakunnan kokoonpano ja sihteeri vaihtuivat kesäkuussa 2017 kuntavaalien jälkeen. Lautakunnan talousarvio ylittyi 2041 eurolla. Ylitys aiheutui, koska lautakunta kokoontui syyskaudella aiempaa useammin valvoen uuden kuntalain velvoitetta sidonnaisuusilmoitusten tekemisestä. Lisäksi lautakuntaa työllistivät uuden toimikauden aloittamiseen liittyvät tehtävät.

TIC MR

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-11 094	-12 950	0	-12 950	-14 991	2 041
Toimintakate (netto)	-11 094	-12 950	0	-12 950	-14 991	2 041
Tehtävän kokonaiskust.	-11 094	-12 950	0	-12 950	-14 991	2 041
= Valtuustoon nähden sitovat erät						

KUNNANHALLITUS

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, kunnanhallituksen ja toimielimien jäsenet

Hallinto

Hallintoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, keskushallinto, henkilöstöhallinto, talous- ja tietohallinto. Myös maaseututoimen yhteistoiminta-alue on käsitelty 1.1.2013 alkaen kunnanhallituksen alaisuudessa. Kuhilas Oy:n tuottamat talous- ja palkkahallinnon palvelut 1.1.2016 alkaen ovat kunnanhallituksen alaisuudessa.

Keskushallinnon tavoitteena on luoda, ohjata ja kehittää kunnan peruspalvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen tuotantoodellytyksiä sekä edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria. Henkilöstöhallinnon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää henkilöstön ammattitaitoa, työkykyä ja motivaatiota. Taloushallinnon tavoitteena on tuottaa asiantuntijapalvelut kunnan eri toimialueille ja luottamushenkilöille, kehittää taloushallinnon prosesseja sekä seurata ja ennakoita talouden kehittymistä. Sydän-Savon maaseutupalvelujen tavoitteena on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämistä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria läpi organisaation, koskien koko kunnan toimintaa	Kantelujen, valitusten ja oikaisujen määrä aluehallintoviranomaisille	Vähemmän kuin 20 kantelua/vuosi koskien koko kunnan toimintaa	Asetettu tavoite toteutui, yht. 5 kpl
Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävien hoitaminen tehokkaasti, tasapuolisesti ja avoimesti	Sopimuksen toteutuminen ja yhteiset toimintaohjeet ja tavoitteet substanssi-tehtäviin liittyvissä asioissa	Sopimuksen mukainen toiminta ja työyhteisölähtöinen toimintaprosessien arviointi ja kehittämismenetelmä	Vuodelle 2017 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Sähköisen asianhallintajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto		Käytössä vuoden 2017 loppuun mennessä	Ei toteutunut 2017
Hallintosäännön päivittäminen uuden kuntalain mukaiseksi		Päivitetty 31.5.2017 mennessä	Toteutunut, voimaan 1.6.2017 alkaen
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen	Sairauspoissaolot pv/hlö	Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä / hlö vähemmän kuin 18	22,2 pv/hlö. Tavoitetasoa ei saavutettu, mutta sairauspoissaolot vähenivät 28,28 %.

Asetettujen tavoitteiden osalta todetaan, että erilaisia valituksia (kunnallisvalitus, hallintovalitus, oikaisuvaatimus, muistutus ja kantelu) tehtiin kertomusvuonna yhteensä 5 kpl, jotka jakaantuivat eri toimialoille seuraavasti:

- keskushallinto: oikaisuvaatimus 1 kpl
- sosiaali- ja terveystoimi: kanteluja 1 kpl, oikaisuvaatimuksia 3 kpl
- sivistystoimi: ei valituksia
- tekninen toimi: ei valituksia

Kun otetaan huomioon kaikki erilaiset valitukset: tavoitetasoon on päästy. Kuntalaiset ovat valistuneita ja käyttävät valitusoikeuttaan entistä enemmän esim. sosiaalitoimessa.

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston varsinaisia kokouksia oli vuoden 2017 aikana 9 kpl, joista kertyi yhteensä 62 eri päätöstä. Merkittävimpiä kunnanvaltuuston päätöksiä vuoden 2017 aikana olivat seuraavat:

- Kirkonkylän asemakaavan muutokset ja laajennus/kaavaehdotuksen asettaminen nähtäville
- Savon Kuituverkon pyyntö pääomasijoituksesta
- Tuusniemen kunnan hallintosääntö
- Hallintojohtajan viran täyttäminen/haastatteluun kutsuttavat/valintaesitys/vaali
- Tuusniemen työllisyyspalveluiden järjestäminen vuonna 2017-2018
- Tuusniemen kunnan tonttikampanja
- Suhteellisten vaalien vaalilautakunnan vaali vuosiksi 2017-2021
- Kunnanvaltuuston puheenjohtajiston vaali ja toimikauden pituus
- Kunnanvaltuuston kokoontuminen valtuustokaudella 2017-2021
- Tarkastuslautakunnan vaali vuosiksi 2017-2021
- Keskusvaalilautakunnan vaali vuosiksi 2017-2021
- Teknisen lautakunnan vaali vuosiksi 2017-2021
- Sosiaalilautakunnan vaali vuosiksi 2017-2021
- Sivistyslautakunnan vaali vuosiksi 2017-2021
- Jäsenen nimeäminen Tuusniemen kehittämissäätiön hallitukseen
- Sosiaaliohjaajan tehtävän muuttaminen viraksi 1.6.2017 alkaen
- Eron myöntäminen Toni Auviselle kunnanjohtajan virasta
- Vuokra-asuntoyhtiöiden sulauttaminen
- Kunnanjohtajan viran auki julistaminen
- Kuntajohtajan jatkosopimus

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontui kertomusvuonna 19 kertaa ja pykäläiä kertyi 214. Merkittävimpiin päätöksiin kuuluvat esitykset kunnanvaltuustolle ja lisäksi mm. seuraavat tehdyt päätökset:

- Apulaisrehtorin viran täyttäminen
- Vesitornin urakoikoitsijan hyväksyminen
- Avoinna olevan hallintojohtajan viran hoito
- Eron myöntäminen Toni Auviselle kunnanjohtajan virasta
- Hallintojohtajan virkavaalin vahvistaminen
- Kesälomien keskittäminen ja kunnantalon palvelukatko
- Hautalyhtyjen hankkiminen sankarivainajien haudoille
- Lukion ja yhtenäiskoulun virkatehtävien hoito 1.8.2017 alkaen
- Nuorisotilan ja järjestötilan vuokraaminen
- Tuusniemen terveyskeskussairaalan laitospaikkojen vähentäminen ja palvelurakenteen muuttaminen
- Kunnanjohtajan virkavaalin vahvistaminen 1.10.2017 alkaen
- Kiinteistön Asunto Oy Hoikanranta hankkiminen
- Savon Kuituverkko Oy yritysluottojen takausvastuun maksaminen P-Savon Osuuspankille
- Hallintojohtajan virkasuhteen purkaminen koeaikana

Johtoryhmä on kokoontunut keskimäärin kerran kuukaudessa ja kokouksista laadittu muistio on jaettu koko kunnan henkilöstölle. Johtoryhmän kehityskeskustelut on pidetty alkuvuoden aikana.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanvaltuuston puheenjohtajan käyttövarausmäärärahoja ei ole käytetty v. 2017. Kunnanjohtajan käyttövarausmäärärahoja v. 2017 on käytetty 165 €.

Kunnanhallituksen avustuksiin varattu määräraha veteraanijärjestöille 5.000 € jaettiin seuraaville yhteisöille: Sotainvalidi- ja veteraanijärjestöt 4.812 €.

Tuusniemen kunta on ollut jäsenenä mm seuraavissa yhteisöissä:

- Suomen Kuntaliitto 10.718 €

Sydän-Savon maaseutupalvelut

Sydän-Savon maaseutupalvelun Tuusniemen oma toimipiste palvelee asiakkaita ajanvarauksella. Maaseutupalvelujen kustannusten on arvioitu olevan 53.600 € v. 2017 talousarviossa.

Sopimuksen mukaiset toiminnan painopistealueet maaseututoimen yhteistoiminta-alueella ovat:

- Maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa säädetyn lain mukaiset viranomaistehtävät
- Maatilojen ja maaseudun pienyritysten neuvonta ja aktivoiminen kehittämistoimissaan
- Maaseudun toimintaympäristön kehittäminen, muutokseen vastaaminen mm. yhteistyöllä

Vuodelle 2017 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Vuonna 2017 tukia hakeneista tiloista Tuusniemellä jo 98 % teki maatalouden tukihakemukset sähköisesti. Henkilöstön tehtävistä tukihallinnon viranomaistehtäviin kohdistui 80 %, maatalousyrittäjien neuvonnalliseen kehittämiseen 15 % ja maaseudun toimintaympäristön kehittämiseen 5 %.

Toimintamenot alenivat kertomusvuonna 1,6 % edellisestä vuodesta. Tuusniemen kunnan maksuosuus Siilinjärven kunnalle oli 36.766 euroa vuonna 2016 ja 36.183 euroa vuonna 2017.

Maaseututoimen tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tuusniemen aktiivimaatilat	103	100	99
Maksetut maataloustuet, M€	2,3	2,2	2,2
Maaseutuviranomaistehtävät			
- €/aktiivimaatila	285	315	292
- €/peruslohko	17,40	15,52	14,22
Maaseutuyritysten kehittäminen			
- €/aktiivimaatila	54	59	55
- €/maaseutualueen asukas	2,00	2,60	2,09
Maaseudun toimintaympäristön kehittäminen			
- €/maaseutualueen asukas	0,68	1,14	0,70

Keskushallinto

Keskushallinnossa on ollut kuluneenakin vuonna paljon muutoksia sekä henkilöstössä että toimintaympäristössä. Henkilöstöä on jo viime vuosina jäänyt eläkkeelle ja lähiaikoina tapahtuu lisää eläköitymisiä. Palveluiden tuottamisen jatkuvuus on varmistettava osaamisen siirtämisellä, riittävillä henkilöstöresursseilla ja osaamisen kasvattamisella.

Keskustoimiston toimintaan on varattu 143.720 €.

Satamapalvelujen tuottamiseen varattu 5.200 €. V. 2017 kesäajalta vierasvenesataman ja caravan-alueen palvelujen tuottamisesta vastasi Viitakko Ky, jolle maksettu laskua vastaan 2.419 € (alv:ton hinta).

Henkilöstöhallinto

Työterveyshuollon palvelujen ostoon Kallaveden Työterveyshuolloilta varattiin talousarviomäärärahaa 60.800 € ja määrärahaa käytetty 69.475 € (v. 2016 66.144 €). Kelan korvaus työterveyshuollon kustannuksista arvioitiin olevan 25.000 €.

TYKY-toimintaan (6.000 €) ja muuhun henkilöstöhallintoon (69.520 €) on varattu talousarviomäärärahaa yhteensä 75.520 €. Yhty-toimikunta kokoontui kertomusvuonna 7 kertaa. Toimikunta käsitteli mm. TVA:n aloittamista, tyky-rahamen käyttöä, työterveyshuollon asioita, Kiky-sopimusta, hallintosääntömuutosta, henkilöstöohjelmaa, sisäilma-asioita ja pikkujoulua.

Tyky-raha päätettiin käyttää tyky-seteleihin. Kunnan omia Tyky-seteleitä jaettiin 80 kpl ja Kunto+ seteleitä jaettiin 26 kpl. Setelit olivat arvoltaan 40 €.

Pikkujouluun oli varattu määräraha muuhun henkilöstöhallintoon. Pikkujoulu järjestettiin Hojo-Hojossa. Pikkujouluun osallistui 68 henkilöä. Muuhun henkilöstöhallintoon on varattu määrärahat mm. koulutukseen ja ammattijärjestöjen luottamushenkilökoulutukseen.

Sairauslomat vähenivät edellisvuoteen verrattuna 1161 päivää, mikä oli 28,28 % vähennys vuoden 2016 sairaus-poissaoloihin. Keskimääräinen sairauspoissaolo oli 22,2 pv/hlö (v. 2016 31,3 pv/hlö).

Tuusniemen kunnan päivitetty henkilöstöohjelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 13.11.2017 § 187.

Talous- ja tietohallinto

Kunnanhallitus käsitteli vuoden 2016 tilinpäätöksen 3.4.2017 § 41 ja kunnanvaltuusto 29.5.2017 § 16.

Vuoden 2017 talousarvioon tehtiin muutoksia kaksi kertaa 24.4.2017 § 57 ja 4.12.2017 § 205. Osavuosikatsaus laadittiin 30.6.2017 mukaisesti. Kunnanhallitus käsitteli osavuosikatsauksen 11.9.2017 § 151 ja kunnanvaltuusto 9.10.2017 § 47.

Vuoden 2016 alusta alkaen talous- ja palkkahallinnon palvelut on ostettu Kuhilas Oy:ltä. Uusien taloushallinnon ohjelmien koulutusta on saatu Kuhilas Oy:ltä.

Taloustoimisto-, keskitetty tietohallinto-, kunnallisverotus ja Kuhilas Oy:n ostopalvelujen tuottamiseen on varattu määrärahaa yhteensä 524.460 €. Keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannukset (taloustoimisto, keskitetty tietohallinto ja Kuhilas Oy:n ostopalvelut) yhteensä 508.238 € jaetaan sisäisesti eri toimialoille. Taloustoimiston toimintakulut v. 2017 olivat 134.883 €, keskitetyn tietohallinnon toimintakulut 165.990 €, kunnallisverotuksen toimintakulut 58.352 € Kuhilas Oy:lle maksettu v. 2017 ostopalveluna 149.012 €, eli yhteensä käytetty määrärahaa 508.238 €.

Tietohallinnon kehittäminen on jatkunut vuonna 2017. Tuusniemen kunta on siirtänyt ICT-palvelunsa kokonaisulkoistuksella Istekki Oy:lle. Tuusniemen kunta on edelleen mukana maakunnallisessa tiedonohjauksen kehittämishankkeessa. Tuusniemen kunnan verkkosivut on uudistettu vuonna 2017 yhdessä neljän muun pohjoissavolaisen kunnan kanssa ja yhteistyössä Istekki Oy:n kanssa. Hankkeilla pyritään parantamaan tietojärjestelmien toimivuutta, hallitsemaan tietohallintoon liittyviä riskejä, sujuvoittamaan hallintoa ja palvelemaan asukkaita entistä paremmin.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	614 588	613 302	0	613 302	620 033	-6 731
Toimintakulut	-1 045 872	-1 118 838	0	-1 118 838	-1 084 458	-34 380
Toimintakate (netto)	-431 284	-505 536	0	-505 536	-464 425	-41 111
Poistot	-89 460	-81 705	0	-81 705	-81 088	-617
Tehtävän kokonaiskust.	-520 744	-587 241	0	-587 241	-545 513	-41 728
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Elinkeino- ja kehittämispalvelut

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Kunnanvaltuuston tekemien linjauksien mukaisesti elinkeino- ja kehittämispalveluista on vastannut kevästä 2014 alkaen Tuusniemen Teollisuus Oy, sen toimitusjohtaja ja hallitus. Kehittämisyritys järjestää ja tuottaa Tuusniemen kunnan elinkeinojen neuvonta-, asiantuntija- ja kehittämispalvelut, vuokraa yhtiön hallinnassa olevia toimitiloja edelleen yritysten käyttöön, toteuttaa yritys- ja asukassijoittumisen sekä kunnan yleistä aluemarkkinointia, hallinnoi ja osallistuu alueen kehittämishankkeisiin sekä edistää Tuusniemen kunnan asettamia elinkeino- ja työllisyyspoliittisten tavoitteiden toteutumista. Tuusniemen Teollisuus Oy toimii Tuusniemen kunnan kanssa sovitun ostopalvelusopimuksen, vuosittaisen toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Kunnanjohtaja vastaa edelleen laajemmista kunnanhallituksen ja -valtuuston käsittelyä vaativista elinkeinotoimenpiteistä sekä kunnan sisäisestä markkinoinnista/tiedottamisesta ja sidosryhmäsuhteiden ylläpitämisestä. Yhteistyötä tehdään mm. Tuusniemen Yrittäjät ry:n, Kuopion seudun yritysneuvojen, Sydän-Savon maaseutupalvelun, Kuopion aluemarkkinoinnin sekä Kalakukko ry:n kanssa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Yritysten toiminta- ja kasvumahdollisuuksien turvaaminen	Yritysten määrä	Pysyy vähintään ennallaan	-4
	Yritystyöpaikkojen määrä	Lisäys 10 yritystyöpaikkaa	22

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Työpaikkoja kunnan alueella oli vuoden 2015 tilaston mukaan 614 kpl, jossa vähennystä edelliseen vuoteen 53 kpl. Työpaikoista 24,1 % jakaantuu alkutuotantoon, 13,7 % jalostukseen ja 62,1 % palveluihin. Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus työllisestä työvoimasta vuonna 2015 oli 75,1 %. Yrityskanta vuonna 2016 oli 170 kpl, jossa aloittaneita 10 kpl ja lopettaneita 16 kpl.

Työttömiä työnhakijoita oli helmikuun 2018 tilaston mukaan 15,1 % työvoimasta kunnassa, kun se koko maakunnassa oli keskimäärin 11,6 %. Työllistymistä on edistetty mm. kunnan investoinneilla, kunnan työllistämistoimilla, osallistamalla nuorten työllistämiseen ja Nuoret Duuniin hankkeen toimenpiteisiin. Työpaikkojen syntymistä yrityksiin on edistetty avustamalla yritysten kehittämissuunnitelmien ja rahoitushakemusten laatimisessa.

Talous

ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintakulut	-244 007	-319 300		-319 300	-246 115	-73 185
Toimintakate (netto)	-244 007	-319 300		-319 300	-246 115	-73 185
Poistot	-2 607	-550		-550	-546	-4
Tehtävän kokonaiskust.	-246 615	-319 850		-319 850	-246 661	-73 189

=valtuustoon nähden sitovat erät

Ateriapalvelut

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Keskuskeittiö tuottaa keskitetysti taloudellisesti laadukkaat ja terveelliset ateriapalvelut koulukeskukseen, sairaalaan, palvelukeskukseen, varhaiskasvatukseen ja sosiaalitoimen tukipalveluihin. Ateriapalvelujen osalta kunnanvaltuustoa sitoo nettomäärärahasato.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Ruokahuollon kustannus- tehokkuus	Euroa / ateriasuorite	Toiminnan tulot kattavat käyttömenot ja kustannustaso ei yli keskimääräisen valtakunnan tason	Toiminnan tulot kattavat käyttömenot ja kustannustaso ei ylitä keskimääräistä valtakunnan tasoa
Laatu / turvallisuus	Omaavalvonta / asiakaspalaute	Omaavalvontasuunnitelman toteutuminen	Omaavalvontasuunnitelma, OIVA -raportit
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen Työhyvinvoinnin ylläpitäminen	Kehityskeskustelut Työpaikkakokoukset Täydennyskoulutukset	Työnkierron kautta moniosaamisen lisääminen, koulutuksiin osallistumismahdollisuus kaikilla	Työnkierto, oppisopimuskoulutukset, palo- ja ensiapukoulutukset, laitekoulutukset

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Ruokahuollon toimintatuotot kattoivat toimintamenot v. 2017. Ateriasuoritteita kertyi yht. 153.858,98 kpl. Ateriasuoritteen hinnaksi tulee 4,36 €/suorite (v. 2016 4,17 €/suorite).

Terveystarkastaja on tarkastanut keväällä 2017 omaavalvonnassa toimivuuden. Oiva-raportit ovat nähtävillä keskuskeittiöllä, koulukeskuksen jakelukeittiöllä ja kunnan nettisivuilla. Henkilöstön kanssa käytiin kehityskeskustelut syksyllä 2017. Viikko- ja kuukausipalaverissa käytiin läpi asiakaspalautteet, tulevat tapahtumat ja muut toiminnan kannalta tärkeät asiat. Sairaalan, kotipalvelun ja varhaiskasvatuksen ateriamäärät vähenivät edellisestä vuodesta. Palvelukeskuksen ateriamäärät pysyivät suurin piirtein vuoden 2016 tasolla. Yhteinäiskoulun ja lukion ateriamäärät lisääntyivät. Neljä työntekijää jatkoi työn ohessa lisäkoulutautumistaan oppisopimuksella. Paloturvallisuus- ja ensiapukoulutukset suoritettiin syksyllä 2017.

Valtakunnalliset ravitsemussuosituksot ovat pohjana ruokalistasuunnittelussa eri ikäryhmille. Suositusten tarkoituksena on edistää ja tukea ravitsemuksen ja terveyden myönteistä kehitystä.

Toiminnan tunnuslukuja:

	TP 2016	TP 2017
Henkilöstö	9	9
Kouluaterioita	57.432	60.297
Ateriapalvelut sairaala/hpv	8.988	7.563
Ateriapalvelut palvelukeskus/hpv	15.582	15.298
Ateriat: kotipalvelu, toimintakeskus ym. sosiaalitoimi	17.598	16.175
Ateriat: varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäivätoiminta	5.458	3.382
Vieras- ja hlökunta-ateriat ja tilaukset	4.772	5.119

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	747 052	768 100		768 100	732 389	35 711
Toimintakulut	-628 934	-641 727		-641 727	-655 838	14 111
Toimintakate (netto)	118 118	126 373		126 373	76 551	49 822
Poistot	-12 984	-13 500		-13 500	-12 591	-909
Tehtävän kokonaiskust.	105 134	112 873		112 873	63 960	48 913

=valtuustoon nähden sitovat erät

Muu yleis- ja keskushallinto

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Muuhun yleis- ja keskushallintoon kuuluvat nuorten työllistäminen, joukkoliikenne ja hankintatoimi.

Työllistämistoimien kautta pyritään perehdyttämään nuoria työelämään. Palkkatyöllistäminen on siirtynyt sosiaalitoimeen. Joukkoliikenteen tavoitteena on järjestää kaikille kunnan haja-asutusalueella asuville kuntalaisille mahdollisimman tasapuoliset kuljetuspalvelut. Hankintatoimen tavoitteena on toteuttaa kunnan hankinnat keskitetysti, kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Kunta on mukana IS-Hankinta Oy:ssä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Nuorten työllistäminen kesällä	Työllistetyt nuoret lkm	40 % 16-21 vuotiaista nuorista	Tavoite ei toteutunut
Toimivien joukkoliikenne-palvelujen järjestäminen	Seutulippujen lkm Kymppikyytiläisten lkm	Vähintään 80 Vähintään 1.000 matkaa	Tietoa ei saatavissa Toteutunut 961 hlöä

=valuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Nuorten työllistäminen toteutui kertomusvuonna samaan tasoon kuin edellinen vuosi. Hakuaika päättyi 3.4.2017 ja hakemuksia saapui määräaikaan mennessä vain 38 kpl (v. 2016 36 kpl), Hakijoista työllistyi 33 (v. 2016 29) nuorta, joiden työaika vaihteli 1,5 työpäivästä 30 työpäivään (v. 2016 2-25 työpäivää). Yhteensä tehtyjä työpäiviä oli 547. Neljällä nuorista oli 2 eri työpaikkaa.

Nuorista 18 (v. 2016 13) työllistyi kunnan eri hallintokuntien töihin ja 16 (v. 2016 22) välitettiin yksityisille yrityksille tai henkilöille. Palkkakustannukset on laskutettu yrityksiltä ja hallintokunnilta.

Tavoitteena oli työllistää mahdollisimman paljon nuoria ja tavoite toteutui hyvin 16-17-vuotiaiden osalta, yli puolet työllistyi tätä kautta. Sen sijaan vanhemmat ikäluokat (18-21), joita myös tämä nuorten työllistäminen koskee, eivät hakeneet töihin tämän hankkeen kautta, työllistyivät paljon myös muualle. Tavoitteena on perehdyttää nuoria työelämään sekä estää työllistämistoimien kautta työikäisten syrjäytyminen.

Joukkoliikenteen kymppikyytipalvelu on toiminut asiointiliikenteenä edelleen kerran viikossa keskiviikkoisin tarpeen mukaan. Kymppikyydin maksu asiakkaalle on 5 €/suunta. Kymppikyytiläisiä oli viime vuonna yhteensä 961 henkilöä. Palvelu on koettu haja-asutusalueilla erittäin tarpeellisenä ja sen kysyntä onkin jonkin verran lisääntynyt vuodesta 2016. Vuonna 2016 kyytiläisiä oli 835 ja vuonna 2015 heitä oli 986 henkilöä. Näin ollen kymppikyytiläisten lukumäärän lisääntymistavoite ei toteutunut, koska tämän palvelun käyttö lähtee asiakkaista ja heidän tarpeistaan ja toisaalta väestön määrä on vähenevä.

Uusi seutulippusopimus ELY-keskuksen ja Tuusniemen kunnan välillä hyväksyttiin kunnanhallituksessa 26.5.2014/§ 76. Tietoa myytyjen seutulippujen määrästä ei saatu Matkahuollosta. Asiakashinta vuonna 2017 oli 120 euroa. Joukkoliikenteen alueellinen järjestämistapa on muuttumassa ja esim. seutulippu muuttuu lähitulevaisuudessa vyöhykelipuksi. Joukkoliikenteen tavoitteena on järjestää kaikille kunnan haja-asutusalueella asuville kuntalaisille mahdollisimman tasapuoliset kuljetuspalvelut. Tässä on onnistuttu kohtuullisen hyvin.

Hankintatoimen tavoitteena on toteuttaa kunnan hankinnat keskitetysti, kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Hankinnat toteutetaan suurelta osin IS-Hankinta Oy:n kautta ja tavoitteisiin on päästy hyvin.

Joukkoliikenteen toteuttamisessa on epävarmuustekijänä valtion tukipolitiikka. Viime vuosien aikana on haja-asutusalueiden joukkoliikenneyhteyksiä karsittu huomattavasti. Joukkoliikenteen palveluihin tuo epävarmuutta myös pitkään käynnissä ollut lainsäädännön uudistamisprosessi.

Talous	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	18 018	18 741		18 741	16 943	1 798
Toimintakulut	-36 059	-49 050		-49 050	-38 147	-10 903
Toimintakate (netto)	-18 042	-30 309		-30 309	-21 204	-9 105
Poistot						
Tehtävän kokonaiskust.	-18 042	30 309		-30 309	-21 204	-9 105
*valuustoon nähden sitovat erät						

KESKUSVAALILAUTAKUNTA, TARKASTUSLAUTAKUNTA, KUNNANVALTUUSTO JA KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ

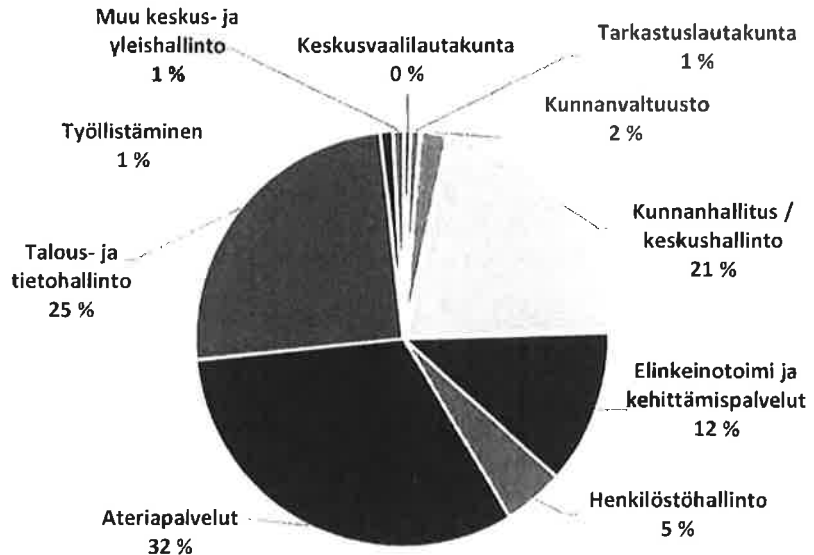
Keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen yhteenlasketut toimintatuotot toteutuivat 97,80 %. Myös toimintakulut toteutuivat alle arvion eli 95,25 %.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 379 658	1 400 143	0	1 400 143	1 369 365	30 778
Toimintakulut	-1 965 967	-2 151 345	0	-2 151 345	-2 049 541	-101 804
Toimintakate (netto)	-586 309	-751 202	0	-751 202	-680 176	-71 026
Poistot	-105 051	-95 755	0	-95 755	-94 225	-1 530
Tehtävän kokonaiskust. =valtuustoon nähden sitovat erät	-691 360	-846 957	0	-846 957	-774 401	-72 556

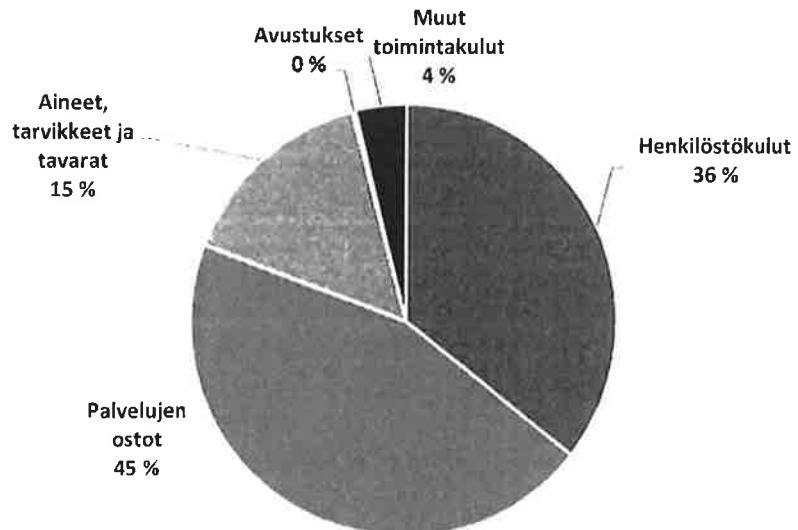
Toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

	TP 2017
Keskusvaalilautakunta	9 992
Tarkastuslautakunta	14 991
Kunnanvaltuusto	44 548
Kunnanhallitus / keskushallinto	433 687
Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut	246 115
Henkilöstöhallinto	97 985
Ateriapalvelut	655 838
Talous- ja tietohallinto	508 238
Työllistäminen	20 564
Muu keskus- ja yleishallinto	17 583
	2 049 541

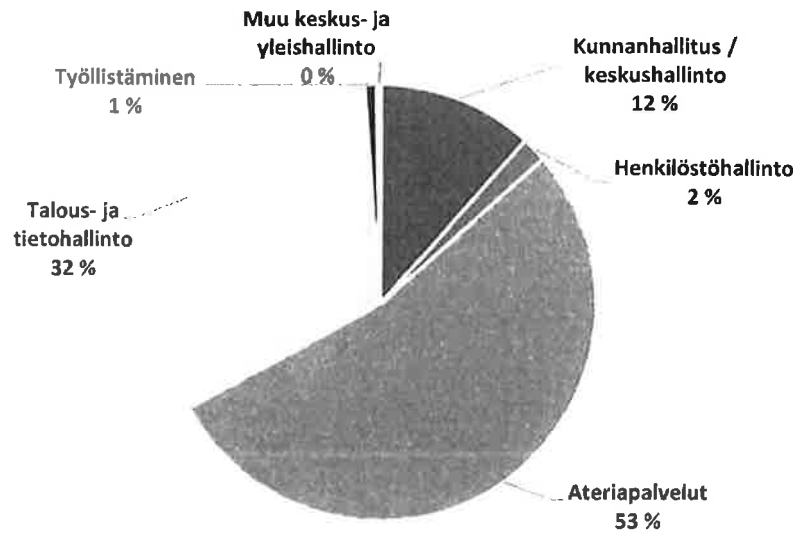
Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain:

	TP 2017
Henkilöstökulut	730 319
Palvelujen ostot	924 751
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	309 992
Avustukset	4 813
Muut toimintakulut	79 666
	2 049 541

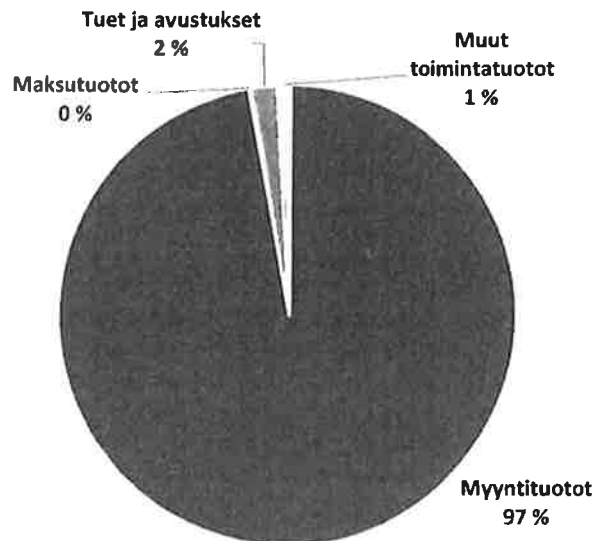

Toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

	TP 2017
Tarkastuslautakunta	0
Kunnanvaltuusto	0
Elinkeino- ja kehittämisspalvelut	0
Kunnanhallitus / keskushallinto	159 456
Henkilöstöhallinto	25 634
Ateriapalvelut	732 389
Talous- ja tietohallinto	434 943
Työllistäminen	12 393
Muu keskus- ja yleishallinto	4 550
	1 369 365

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain:

	TP 2017
Myyntituotot	1 329 583
Maksutuotot	1 427
Tuet ja avustukset	25 634
Muut toimintatuotot	12 721
	1 369 365

SOSIAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: sosiaalityöntekijä ja sosiaalilautakunnan jäsenet

Lasten ja perheiden palvelut

Toimialueeseen kuuluvat sosiaalityö, lastensuojelu, muut lasten ja perheiden avopalvelut sekä päihdehuollon erityispalvelut. Lasten ja perheiden palveluiden avulla tuetaan tuusniemeläisiä lapsia ja perheitä lastensuojelu-, päihdehuolto- ja sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla siten, että kohderyhmän elämä on turvallista, tasapainoista ja sosiaalisesti ehjää.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Perhetyötä ja kotipalvelua annetaan tarvitseville perheille	Palveluja saaneet perheet	Palveluja annettu vähintään 5 perheelle	perhetyöperheet <5
Lastensuojelussa painotetaan avohuollon tukitoimenpiteitä. Perheneuvolan palveluilla tuetaan lastensuojelutyötä.	Lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteissä olevien lapsien lkm	Kodin ulkopuolelle sijoitettuna max. 10 lasta	15 lasta kodin ulkopuolelle sijoitettuna 18 lasta avohuollon tukitoimien asiakkuudessa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kunnallisen perhetyön vakiinnuttaminen lastensuojelun ennaltaehkäisevään työhön	Sijoitettujen lasten osuus vastaavasta ikäryhmästä.	Ei huostaanottoja	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä 0-17-vuotiaista %: 2015: 3,6; 2016:3,6 ei huostaanottoja v. 2017
	Ulkopuolisten avopalveluiden väheneminen	Ulkopuolisia avohuollon palveluja ostetaan korkeintaan 5 lapselle/perheelle	Ostopalvelut: avohuollon tukitoimia 5 lapselle, jälkihuollon tukitoimia 7 lapselle
Tuetaan perheitä kasvatustyössä	Perheneuvolassa käynnit		Asiakasperheitä <5

Henkilöstö:

sosiaalityöntekijä, 2 toimistosihteerä, joista toinen määräaikainen (palkkaa kohdennettu eri kustannuspaikoille)
2 sosiaalityöntekijää, sosiaaliohjaaja

Vuoden aikana lapsiperhepalveluissa työskenneltiin sen eteen, että painopiste siirtyisi enemmän varhaisen tuen antamiseen lapsen kasvuympäristöissä kotona, varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Lapsiperheiden sosiaalityöntekijän virka vakinaistettiin ja uusi sosiaalityöntekijä aloitti toukokuussa. Koulun lukuvuoden alkaessa sosiaalityöntekijä alkoi toimia myös koulukuraattorina. Sosiaaliohjaaja aloitti perheiden ja henkilöstön tapauksien varhaiskasvatuksessa ja aiempaa tiiviimmän yhteistyön neuvolan kanssa. Perheneuvolan ja koulun psykologityö ostettiin maaliskuusta alkaen Tietotaito Group Oy:n Kuopion toimistosta. Lastensuojelun avohuollon

7/10 MB

ja jälkihuollon tukitoimena ostettiin tukihenkilötoimintaa ja tehostettua perhetyötä. Jälkihuollollisia tukitoimia oli arvioitua enemmän huostaanottojen päättymisen ja lasten, nuorten ja perheiden erityisen tuen tarpeen vuoksi.

Lapsiperhepalvelujen monialainen kehittämisryhmä TUULA kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. PoSoTe 3 hankkeessa ja perhekeskusmallin valmistelukeskusteluissa oltiin mukana.

Toisen sosiaalityöntekijän työpanos kohdennettiin aikuissosiaalityöhön, mielenterveys- ja päihdetyöhön sekä työllisyyspalveluihin. Päihdehuollon erityispalveluita käytettiin muutamalle henkilölle ostamalla asumispalveluja ja päihdelaitoskuntoutusta.

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Lastensuojeluilmoitukset (lapset)	60	63	41	52 (38)
Palvelutarpeen arvioinnit			28	42
Avohuollon asiakkuudet (alkaneet)	15	12	10	18
Perhetyön ja kotipalvelun perheitä			8	<5
Lapsia/nuoria sijoitettuna vuoden aikana yhteensä			17	15
Lapsia/nuoria sijoitettuna kodin ulkopuolelle 31.12.			12	10
Asiakkuudet psykologilla	16	16	16	12
Asiakkuudet päihdetyössä	24	22	13	17

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	60 518	46 100	0	46 100	39 704	6 396
Toimintakulut	-823 104	-836 757	41 000	-795 757	-790 589	-5 168
Toimintakate (netto)	-762 586	-790 657	41 000	-749 657	-750 885	1 228
Poistot						
Tehtävän kokonaiskust.	-762 586	-790 657	41 000	-749 657	-750 885	1 228
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Lasten ja perheiden palvelujen toimintatuotot alittuivat, koska psykologin palveluja ei myyty enää maaliskuun jälkeen terveydenhuollolle. Toimintakulut toteutuivat n. 5 000 euroa yli talousarvion. Talousarviomuutoksena toimintakuluja vähennettiin 41 000 euroa ammatillisten perhekotien menoista. Loppuvuodesta jouduttiin kuitenkin lisäämään lastensuojelun avohuollon tukitoimena tehostettua perhetyötä ja tekemään avohuollon ja jälkihuollon sijoituksia. Huostaanottojen päättymisen ja jälkihuollossa olevien tuen tarpeen vuoksi jälkihuollon menot toteutuivat arvioitua n. 43 000 euroa suurempana. Toimintakate ylitti talousarvion n. 1000 eurolla.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen nähden lasten ja perheiden palvelujen toimintatuotot laskivat lähes 21 000 €, 34 %. Toimintakulut laskivat n. 33 000 €, 3,4 %. Toimintakate pieneni tilinpäätökseen 2016 nähden lähes 12 000 €, 1,5 %.

Lasten ja perheiden palvelujen nettokustannukset ovat 289 €/asukas.

Vanhuspalvelut

Palvelukeskus järjestää turvallista ja tehostettua palveluasumista sellaisille henkilöille, jotka eivät hyvänkään tukiverkon avustamina tule toimeen kotonaan. Lisäksi järjestetään lyhytaikaishoitoa kotona asuville asiakkaille. Kotipalvelun toiminnan avulla tuetaan vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään sekä järjestetään lapsiperheille tilapäistä apua.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Turvataan ikääntyneiden kotona asuminen heidän toimintakykyä ylläpitämällä kotiin annettavilla palveluilla siten, että 90 % 75+ väestöstä asuu kotonaan	Mittarina prosenttiluku	Tavoitetasona STM:n ikäihmisten laatusuosituksen mukainen prosenttiluku	75 + väestöstä kotona asui 93 %
Säännöllisen kotipalvelun piirissä on 13 % 75+ väestöstä ja omaishoidon tuen piirissä vähintään 4 % 75+ väestöstä	Mittareina prosenttiluvut	Tavoitetasona STM:n ikäihmisten laatusuosituksen mukaiset prosenttiluvut	75 + väestöstä -säännöllisen kotipalvelun piirissä 11 % -omaishoidon tuen piirissä 3 %

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Asiakkaiden palvelutarpeen arviointi ja palvelujen järjestämisen priorisointi tarpeiden mukaisesti	Tehdyt palvelutarvearvioinnit	Hoidon porrastuksen toteutuminen 95 %:sti	Kotipalvelun uudet asiakkaat: tilapäiset 31, säännölliset 8 Palvelukeskus: uusia asukkaita 14 Terveyskeskuksen laitoshoidon paikat vähennettiin 28:sta 24:ään 1.5.2017 alkaen
Reittioptimoinnin vakiinnuttaminen kotipalvelun 2-3 ryhmissä ja varahenkilöjärjestelmän käyttöönotto	Reittioptimoinnin käyttöaste. Varahenkilöjärjestelmä otettu käyttöön	Käyttöaste kotipalvelun 2-3 ryhmissä 95 % Varahenkilöitä 1-2	Reittioptimoinnin käyttöaste 2-3 ryhmissä 100 % ja 1 ryhmässä aloitettiin Varahenkilöitä 2. lähihoitaja ja sairaanhoitaja

Vanhuspalvelujen yksiköiden omavalvontasuunnitelmat päivitettiin yhdessä henkilöstön kanssa. Päivitystä edelsivät arvokeskustelut työpajoissa ja teemojen pohtiminen pienryhmissä. Hoito- ja kuntoutumissuunnitelma-avaakkeet uusittiin ja otettiin käyttöön Koivukodissa. Päivittäistä hoivan kirjaamista on kehitetty asiakaslähtöiseksi. Asumispalveluissa vahvistettiin vastuuhoidajamallia.

TK MR

I&O –kärkihankkeessa Tuusniemen kehittämiskohteeksi valittiin kotikuntoutus laajasti kaikkia kotiympäristöjä käsittäen. Kehittämistä tehdään maakunnallisen muutosagentin tukemana sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden ja järjestöjen yhteistyönä.

Kotipalvelun reittioptimointi-ohjelman käyttöä laajennettiin koskemaan koko kotipalvelua. Virikeohjaajan tehtävään saatiin kehittämisrahaston avustus. Virikeohjaaja sijaisti muutaman omaishoitajan vapaapäiviä hoidettavan kotona. Lisäksi hän ohjasi palvelukeskuksella pidettävää päiväkeskustoimintaa kerran viikossa ja teki asiakkaiden kotikuntoutusta.

Omaisten osallisuutta palvelujen arviointiin ja kehittämiseen lisättiin perustamalla loppuvuodesta asumispalvelujen omaisraati, johon kuuluu yksi asukas ja yhteensä seitsemän omaista kaikista palvelukeskuksen yksiköistä.

Varahenkilöjärjestelmässä aloitti keväällä lähihoitaja ja kesällä sairaanhoitaja. Silti äkillisiin poissaoloihin on haasteellista saada koulutettua henkilöstöä. Henkilöstö suoritti lääkehoidon osaamisen verkkokoulutuksen (Love) ja lääkeluvat tarkastettiin.

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Palvelukeskuksen paikkaluku	43	43	43 (+7)	42 (+7)
Hoitopäivät	12 188	16 005	15 798	15 481
Palvelukeskus €/hvp netto	102	88	111	94
Palveluja saaneet kotitaloudet, kotipalvelu	97	154	160	158
Asiakkaan luona käynnit, kotipalvelu	36 444	35 867	36 257	37 997
Nettokustannukset/kotipalvelun käynti	21	23	24	20

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	844 839	870 400	0	870 400	865 181	5 219
Toimintakulut	-3 238 436	-3 260 710	0	-3 260 710	-3 088 409	-172 301
Toimintakate (netto)	-2 393 598	-2 390 310	0	-2 390 310	-2 223 229	-167 081
Poistot	-217 340	-211 100	0	-211 100	-215 298	4 198
Tehtävän kokonaiskust.	-2 610 937	-2 601 410	0	-2 601 410	-2 438 526	-162 884
=valuustoon nähden siltovat erot						

Vanhuspalvelujen toimintatuotot kertyivät suunnitellusti.

Vanhuspalvelujen toimintakulut olivat arvioitua yli 170 000 euroa, 5,2 % pienemmät. Suurin selittäjä on henkilöstömenojen arvioitua pienempi toteutuminen mm. kilpailukykysovimuksen vuoksi.

Vanhuspalvelujen toimintakulujen toteuma on 150 000 €, 4,6 % tilinpäätöstä 2016 pienempi. Toimintakate on pienentynyt vuoteen 2016 nähden n. 140 000 eurolla, 5,9 %.

Vanhuspalvelujen nettokustannukset ovat 857 €/asukas.

Vammaispalvelut

Toimialueeseen kuuluvat kehitysvammaisten palvelut (kehitysvammaisten perhehoito, kehitysvammalaitokset, kehitysvammaisten avohuolto ja kehitysvammaisten päivätoiminta) ja vammaispalvelut (vaikeavammaisten asumispalvelut, vaikeavammaisten kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, vaikeavammaisten asuntojen muutostyöt, henkilökohtainen avustajatoiminta ja toimintakeskuksen työtoiminta).

Kehitysvammaisten palveluilla tuotetaan kuntouttavia avopalveluja, joiden tarkoituksena on luoda elämään sisältöä, hoitajille helpotusta hoitotyössä ja samalla pienentää laitoshoidon tarvetta. Vammaispalvelujen tarkoituksena on järjestää vaikeavammaisille vammaispalvelulain edellyttämät palvelut.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kehitysvammaisilla tuotetaan kuntouttavia avopalveluja, joilla tuetaan sekä asiakkaiden että heidän läheistensä selviytymistä arjessa. Vammaispalveluilla tuetaan lakisääteiset palvelut.	Kehitysvammaisten henkilöiden tarkoituksenmukainen asuminen	95 % kehitysvammaisista asuu tarkoituksenmukaisessa asumismuodossa	Toteutui

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Työtoimintaa järjestetään mielenterveyskuntoutujille ja eri vammaisryhmille	Asiakkaita keskimäärin työtoiminnassa Toimintapäiviä vuodessa	Vähintään keskimäärin 12 asiakasta päivässä ja toimintapäiviä 200	11 asiakasta /toimintapv toimintapäiviä 206
Päivätoimintaa järjestetään kehitys-vammaisille henkilöille	Asiakkaita keskimäärin päivätoiminnassa Toimintapäiviä vuodessa	Vähintään keskimäärin 6 asiakasta päivässä ja toimintapäiviä 200	6 asiakasta/toimintapv toimintapäiviä 206

Henkilöstö:

1 johtava ohjaaja, avohuollon ohjaaja (1.4.2017 alkaen 60 %), päivätoiminnan ohjaaja, palveluohjaaja 16.1.2017 alkaen

Palveluohjaajan tehtävää kokeiltiin vuonna 2017 siten, että tehtävään kuuluu kehitysvammaisten avohuollon ja työ- ja päivätoiminnan ohjauksen lisäksi vammaispalvelulain mukaisten palvelutarpeen arviointien ja palvelusuunnitelmien tekeminen, vammaispalvelupäätösten valmistelu ja henkilökohtaisen avun organisointi. Vuoden 2017 aikana kehitettiin vammaispalvelujen palveluohjauksen prosessissa palvelutarpeen arviointia sekä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja saavutettavuutta. Tehtävä vakinaistettiin vuoden 2018 alusta.

Syksystä 2017 alkaen työtoiminnot ovat olleet väistötiloissa virastotalolla. Toisena tilana toimii päivätoiminnan tila Touhula Harjutiellä. Virastotalon tiloihin tehtiin joitakin menoja lisääviä muutoksia ja väistötilojen vuokrakustannukset nostivat kiinteistökuluja. Loppuvuodesta arvioitiin tulevien vuosien asiakasmäärien ja -tarpeiden perusteella työ- ja päivätoimintatilojen käyttöä ja luovuttiin Ylätiellä olevan kiinteistön Pajalan remontoinnista työ- ja päivätoiminnan tarpeisiin.

TK MR

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Kehitysvammaisten määrä	38	38	40	38
Asiakkaita päivätoiminnassa ka./pv	6	6	6	6
Asiakaskäyntejä avohuollossa	315	414	415	490
Asiakkaita työtoiminnassa ka./pv	12	12	12	11
Kuljetuspalveluasiakkaita	37	39	46	49
Asunnon muutostöitä	8	6	11	7
Henkilökohtaista apua saaneet	17	15	15	22

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poik- keama
Toimintatuotot	65 108	37 090	0	37 090	44 741	-7 651
Toimintakulut	-1 453 982	-1 391 894	-41 000	-1 432 894	-1 446 977	14 083
Toimintakate (netto)	-1 388 874	-1 354 804	-41 000	-1 395 804	-1 402 235	6 431
Poistot	-10 337	-10 800	0	-10 800	-10 919	119
Tehtävän kokonaiskust.	-1 399 210	-1 365 604	-41 000	-1 406 604	-1 413 155	6 550
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Vammaispalvelujen toimintakulut ylittyivät toteumaprosentin ollessa 100,98. Vammaispalvelujen toimintakuluihin tehtiin talousarviomuutoksella lisäystä 41 000 euroa, koska vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalvelujen talousarviomäärärahat olivat liian pienet. Vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin oikeutettujen asiakasmäärä kasvoi ja kuljetuksiin kului n. 80 000 euroa (TP 2016: 62 000 €, TA 2017: 50 000 €). Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä lisääntyi.

Kehitysvammaisten laitospalvelujen ostot vähenivät vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden 50 000 eurolla (6,5 %). Laitospalvelujen kustannuspaikka sisältää myös Vaalijalan palvelukotiasumisen ostot.

Työ- ja päivätoiminnan oman toiminnan toimintamenoja rasitti väistötaloista johtuvat vuokramenot 7 500 euroa ja kahden rakennuksen ylläpitokustannukset sekä asiakkaiden lisääntynyt henkilökohtaisen avun ja ryhmäavustamisen tarve.

Vammaispalvelujen toimintatuotot pienenivät vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden noin 20 000 €, 31 %. Toimintamenot pysyivät lähes ennallaan vähennyksen ollessa 7 000 €, 1,5 %. Nettomenot kasvoivat noin 13 000 €, 1 %.

Vammaispalvelujen nettokustannukset ovat 540 €/asukas.

Toimeentulotukiasiat

Toimialueeseen kuuluvat perustoimeentulotuki, täydentävä toimeentulotuki, ehkäisevä toimeentulotuki, kuntouttava työtoiminta ja työmarkkinatuen kuntaosuus. Toiminta-ajatuksena on tuottaa toimeentulotukilain mukaiset lakisääteiset tehtävät. Pyritään pienentämään työmarkkinatuen kuntaosuutta aktivoimalla pitkäaikais-työttömiä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Pitkäaikaistyöttömiä aktivoidaan määrä-tietoisesti ja ohjataan palvelujen piiriin	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Kuntaosuus pienempi kuin vuonna 2016	2016: 225 000 2017: 241 000
Tarjotaan kuntouttavaa työtoimintaa pelkän toimeentulotuen varassa eläville ja muille syrjäytymisvaarassa oleville	Tehdyt kuntouttavan työtoiminnan sopimukset	Sopimuksia vuonna 2017 vähintään 20 henkilölle	Kuntouttava työtoiminta ja työelämäkokeilu: 32 eri henkilöä

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Pitkäaikaistyöttömille tehdään työkyvyn arviointi	Työkyvyn arviointien lukumäärä	Arviointeja tehdään vuonna 2017 vähintään kolmelle henkilölle	Ei ostopalveluja, aloitettiin työttömien terveystarkastukset, 15 lähetettä

Perustoimeentulotuki siirtyi KELAlle vuoden 2017 alusta. Kunnan maksaman täydentävän toimeentulotuen määrä laski 18 000 eurosta 11 000 euroon, 61 %, ja ehkäisevän toimeentulotuen määrä kasvoi 11 500 eurosta 16 500 euroon, 45 %, edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakaspalvelun sujuvoittamiseksi sosiaaliohjaajan tehtävä muutettiin 1.6.2017 alkaen viraksi, jotta hänellä on oikeus tehdä toimeentulotukipäätöksiä. Asiakkaita ohjataan jatkuvasti perustoimeentulotuen hakemisessa ja perustoimeentulotukipäätösten oikaisuvaatimusten teossa.

Kuntouttavan työtoiminnan palveluja ostettiin 31.7.2017 saakka TUKEVA-työvalmennussäätiöltä. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli tammi-heinäkuussa keskimäärin 16 henkilöä/kk 231 toimintapäivää/kk. Työelämäkokeilussa oli elo-joulukuussa keskimäärin 11 henkilöä/kk 144 toimintapäivää kuukaudessa. Työelämäkokeilu tuli korvaamaan kuntouttavaa työtoimintaa 1.8.2017 alkaen.

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	127	130	124	73
Työmarkkinatuen kuntaosuus, saajat, ka/kk	22	39	49	52
Työmarkkinatuen kuntaosuus, 1000 €	88	176	225	241
Kuntoutuksen työtoiminnan sopimukset /toimintapäivät	19	24	32	32/2332

Talous

Toimeentulotukiasiat	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poik- keama
Toimintatuotot	93 548	19 000	0	19 000	25 841	-6 841
Toimintakulut	-520 804	-251 660	-40 000	-291 660	-288 530	-3 130
Toimintakate (netto)	-427 256	-232 660	-40 000	-272 660	-262 687	-9 973
Tehtävän kokonaiskust.	-427 256	-232 660	-40 000	-272 660	-262 687	-9 973
Valtuuston nähteen sitovat erät						

Tulosalueen tulot ylittivät talousarvion 6 841 euroa, toimintakulut alittivat talousarvion 3 130 eurolla, joten toimintakate alittuu 9 973 euroa.

Talousarviomuutoksella siirrettiin työelämään aktivoivista palveluista 40 000 euroa työmarkkinatuen lisääntyneisiin menoihin. Työmarkkinatuen talousarviovaraus oli 200 000 euroa, kun TP:ssä 2016 menot olivat 225 000 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi vuodesta 2016 noin 8 %, 16 000 euroa, koska yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrä kasvoi ja aktiivitoimenpiteiden määrä väheni sekä yli 300 päivää että yli 1000 päivää työttömänä olleiden keskuudessa.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä on perustoimeentulotuen valtionosuutta 58 422 euroa, perustoimeentulotuen takaisinperintää 14 008 euroa ja maksettua perustoimeentulotukea 155 894 euroa. Kun perustoimeentulotuen tulot ja menot eliminoidaan vuoden 2016 tilinpäätöksestä ovat vuoden 2017 toimintatuotot pysyneet samalla tasolla kuin vuonna 2016.

Toimintakulut tilinpäätöksessä 2016 ovat ilman perustoimeentulotukea 364 910 euroa. Lisäksi on huomiotava, että TUKEVA-työvalmennussäätiön ostopalveluja on ollut tällä tulosalueella vuoden 2016 tilinpäätöksessä 53 160 euroa. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä nämä ostopalvelumenot ovat muun sosiaalitoimen tulosalueella. Nämä kaksi seikkaa huomioiden tulosalueen toimintakulut ovat vuodesta 2016 pienentyneet 311 750 eurosta 288 530 euroon.

Tulosalueen nettokustannukset ovat 111 €/asukas.

TK MR

Muu sosiaalitoimi

Toimialueeseen kuuluvat omaishoidon tuet, työelämään aktivointi ja työllistämistoiminta, avustukset yhteisöille, sosiaaliasiamiespalvelut, sosiaalipäivystys, sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut, Nuoret Duuniin 2017-hanke, vanhusneuvosto ja asumispalvelut.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Ostopalveluna hankitaan asumispalveluja tilanteissa, joissa oma kunta ei pysty tuottamaan riittävästi ko. palveluja	Ostetut asumispalvelupaikat	Ostettuja paikkoja enintään 5 henkilölle vuonna 2017	Ostopalveluissa intervalliasuminen mukaan lukien 7 henkilöä

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Osallistutaan nuorten työllistymistä tukevaan hankkeeseen	Nuorisotyöttömien määrä	Vähemmän kuin vuonna 2016	31.12.2016: 8 31.12.2017: 9
Järjestetään sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut sosiaalilautakunnan määrittelemien kriteereiden mukaisesti	Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalveluja järjestetty lkm	Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalveluja enintään 10 henkilölle	20 päätöstä

Alkuvuonna aloitettiin monialainen yhteispalvelu (TYP) yhdessä te-toimiston ja Kelan kanssa. TYP-asiakkaaksi otettiin vuoden aikana 8 asiakasta. Monialainen työskentely ja työttömien terveydenhuollon prosessi vaatii lisäpanostusta yhteiseen asiakaslähtöiseen prosessin kehittämiseen.

Alkuvuonna valmistauduttiin osana Kuopion seutua yritys- ja työvoimapalvelujen alueelliseen kokeiluun yhdessä Kuopion ja Siilinjärven sekä te-hallinnon kanssa. Alueellinen kokeilu alkoi 1.8.2017 ja päättyy vuoden 2018 lopussa. Alueellisessa kokeilussa kunta järjestää julkiset yritys- ja työvoimapalvelut kohderyhmälle (yli 12 kk yhtäjaksoisesti työttömänä olevat ja monialaisen yhteispalvelun asiakkaat). Lisäksi kokeillaan työelämäkokeilua kuntouttavan työtoiminnan korvaavana palveluna.

Työllisyyspalvelukoordinaattori aloitti 1.6.2017 määräaikaisesti vuoden 2018 loppuun saakka. TE-toimiston asiantuntijan työpanosta kohdentuu Tuusniemelle työllisyyskokeiluun 0,2 henkilötyövuotta. TYP-verkoston ja alueellisen kokeilun johtaminen ostetaan Kuopion kaupungilta.

Loppuvuoden aikana on luotu omia asiakaslähtöisiä toimintamalleja pitkäaikaistyöttömyyden esteiden poistamiseksi. Kuntouttavan työtoiminnan korvaavassa työelämäkokeilussa on ollut vähemmän osallistujia kuin kuntouttavassa työtoiminnassa ennen kokeilun alkamista. Omissa hallintokunnissa on työelämäkokeilua ja palkkatukea käyttäen viety yksilöllisiä työllisyysuunnitelmia eteenpäin. Oppilaitosten kanssa on tehty enenevässä määrin yhteistyötä koulutuksen edistämiseksi. Yksilö- ja ryhmäohjaukseen ei ole jäänyt resursseja niin paljon kuin ennakoita arvioitiin ja mitä asiakastarve edellyttäisi. Yksilöllinen asiakastarvelähtöinen ratkaisukeskeinen

työskentely on kuitenkin lisääntynyt paljon niin määrällisesti kuin laadullisesti. Kokeilun kesto on niin lyhyt, ettei sen vaikuttavuutta voi vielä arvioida.

Kuopion kaupungin hallinnoima Topi – työelämään valmentavat palvelut –hanke aloitti toimintansa Tuusniemellä huhtikuussa. Hanke kestää 30.6.2018 saakka. Hankkeeseen ohjautui vuoden 2017 aikana 18 henkilöä, joista 10 henkilöä aloitti hankeasiakkuuden. Positiivisen jatkopolun sai vuoden loppuun mennessä 71 % hankeasiakkaista. ESR-rahoitteiseen kaksivuotiseen (1.4.2016 – 31.3.2018) Pohjois-Savon Liikunta ry:n hallinnoimaan ja Huoltoliitto ry:n osatoteuttajana toteuttamaan Työkuntoon –hankkeeseen osallistuttiin kokoamalla ryhmä työllisyyspalveluista. Nuoret Duuniin –hanke päättyi vuoden 2017 lopussa.

Omaishoidon tuen määrärahat riittivät kaikille kriteerit täyttävälle hakijoille. Omaishoidon tukea maksettiin 138 218 euroa (TP 2016: 133 457 euroa). Omaishoitajista yhdeksän piti 178 vapaapäivää hoidettavan ollessa palvelukeskuksessa. Muutaman omaishoitajan vapaapäiviä sijaisti virikeohjaaja tai perhehoitaja joko omaishoidettavan tai sijaishoitajan kotona.

Asumisen ostopalveluja hankittiin edellistä vuotta enemmän vastaamalla mielenterveyskuntoutujien intervalliasumisten tarpeeseen ja tukien kotona asumista sekä ehkäisemällä laitoshoidon tarvetta.

Sosiaalihuoltolain mukaisella liikkumisen tuella

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Omaishoitosopimuksia	40	42	31	39
Asumispalvelujen ostot (*sis. intervalli-asiakkaat)/asumispäivät	9	10		9*

Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsaus	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Työvoima	1025	1044	1088
Työttömyysprosentti	15,6	16,2	16,3
Työttömät työnhakijat	160	169	177
Alle 25-v	9	8	14
Yli 50-v	86	99	93
Pitkäaikaistyöttömät	48	63	46
Vamm. ja sairaat	31	32	28
Avoimet työpaikat	6	...	6

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	15 982	11 500	0	11 500	19 444	-7 944
Toimintakulut	-328 706	-411 202	0	-411 202	-417 932	6 730
Toimintakate (netto)	-312 724	-399 702	0	-399 702	-398 487	-1 215
Tehtävän kokonaiskust.	-312 724	-399 702	0	-399 702	-398 487	-1 215
valtuustoon nähden sitovat erät						

Muun sosiaalitoimen toimintatuotot ylittyivät lähes 8 000 eurolla, koska asumispalveluasiakkaiden maksutuotot olivat arvioitua suuremmat. Toimintakulut ylittyivät 6 730 eurolla. On huomioitava, että talousarviomuutoksella muun sosiaalitoimen tulosalueelta siirrettiin 40 000 euroa kattamaan toimeentulotuen tulosalueelle työmarkkinatuen menoja. Toimintakate alittui 1 215 eurolla.

TK MR

Kunnanvaltuuston päätöksellä varattiin työllisyyspalveluihin lisämäärärahaa 28 000 euroa määräaikaisen työllisyyspalvelukoordinaattorin palkkaamiseen 1.6.2018 alkaen. Toisella talousarvionmuutoksella siirrettiin keskushallintoon varattu 12 000 euron kuntalisä työllisyyspalveluihin ja työllisyyspalvelujen määrärahoista 40 000 euroa kattamaan työmarkkinatuen menoja.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä TUKEVA –työvalmennussäätiöltä ostoihin oli kirjattu kuntouttavan työtoiminnan kustannuspaikalle toimeentulotuen tulosalueelle 53 160 euroa. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä kaikki TUKEVA –työvalmennussäätiöltä ostot yhteensä 46 662 euroa on kirjattu muun sosiaalitoimen tulosalueelle. Ostopalvelumäärärahaa säästy 31.7.2017 lakkautuneen sopimuksen vuoksi noin 33 000 euroa.

Työllisyyspalvelut sai Nuorelan kiinteistön Urheilutiellä käyttöönsä 1.8.2017 alkaen. Sisätiloja remontoitiin työllisyyspalvelujen työnä teknisen toimen ohjauksessa elo-syyskuussa. Ulkoalueita kunnostettiin ja kirpputorin pitämistä jatkettiin 1.10.2017 alkaen työllisyyspalvelujen toimintana. Työllisyyspalvelujen kustannukset kiinteistön remontoimisesta ja ylläpitämisestä olivat elo- joulukuussa 2017 noin 10 000 euroa.

Tulosalueen nettokustannukset ovat 161 €/asukas.

SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ

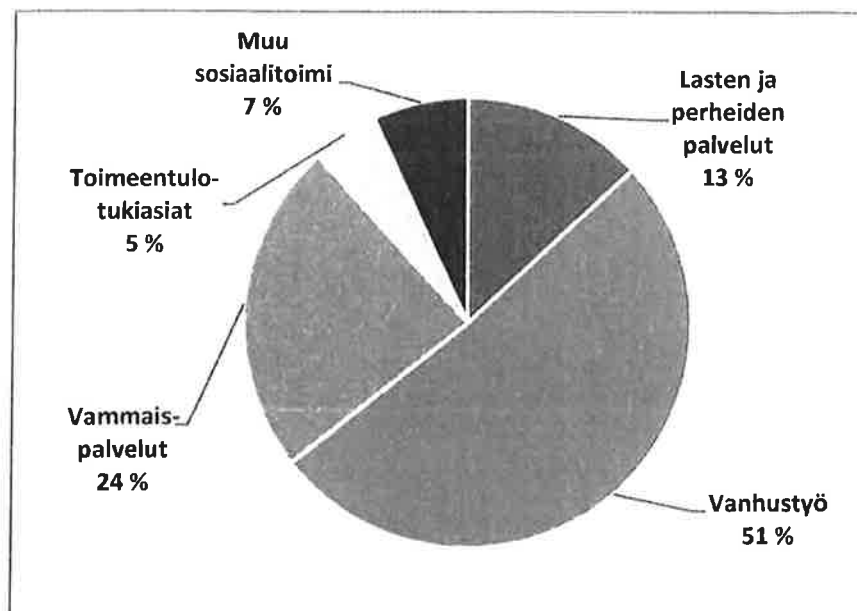
SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 079 995	984 090		984 090	994 912	-10 822
Toimintakulut	-6 365 031	-6 152 223	-40 000	-6 192 223	-6 032 437	-159 786
Toimintakate (netto)	-5 285 035	-5 168 133	-40 000	-5 208 133	-5 037 525	-170 608
Poistot	-227 677	-221 900	0	-221 900	-226 217	4 317
Tehtävän kokonaiskust.	-5 512 712	-5 390 033	-40 000	-5 430 033	-5 263 742	-166 291
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Sosiaalitoimen toimintatuotot ylittivät talousarvion 10 821 eurolla. Toimintakulut alittuivat 159 786 euroa. Toimintakate alittui 170 610 euroa.

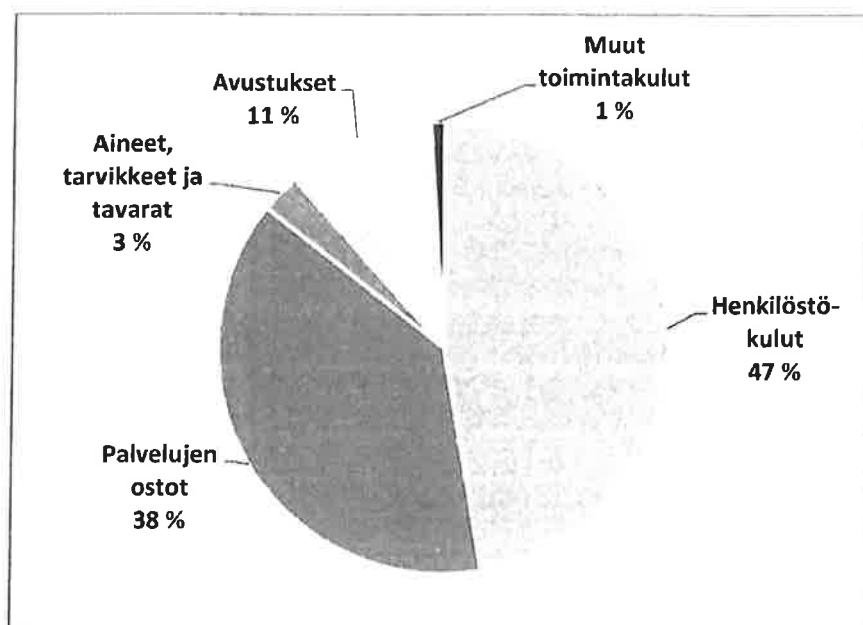
Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden sosiaalitoimen toimintatuotot pienenevät 85 084 euroa, 7,9 %. Toimintakulut pienenevät 332 594 euroa, 5,2 %. Toimintakate on 247 512 euroa, 4,7 % pienempi kuin vuonna 2016.

Kun vuoden 2016 tilinpäätöksessä olleet perustoimeentulotuen valtionosuus 58 422 euroa ja perustoimeentulotuen takaisinperintä 14 008 euroa, (tuotot yhteensä 72 430 euroa) sekä perustoimeentulotuen menot 156 349 euroa vähennetään tilinpäätöksen 2016 tuloista ja menoista, niin vuoden 2016 toimintatuotot ovat 1 007 565 euroa, toimintakulut 6 208 682 euroa ja toimintakate 5 201 117 euroa. Nämä huomioiden sosiaalitoimen toimintatuotot ovat vuodesta 2016 laskeneet 12 654 euroa, 1,3 % ja toimintakulut 176 254 euroa, 2,8 %. Toimintakate on pienentynyt 163 594 euroa, 3,1 %.

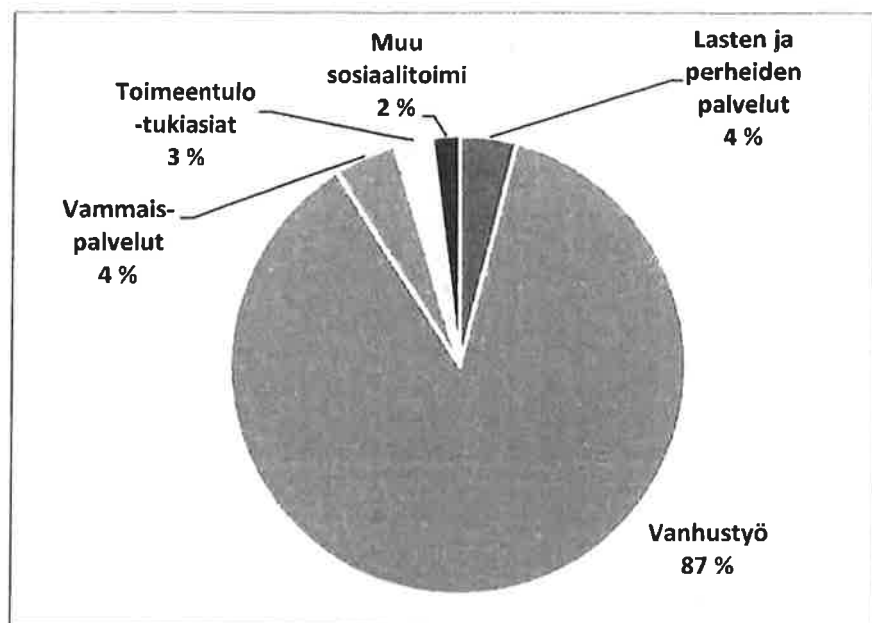
Sosiaalitoimen nettokustannukset ovat 1 941 €/asukas. (TP 2016: 2 083 €/asukas, perustoimeentulotuki eliminoituna 1 972 €/asukas).

Sosiaalitoimen toimintakulujen jakaantuminen toiminnoittain:

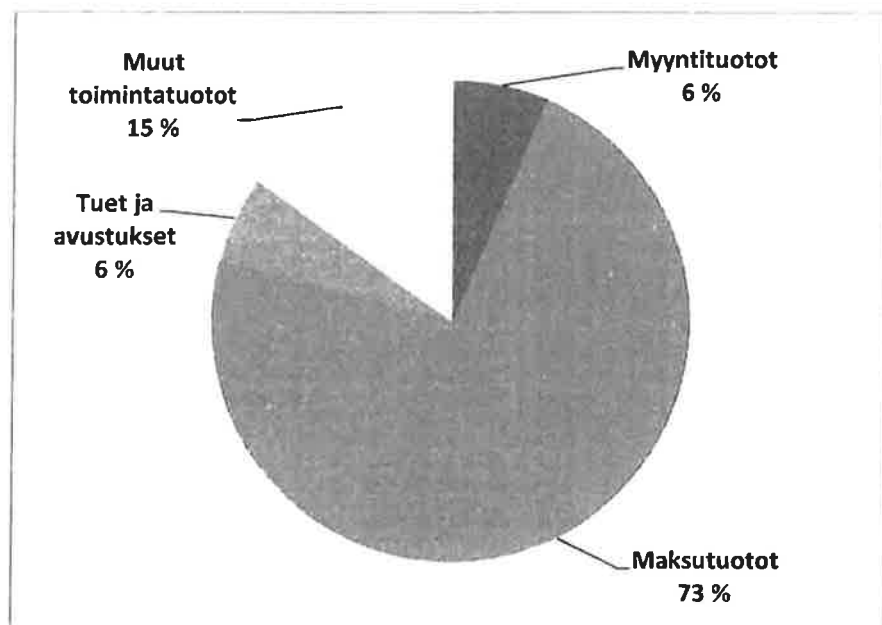
Lasten ja perheiden palvelut	790 589
Vanhustyö	3 088 409
Vammaispalvelut	1 446 977
Toimeentulotukiasiat	288 530
Muu sosiaalitoimi	417 932
	6 032 437

Sosiaalitoimen toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain:

Henkilöstökulut	2 851 084
Palvelujen ostot	2 309 138
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	171 792
Avustukset	640 816
Muut toimintakulut	59 607
	6 032 437

Sosiaalitoimen toimintatuottojen jakaantuminen toiminnoittain:

Lasten ja perheiden palvelut	39 704
Vanhustyö	865 181
Vammaispalvelut	44 741
Toimeentulotukiasiat	25 841
Muu sosiaalitoimi	19 444
	994 912

Sosiaalitoimen toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain:

Myyntituotot	63 806
Maksutuotot	723 035
Tuet ja avustukset	58 045
Muut toimintatuotot	150 025
	994 912

TERVEYSTOIMI

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja sosiaalihoitaja, kunnanhallituksen jäsenet

Terveystoimi sisältää erikois- ja perusterveydenhuollon tehtävät. Tehtävänä on tuottaa kuntalaisille laadukkaat terveydenhuoltopalvelut kustannustehokkaasti. Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä ja perusterveydenhuollon palvelut Kuopion kaupungin perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueelta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Terveyspalveluiden tavoitteena on sairauksien ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen sekä toimintakyvyn ylläpitäminen	Perus- ja erikoissairaanhoidon kustannukset/asukas	Kustannukset eivät ylitä vastaavanlaisten kuntien keskimääräistä tasoa	
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja työprosessien kehittäminen	Koulutuspäivät / työntekijä Kehittämiprojektien määrä	Koulutuspäiviä kolme/työntekijä Kaksi projektia/vuosi	Koulutuspäiviä 3,1/työntekijä Kotikuntoutusprojektin aloittaminen I&O sekä Voimaa vanhuuteen hankkeen tukemana

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Terveydenhuollon painopistealueina ovat olleet henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen, henkilöstöresurssien suhteuttaminen palvelutarpeeseen, peruspalvelujen laadun ja sisällön kehittäminen ja palvelutason turvaaminen sekä palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti.

Osastohoidon tarpeen laskiessa laskettiin vuodeosaston paikkamäärä syyskuusta lähtien 28 paikasta 24 paikkaan. Tämä muutos on auttanut osaston kuntoutusprosessin tehostamisessa. Vuodeosaston hoitopäivät laskevat 1 507 hoitopäivää vuodesta 2016 täyttöprosentin ollessa 84.

Erityisesti lääkärin rekrytointi perusterveydenhuoltoon on ollut haasteellista. Lääkärin toimet saatiin kuitenkin täytettyä vuoden 2017 aikana. Lisäksi lääkäripalveluja ostettiin Mehiläinen ja Attendo - konserneilta. Hoitajien vastaanottotyötä tehostettiin vuoden 2017 aikana.

Toiminnan tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Erikoissairaanhoido				
Hoitojaksot	566	564	530	539
Hoitopäivät	2 690	2 725	2 792	2 534
PKL-käynnit	5 485	5 432	5 656	5 841
Leikkaukset	255	247	274	251
Lähetteet	1 198	1 128	1 062	1 189
Päivystyslähetteet	313	251	199	233
Leikkausjonoissa kauden lopussa	41	63	46	
Erikoissairaanhoido, €/asukas	1 551	1 558	1 739	1 607

TK MP

Perusterveydenhuolto

Tuusniemen sairaalan hoitopäivät	9 048	8 843	9 102	7 555
Perusterveydenhuolto, €/asukas	1 086	1 057	1 081	1057

Terveystoimenhuolto yhteensä

Terveystoimenhuolto yhteensä, €/asukas	2 637	2 615	2 821	2664
--	-------	-------	-------	------

Talous

<u>Erikoissairaanhoito</u>	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	13 834	0	0	0	14 836	-14 836
Toimintakulut	-4 617 608	-4 400 000	0	-4 400 000	-4 185 036	-214 964
Toimintakate (netto)	-4 603 774	-4 400 000	0	-4 400 000	-4 170 200	-229 800
Tehtävän kokonaiskust.	-4 603 774	-4 400 000	0	-4 400 000	-4 170 200	-229 800
<u>Perusterveydenhuolto</u>						
Toimintatuotot	543 278	337 250	0	337 250	500 615	-163 365
Toimintakulut	-3 359 832	-3 430 000	0	-3 430 000	-3 244 083	-185 917
Toimintakate (netto)	-2 816 554	-3 092 750	0	-3 092 750	-2 743 469	-349 281
Poistot	-45 743	-33 000	0	-33 000	-32 143	-857
Tehtävän kokonaiskust.	-2 862 297	-3 125 750	0	-3 125 750	-2 775 611	-350 139

TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	557 112	337 250	0	337 250	515 450	-178 200
Toimintakulut	-7 977 440	-7 830 000	0	-7 830 000	-7 429 119	-400 881
Toimintakate (netto)	-7 420 328	-7 492 750	0	-7 492 750	-6 913 669	-579 081
Poistot	-45 743	-33 000	0	-33 000	-32 143	-857
Tehtävän kokonaiskust.	-7 466 071	-7 525 750	0	-7 525 750	-6 945 811	-579 939
=valtuustoon nähtävänä olevat erät						

Terveystoimen toimintatuotot ylittävät talousarvion 178 000 eurolla. Tulokertymä on perusterveydenhuollossa arvioitua suurempi, koska ulkopaikkakuntalaiset ovat käyttäneet Tuusniemen vuodeosaston palveluja enemmän kuin arvioitiin. Vuodeosaston käyttö on kuitenkin vähentynyt vuoteen 2016 verrattuna ja tulokertymä on pienentynyt noin 40 000 euroa.

Toimintakulut toteutuvat sekä erikoissairaanhoidossa että perusterveydenhuollossa arvioitua alempana ollen erikoissairaanhoidossa lähes 4,2 miljoonaa ja perusterveydenhuollossa noin 3,2 miljoonaa. Toimintakate alittaa talousarvion 579 081 eurolla toteumaprosentin ollessa 92,27.

Terveystoimen toimintatuotot ovat 41 662 euroa, 7,5 % pienemmät kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä. Erikoissairaanhoidon toimintakulut ovat 432 587 euroa, 9,4 % ja perusterveydenhuollon toimintakulut 115 749 euroa, 3,4 % pienemmät verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen. Koko terveystoimen toimintakate on vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna 506 659 €, 6,4 % pienempi.

TK MR

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ

SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poik- keama
Toimintatuotot	1 637 108	1 321 340		1 321 340	1 510 362	-189 022
Toimintakulut	-14 342 471	-13 982 223	-40 000	-14 022 223	-13 461 556	-560 667
Toimintakate (netto)	-12 705 363	-12 660 883	-40 000	-12 700 883	-11 951 194	-749 689
Poistot	-273 420	-254 900	0	-254 900	-258 360	3 460
Tehtävän kokonaiskust. =valuustoon nähden sitovat erät	-12 978 783	-12 915 783	-40 000	-12 955 783	-12 209 553	-746 230

Sosiaali- ja terveystoimen toimintatuotot ylittivät talousavion 14,31 % ollen 189 022 euroa arvioitua suuremmat. Toimintakulut alittivat talousarvion 4 %:lla ollen arvioitua 560 667 euroa pienemmät, mistä sosiaalitoimen osuus on 159 786 euroa ja terveystoimen osuus 400 881 euroa. Sosiaali- ja terveystoimen toimintakate on 11 951 194 euroa, jossa on alitusta talousarvioon nähden 749 689 euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden toimintatuotot pienenivät 126 746 euroa, 6,1 %. Suurin selittäjä on vuoden 2016 tilinpäätöksessä tulona ollut perustoimeentulotuen valtionosuus ja perustoimeentulotuen takaisinperintä sekä perusterveydenhuollon pienemmät tulot kuin vuonna 2016.

Sosiaali- ja terveystoimen toimintakulut pienenivät vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden 880 915 euroa, 6,1 %, mistä sosiaalitoimen osuus on 332 594 euroa ja terveydenhuollon 548 321 euroa. Sosiaali- ja terveystoimen nettomenot ovat 754 169 euroa, 5,9 % pienemmät kuin vuonna 2016. Menot pienenivät eniten terveydenhuollossa ja vanhuspalveluissa.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset ovat 4 605 €/asukas.

TK YR

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: rehtori ja sivistyslautakunnan jäsenet

Perusopetus

Vuonna 2017 jatkettiin uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa. Opetuksen uudistaminen nykytarpeita vastaavaksi on vaatinut 2017, ja vaatii seuraavinkin vuosina oppimateriaalien ja opetusvälineiden uusimista, niin perinteisten kirjojen kuin sähköisten oppimateriaalien hankkimista.

Tuusniemen kunnan ja Kaavin kunnan välinen sopimus yhteisen perusopetuksen järjestämisestä vuosiluokille 7-9 on kasvattanut opetusryhmien määrää ja lähivuosiksi on odotettavissa lisää kasvua. Tämä on lisännyt ja tulee lisäämään perusopetuksen kustannuksia. Yhteistyö luo samalla vireyttä ja toiminnallisia etuja yhte-näiskoululle. Odotettavissa on myös kasvua tulevien vuosien valtionosuuksiin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Yhtenäinen peruskoulu kirkonkylässä	Toteutetut toimenpiteet	Aloitti 1.8.2014	Edelleen toteutunut
Oppilaiden osallisuus	Kerhoihin osallistuminen	40% oppilaista	35 %
Jatko-opintoihin pääsy 9.luokan jälkeen	Jatko-opintoihin hakeutuminen	100% 1.9. tilanteessa	Toteutui

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
	Koulujen vuosisuunnitelmissa	Koulujen vuosisuunnitelmissa	

Perusopetuksen toteutuneet toimintakulut ylittivät talousarvion melko selvästi. Kokonaiskustannukset pysyivät kuitenkin talousarvion puitteissa arvioitua suurempien toimintatuottojen ansiosta. Kustannusten ylittyminen johtunee puutteellisesta tiedosta talousarvion valmisteluvaiheessa, jolloin on ollut vaikea ennakoida toiminnan lisääntymisen taloudellisia vaikutuksia.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Perusopetus						
Toimintatuotot	409 664	279 200	0	279 200	432 860	-153 660
Toimintakulut	-2 642 487	-2 619 830	4 395	-2 615 435	-2 748 783	133 348
Toimintakate (netto)	-2 232 823	-2 340 630	4 395	-2 336 235	-2 315 924	-20 311
Poistot	-114 120	-114 100	0	-114 100	-115 451	1 351
Tehtävän kokonaiskust.	-2 346 943	-2 454 730	4 395	-2 450 335	-2 431 374	-18 961

valtuustoon nähden sitovat erät

TK MR

Tuusniemen lukio on modernisti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa käyttävä, valtakunnallisesti ja muiden pienten lukioiden kanssa verkottunut yleislukio. Oppimisen laatua ja koulun vetovoimaisuutta yhä parantavien pedagogisten ja toiminnallisten menetelmien sekä välineiden päivittämiseen kiinnitetään jatkuvaa huomiota. Vuoden 2017 aikana opettajakunta on jatkanut uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa.

Vuonna 2017 Tuusniemen lukio menestyi erinomaisesti lukiovertailuissa sekä kevään että syksyn ylioppilaskirjoituksissa. Erityisesti lukio kunnostautui STT:n vertailuissa, joissa verrattiin ylioppilastutkinnon tuloksia opiskelijoiden lähtötasoon. Lähtötason mittarina käytettiin peruskoulun päättötodistuksen arvosanoja.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	55	47
Yo-kirjoituksien tulokset	Menestyminen kokeissa	Em. keskiarvo	Erinomaisesti
Jatko-opintoihin sijoittuminen	Opiskelupaikka yo-vuoden syksyllä	Opiskelupaikka yo-vuoden syksyllä	

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
	Koulun vuosisuunnitelmassa	Koulun vuosisuunnitelmassa	

Haasteena ja mahdollisuutena on lukion vetovoimaisuus. Opiskelijoista noin kolmannes tulee oman kunnan ulkopuolelta. Lukion opetussuunnitelmat ovat uudistumassa. Yhteistyötä lähialueen kuntien ja muiden itä-suomalaisen pienten lukioiden kanssa selvitetään ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oman lukion elinvoiman parantamiseksi.

Suunnitelmakausi on oppimisen sähköistämistä, sillä syksyllä 2017 osa ylioppilaskirjoituksista suoritettiin sähköisesti. Ylioppilastutkinnon sähköistäminen saatetaan loppuun lukuvuoden 2018-2019 aikana. Syyslukukaudella 2016 aloitettu ja vuoden 2017 aikana jatkettu uusi opetussuunnitelma ja opetuksen digitalisoituminen muovaavat myös pienen maaseutulukion toimintaa ja sen tavoitteita.

Talous

Keskiasteen koulutus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	59 172	20 000	0	20 000	44 809	-24 809
Toimintakulut	-692 585	-634 023	0	-634 023	-685 115	51 092
Toimintakate (netto)	-633 413	-614 023	0	-614 023	-640 306	26 283
Poistot	-50 601	-50 000	0	-50 000	-48 642	-1 358
Tehtävän kokonaiskust.	-684 014	-664 023	0	-664 023	-688 948	24 925

=valtuustoon nähden sitovat erät

TK MR

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää hoitopaikka kaikille sitä tarvitseville lapsille joko hoitajan kotona tapahtuvana hoitona tai ryhmäperhepäiväkodeissa. Vastuualueeseen kuuluu myös koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon järjestäminen sekä lasten kodinhoitotuki.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Edistää lasten iän- ja kehityksenmukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia	Asiakaspalaute	Ei negatiivista palautetta	Ei oikaisuvaatimuksia

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Koulutetun henkilökunnan saatavuus. Henkilökunnan koulutus	Hoitopaikkojen/hoitajien lukumäärä	Hoitajien/hoitopaikkojen lukumäärä tasapainossa lasten lukumäärän kanssa	Tällä hetkellä riittävä

Vuosi 2017 toi varhaiskasvatukseen paljon uudistuksia. Valtakunnallinen Vasu velvoitti kuntia laatimaan oman Vasu-asiakirjan ja Tuusniemellä se saatiin sivistyslautakunnan hyväksyttäväksi huhtikuussa 2017. Virallisesti asiakirja astui voimaan 1.8. Tämän myötä uudistettiin lapsen vasut ym asiakirjoja ja paljon uusia käytäntöjä otettiin käyttöön. Monialaisen yhteistyön laajentaminen ja kehittäminen yksi huomioon otettavista muutoksista. Sivistyslautakunta hyväksyi helmikuussa myös uudet 1.3 astuvat päivähoiton maksuperusteet.

Henkilöstön määrä on pysynyt vakiona (14+1), mutta muutosta sijoittelussa. 1 kotona oleva hoitaja on siirtynyt Tuusjärven ryhmikseen siellä lisääntyneen hoidon tarpeen vuoksi.

Koululaisten aamuhoito erillisessä kerhotilassa lopetettiin vähäisen tarpeen vuoksi, mutta kaikille tarvitsijoille on aamuhoitoa tarjottu kirkonkylän ryhmiksessä. Muuten koululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa on pystytty tarjoamaan huomattavasti veloitetta laajemmin ja kaikki halukkaat ovat päässeet toimintaan.

Hoitajat ovat tarpeen vaatiessa siirtyneet joustavasti toimipisteestä toiseen ja näin välttytty sijaisten palkkaamiselta. Palkallisia sairauspoissaolopäiviä oli 105, joista työpäiviä 71.

Hoitohenkilöstö huolehtii myös toimitilojen siivouksesta ja Tuusjärvellä lisäksi ruuan valmistamisesta.

Perhepäivähoidonohjaaja on mahdollisuuksien mukaan osallistunut toiminnan ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen sekä pitänyt kerran viikossa tuleville esikoululaisille erillisen toimintatuokion. Varhaiskasvatuksessa ei ole erillistä toimistotyöntekijää, vaan tehtävät ovat kokonaisuudessaan perhepäivähoidonohjaajan vastuulla.

Talous

Varhaiskasvatus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	135 471	124 200		124 200	126 850	-2 650
Toimintakulut	-768 403	-827 902		-827 902	-670 081	-157 821
Toimintakate (netto)	-632 932	-703 702		-703 702	-543 231	-160 471
Poistot	-54 696	-55 000		-55 000	-54 696	-304
Tehtävän kokonaiskust.	-688 628	-758 702		-758 702	-597 927	-160 775

=valtuustoon nähden sitovat erät

TK MP

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää laadukasta, ajankohtaista ja kuntalaisten tarpeisiin vastaavaa yleissivistävää koulutusta. Tavoitteena on sovitun tuntimäärän toteutuminen monipuolisena kursistarjontana.

Opetuksen suunnittelu pohjautuu asiakkaiden toiveisiin. Toiveita kerätään mm. opistoyhteyshenkilöiden ja tuntiopettajien välityksellä sekä suoraan opiskelijoilta erilaisissa tilaisuuksissa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Opiskelijamäärä brutto/netto	Opiskelijamäärä	980/480	1283/563
Tuntimäärä	Toteutuneet tunnit	2700	2574

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Opistoyhdyshenkilöverkosto	Tavoittavuus kylittäin	Useita yhdyshenkilöitä	Yhdyshenkilöiden määrä on säilynyt samana

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää vuosittain n. 130 kurssia. Vuodelle 2017 suunniteltujen tuntien määrä oli 2 737,92, mutta tavoitteena ollut 2700 toteutunutta tuntia ei saavutettu. Toteutuneiden tuntien määrä on kuitenkin pysynyt samana jo muutaman vuoden ajan ja näyttäisi vakiintuneen hieman alle 2 600 tunnin tasolle. Tavoitteena olleet opiskelijamäärät ylitettiin sekä brutto- että netto-opiskelijoiden osalta. Alueen väestömäärän ikärakenne ja osallistujien sukupuolijakauma ovat haasteita, joihin on pyritty vastaamaan. Miesopiskelijoiden määrää onkin pystytty hieman lisäämään.

OKM:n vahvistamista tunteista vuonna 2017 Tuusniemen osaston osuus oli 1991.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kansalaisopisto						
Toimintatuotot	132 129	129 000	0	129 000	119 918	9 082
Toimintakulut	-273 007	-250 084	0	-250 084	-246 049	-4 035
Toimintakate (netto)	-140 877	-121 084	0	-121 084	-126 132	5 048
Poistot						
Tehtävän kokonaiskust.	-140 877	-121 084	0	-121 084	-126 132	5 048

=valtuustoon nähden sitovat erät

TK MR

Kirjasto

Tuusniemen kirjasto on Kuopion kaupungin hallinnoima lähikirjasto. Kiinteistö, jossa kirjasto toimii, on Tuusniemen kunnan omistuksessa. Kirjastoautopalvelut tuotetaan Koillis-Savon kirjastoautolla, jolla järjestetään kirjastopalveluja Koillis-Savon haja-asutusalueiden asukkaille ja kouluille.

Kirjastolain (1998/904) mukaan kunnan tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tukea elinikäistä oppimista ja itsensä kehittämistä sekä tarjota palveluja ja materiaaleja elämyksiin, kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja verkkoasiointiin.

Yhteiskunnan digitalisoitumisessa kirjastolla on mahdollisuus toimia siltana kansalaisten ja digitalisoitumisen välillä. Kirjasto tarjoaa perinteistä sekä painettua että digitaalista aineistoa verkkoyhteyksineen, yhteisiä tiloja sekä asiantuntemusta ja tietopalvelua. Kirjasto lisää tasa-arvoa ehkäisemällä tiedollista syrjäytymistä. Kirjaston palveluja kehitetään asiakaskunnan ja toimintaympäristön tarpeet ja toiveet huomioiden. Tuusniemen kirjaston sijainti tukee koulukeskuksen oppilaiden ja työvoiman kirjastopalveluiden saatavuutta.

Vuosittain seurattavien mittareiden tavoitetaso asetetaan vastaamaan koko Suomen lähes samansuuruisten (2600 - 3200 as.) maaseutumaisten kuntien kirjastojen keskimääräisiä tunnuslukuja edelliseltä toimintavuodelta. Tunnusluvut ovat haettavissa Suomen yleisten kirjastojen tilastoista <http://tilastot.kirjastot.fi/>.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2016 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	16	21,2
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	10	9,4
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500	826
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	30 tuntia	30

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Palvelutaso	Kirjastosopimus	Sopimuksen mukainen taso	Sopimuksen mukainen taso

Kirjaston käyttö oli vilkasta, varsinkin lainaustoiminta, joka ylitti reilusti asetetun tavoitteen. Asiakaskäynneissä jäätin hieman tavoitteesta. Osasyynä on kävijälaskuri toimintamekanismi, joka ei voi eritellä yksittäistä henkilöä, kun tullaan ryhmässä, vaan laskee ne yhdeksi kävijäksi.

Kirjastoon hankittiin monipuolista aineistoa kaikki käyttäjäryhmät huomioiden.

Kuukausittain vaihtuvat näyttelyt kiinnostivat asiakkaita, myös "ei käyttäjät" saatiin tulemaan ja tutustumaan kirjaston tiloihin ja palveluihin.

Aukioloajat ovat riittävät ja tarkoitus on osallistaa asiakkaat kyselyn muodossa mahdolliseen aukioloaikojen hienosäätöön vuoden 2018 aikana.

Kirjaston tilat ja muut puitteet ovat asianmukaiset. Alueellinen yhteistyö on toimivaa. Keskeiset palvelutekijät ovat riittävä aukiolo ja hankintamääräraha.

Talous

Kirjasto	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-212 566	-206 400	0	-206 400	-204 117	-2 283
Toimintakate (netto)	-212 566	-206 400	0	-206 400	-204 117	-2 283
Poistot	-16 280	-16 200	0	-16 200	-16 183	-17
Tehtävän kokonaiskust.	-228 846	-222 600	0	-222 600	-220 300	-2 300
=valtuustoon nähden sitovat erät						

TK

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluihin sisältyvät nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Tavoitteena on tarjota kuntalaisten tarpeista lähtöisin olevia vapaa-ajan palveluita ja lisätä kuntalaisten viihtymistä ja hyvinvointia.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Tapahtumien tarjoaminen / kuntalaisten osallistuminen	Tapahtumat / osallistujat	80 / 3500	toteutui
Nuorisotalon kävijämäärä / käyntikertatavoite	Kävijämäärä / käyntikerta / vko / koulujen toimintavuonna	75 käyntikertaa / vko / koulujen toimintavuoden ajan	toteutui

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Syrjäytymisen ehkäisy	Kontaktit työelämän/ koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin	30 alle 29 vuotiasta nuorta asiakassuhteessa	toteutui
Nuorten osallisuuden lisääntyminen	esitykset ja /tai aloitteet nuorilta	5	toteutui

Vuoden aikana toteutettiin useita tapahtumia, mm. velholaakson seikkailu, elokuvaesityksiä, kesäkauden avajaiset, hyvinvointiaamupäiviä ja seniorikisat, sekä olimme vahvasti mukana Kutujuhlien toteuttamisessa. Joulukuussa toteutettiin yhteisöllinen Elävä joulukalenteri muutaman vuoden tauon jälkeen. Olimme mukana retkeilyreitistöjen kehittämishankkeessa, Työkuntoon -hankkeessa ja Sakke järjestöyhteistyöhankkeessa.

Heinäkuussa vapaa-aikatoimi muutti kunnanviraston päätyhuoneistoon vuokratiloihin. Samoihin tiloihin yhdistettiin vapaa-aikatoimisto, sekä nuoriso- ja järjestötila. Tilojen käyttöaste on hyvä. Sähköinen hyvinvointikertomus laadittiin toisen kerran sekä laaja, valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ensimmäistä kertaa. Hyvinvointiryhmän sihteerinä toimii vapaa-aikasihteer.

Nuorisovaltuustotoiminta pidettiin vireänä. Yllä mainittujen kaikille avoimien tapahtumien lisäksi järjestettiin erilaisia teematapahtumia koulupäivien aikana, esimerkiksi liikenneturvaan ja demokratiakasvatukseen liittyen. Koulupäivystys aloitettiin, ja nuorisotalolla aloitettiin palkitsemaan kuukausittain Hyvää tyyppiä.

Suosituimmat liikuntapaikat pidettiin hyvässä kunnossa, muut kohtalaisessa. Liikuntapaikkojen kunnossapitotyö hoidettiin pääsääntöisesti ostopalveluna yhdistyksiltä tai yrityksiltä. Suojaharjun ulkoilualueelle rakennettiin Lions Clubin avustamana 9- väyläinen frisbeegolf-rata.

Toiminnan sisäinen valvonta ja riskien hallinta suoritettiin kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Henkilöstöön kuului vapaa-aikasihteer ja nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja, joka teki etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviä yhden työpäivän verran viikossa. Koulunkäyntiohjaajan tehtävät päättyivät häneltä kevtlulukauden lopussa.

Talous

VAPAA-AIKATOIMI YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	18 025	11 500	0	11 500	17 537	-6 037
Toimintakulut	-179 165	-211 761	-4 395	-216 156	-226 763	10 607
Toimintakate (netto)	-161 140	-200 261	-4 395	-204 656	-209 226	-4 570
Poistot	-88 233	-77 330	0	-77 330	-77 739	409
Tehtävän kokonaiskust.	-249 372	-277 591	-4 395	-281 986	-286 964	4 978

=valtuustoon nähden sitovat erät

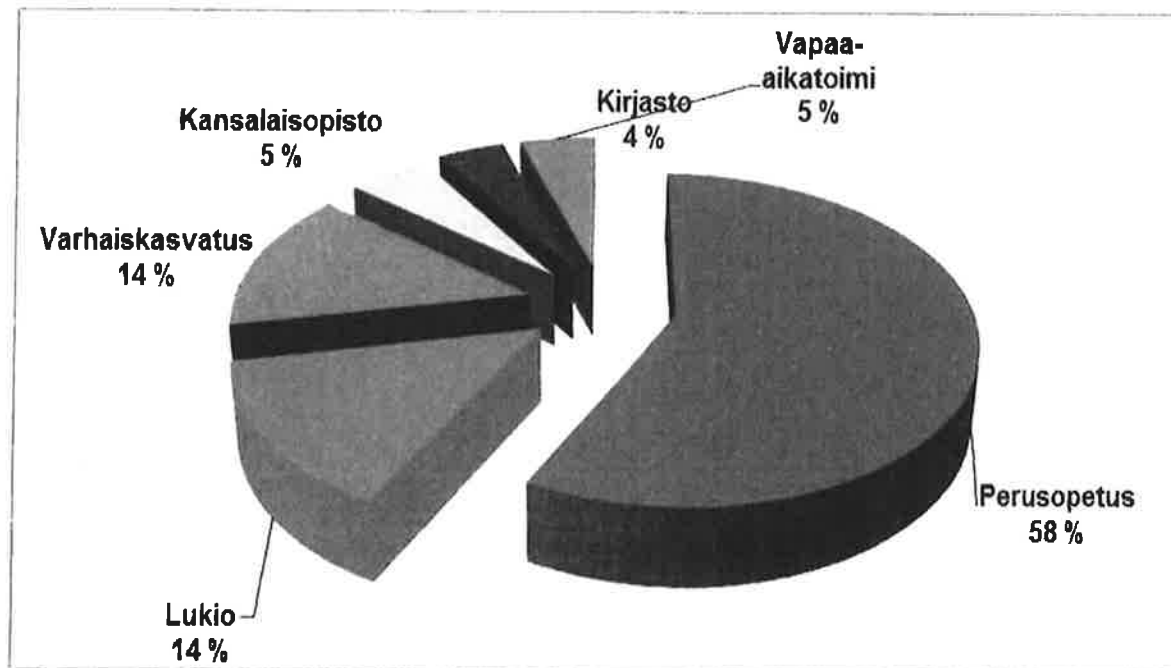
Talous

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	754 462	563 900		563 900	741 974	-178 074
Toimintakulut	-4 768 213	-4 750 000		-4 750 000	-4 780 909	30 909
Toimintakate (netto)	-4 013 752	-4 186 100		-4 186 100	-4 038 935	-147 165
Poistot	-323 929	-312 630		-312 630	-312 711	81
Tehtävän kokonaiskust. =valuustoon nähden sitovat erät	-4 337 681	-4 498 730		-4 498 730	-4 351 645	-147 085

Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan kokonaiskustannukset jäivät 147 085€ talousarviosta. Tulosta voidaan pitää varsin hyvänä, etenkin jos otamme huomioon talousarvion valmistelun aikaiset ilmeiset vaikeudet ennakoida tilikauden toiminnallisia muutoksia. Huomioitavaa on kuitenkin se, että useat toimialan toimintayksiköistä ylittivät budjettinsa. Lisäksi perusopetus, joka on sivistystoimen selkeästi suurin yksikkö, pysyi talousarviossa ainoastaan ennakoimattoman suurten toimintatuottojen avulla. Perusopetuksen toimintakulut olivat lopulta 133 348€ talousarviota suuremmat.

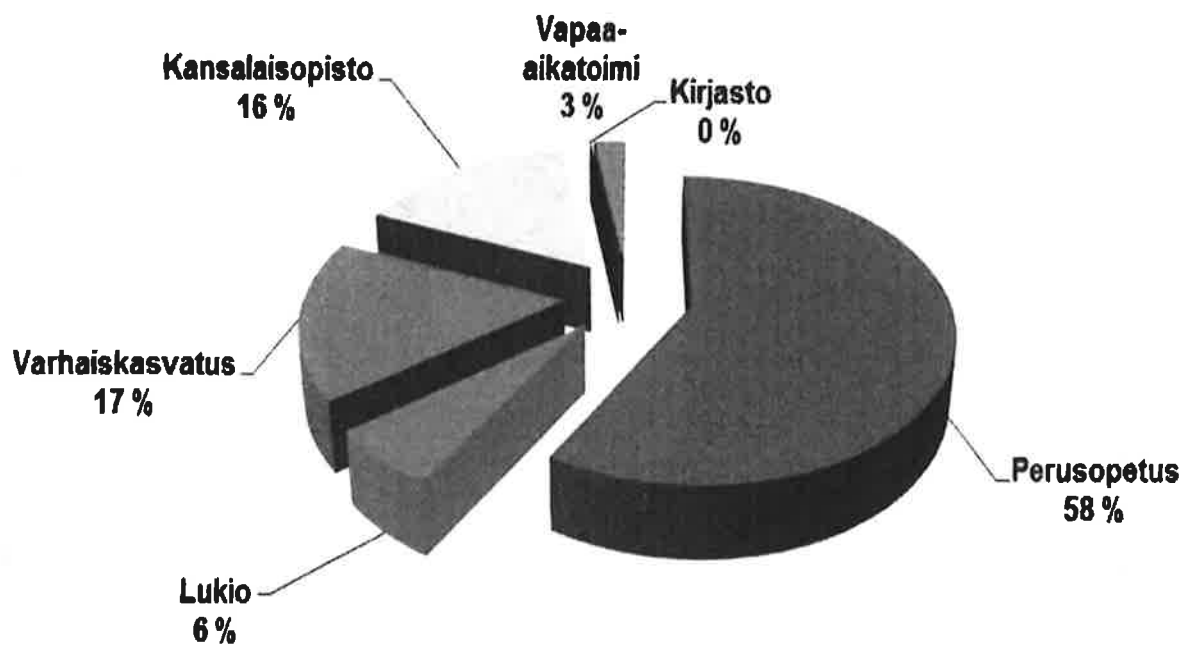
Sivistyslautakunnan toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin 2017:

Perusopetus	2 748 783
Lukio	685 115
Varhaiskasvatus	670 081
Kansalaisopisto	246 049
Kirjasto	204 117
Vapaa-aikatoimi	226 763
	4 780 908

Sivistyslautakunnan toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin 2017:

Perusopetus	432 860
Lukio	44 809
Varhaiskasvatus	126 850
Kansalaisopisto	119 918
Kirjasto	0
Vapaa-aikatoimi	17 537
	741 974

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Yhdyskuntatekniset palvelut

Tulosalueeseen kuuluvat maankäyttö- ja kaavoitus, liikenneväylät ja yleiset alueet, jätehuolto ja kuljetus- ja työvälineet sekä pelastuslaitos ja väestönsuojelu. Palo- ja pelastustoimi on siirtynyt 1.1.2004 Pohjois-Savon Pelastuslautakunnan alaisuuteen ja henkilöstö Kuopion kaupungin palvelukseen. Jätehuollon yhteistyö toimii maakunnan rajat ylittävällä tavalla. Jätteiden keräämisen hoitaa Jätekuukko Oy. Yhteistyöelimenä eri kuntien välillä toimii jätehuollon neuvottelukunta. Kuntien yhteinen jätelautakunta on aloittanut toimintansa 1.1.2011 – isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki. Yksittäisiä vesijohtoverntiilien korjauksia on tehty vuoden 2017 aikana.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Investointisuunnitelman mukaisesti infran saneeraaminen	Asiakastyytyväisyys	Investointisuunnitelmien mukaisten investointien toteutus	
Teiden ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon tason pitäminen lähes nykytasolla	Asiakastyytyväisyys	Mahdollisimman hyvä asiakastyytyväisyys niukenevien taloudellisten resurssien puitteissa	
Asemakaavamuutokset	Työn eteneminen	Kirkonkylän asemakaavamuutokset valmistuu v. 2017	Toteutunut
Yleiskaavoitustyön jatkaminen	Työn eteneminen	- Juojärven osayleiskaavan päivityksen toteutus v. 2017 - Kosula-Suvas rantaosa-yleiskaavan osittainen päivitys valmistuu v. 2017	Työ käynnissä toteutunut
Asiakastyytyväisyyskysely koskien yhdyskuntateknisiä palveluita	Tulosten vertailu aiempiin kyselyihin toteutus v. 2017		

=valuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Teiden ja yleisten alueiden rakentaminen ja saneeraaminen investointisuunnitelman mukaisesti	Investointimäärärahojen toteutuminen, asiakastyytyväisyys	Kunnan infrastruktuurin ja maankäytön kehittäminen strategian mukaisesti	Toteutunut
Juojärven osayleiskaavan päivittäminen Kosula-Suvas rantaosa-yleiskaavan osittainen päivittäminen Jalkakäytävien liukkauden torjunta Potkuriuran jättäminen jalkakäytävän ulkoreunaan	Työn eteneminen Liukastumisonnettomuuksien seuranta vuosittain Asiakastyytyväisyys	Lainvoimainen v. 2017 Lainvoimainen v. 2017 Liukastumisonnettomuuksia 0 kpl/vuosi Hiekoituksen toteutus siten, että potkuriura on aina käytettävissä (ohjeistus)	Työ käynnissä Toteutunut 1 liukastumisonnettomuus

Tehtävänä on kaavojen ja maankäyttösuunnitelmien laatiminen niin, että asukkaille turvataan hyvä elinympäristö tarjoamalla laadukkaita ja kohtuuhintaisia rakennuspaikkoja niin taajamassa kuin haja-alueellakin. Keskeisenä tehtävänä on huolehtia katujen ja yleisten alueiden pitämisestä toimivina, turvallisina ja ympäristöltään viihtyisinä sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen kehittyminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti – kunnossapito pääosin omalla kalustolla (kuorma-auto + traktori) ja osin ulkoistettuna (mm. viikonloppuauraus). Kunta varaa tarvittavat määrärahat pelastuspalveluiden ostoon sekä vuokraa paloaseman tilat Kuopion kaupungille.

Jalkakäytävät ja kevyen liikenteen väylät hiekoitetaan ja ulkoreunaan jätetään hiekoittamaton kaistale potkurin käyttäjille. Esteetön liikkuminen mahdollistetaan jalkakäytävillä ja kevyen liikenteen väylillä mm. pyörätuolilla.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	109 792	91 200	0	91 200	128 983	-37 783
Toimintakulut	-583 963	-630 393	0	-630 393	-616 316	-14 077
Toimintakate (netto)	-474 171	-539 193	0	-539 193	-487 333	-51 860
Poistot	-305 080	-314 800	0	-314 800	-307 390	-7 410
Tehtävän kokonaiskust. =valtuustoon nähden sitovat erät	-779 251	-853 993	0	-853 993	-794 723	-59 270

Kiinteistötoimi

Tulosalueeseen kuuluvat kiinteistöosakeyhtiöt, asunto-osakeyhtiöt, muut osakeyhtiöt, asunnot ja huoneistot, rakennukset ja rakenteet, kiinteistönhuoltopalvelut sekä maa- ja metsätilat. Vuonna 2017 on toimeenpantu vuokraosakeyhtiöiden sulautuminen.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmuksat / energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Toteutunut
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt	Ei toteutunut
Puun myynti	Myynnin toteutuminen	Vuosittain määriteltävä myynnin tavoitetaso	Toteutunut
Kunnan omistamien maa- ja metsäalueiden myynti	Myynnin toteutuminen	Omaisuuksien realisointi versus lainanotto	Toteutunut

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Myyntiin laitettujen asuntojen myynnin seuranta	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä kaikki myynnissä olevat huoneistot	Ei toteutunut

TK MR

Pohjois-Savon Isännöinti Oy hoitaa kunnan omistuksessa olevien asunto-osakeyhtiöiden ja kiinteistöosakeyhtiöiden isännöinti- ja kirjanpito- ja talouspalvelut – ko. yhtiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunta myy kunnossapito- ja talouspalvelut ko. yhtiöille.

Kunta huolehtii omistamiensa kiinteistöjen ja huoneistojen kunnossapidosta, ylläpidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta. Kustannukset siirretään todellisten kustannusten mukaan käyttäjille. Kunnan omistamassa kiinteistökannassa on saneeraustarvetta johtuen osin ikääntymisestä (mm. toimintakeskus/työtoiminta ja toimintakeskus/päivätoiminta).

Metsätilojen hoitoa ja hakkuuta koskevat palvelut ostetaan Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savolta – metsiä hoidetaan ja hakataan uusitun metsätaloussuunnitelman mukaisesti (Tuusniemen kunnan metsätaloussuunnitelma 2013 – 2022).

Toiminnan painopisteenä on saada kunnan omistamat kiinteistöt kuntoon – tuottamattomista kiinteistöistä on tarkoitus luopua. Haasteena on resurssipula ja niukkenevat määrärahat.

Kiinteistöhuollon mitoituksen yhteydessä nimetään liikunta-alueiden vastaava hoitaja, jolla on kokonaiskäsitys liikuntapaikkojen hoitamisesta. Peruskorjauksissa/kunnossapidossa huomioidaan esteetön liikkuminen (invaliisit, ovilevyt, kynnykset ym.). Kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmat ratkaistaan sisäilmaselvityksin/tarvittavin korjauksin. Sisäilmatutkimuksia on tehty vanhalla alakoululla ja terveyskeskuksella.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimenpideohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 131 481	1 132 050	0	1 132 050	1 123 765	8 285
Toimintakulut	-1 105 958	-1 117 689	0	-1 117 689	-1 103 799	-13 890
Toimintakate (netto)	25 524	14 361	0	14 361	19 966	-5 605
Poistot	-62 401	-45 410	0	-45 410	-44 644	-766
Tehtävän kokonaiskust.	-36 878	-31 049	0	-31 049	-24 678	-6 371
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta luo neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan keinoin edellytykset hyvälle rakentamiselle ja tätä kautta toimivalle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vähentää keskeneräisten rakennushankkeiden määrää	Keskeneräisiä rakennushankkeita syyskuu 2016 272 kpl, joista vanhentuneita 87 kpl	Pyritään vanhentuneiden lupien määrän vähentämiseen suunnittelukauden kuluessa alle puoleen	Keskeneräisiä lupia 5-vuotisjaksolla 275 kpl

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

TK MR

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Taksojen pitäminen nykytasolla	Tulokehityksen seuraaminen	Rakennusvalvonnan tulot 80 %	Taksoja ei olla nostettu. Rakennusvalvonnan tulot eivät toteudu tavoitetason mukaisesti

Kuntaliiton suositusten mukaan rakennusvalvonnan tulojen tulisi vastata menoja 100 %:sti – taksat pidetään ennallaan v. 2017.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	29 750	35 500	0	35 500	27 482	8 018
Toimintakulut	-52 936	-52 177	0	-52 177	-50 710	-1 467
Toimintakate (netto)	-23 186	-16 677	0	-16 677	-23 228	6 551
Tehtävän kokonaiskust.	-23 186	-16 677	0	-16 677	-23 228	6 551
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Ympäristöpalvelut

Seurataan ympäristön tilaa ja kehitystä yleisesti ja lupamenettelyn avulla. Puututaan havaittuihin epäkohtiin ja kuntalaisten ilmoituksiin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Lain edellyttämien jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Lupahakemusmäärien seuranta	Kiinteistöjen jätevesien käsittely on lain edellyttämällä tasolla.	Lupahakemuksia seurataan

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Nopeuttaa lupahakemusten käsittelyä	Lupapäätösten käsittelyaika	Lupapäätös yhdessä kuukaudessa	Rakennuslupien toteutunut käsittelyaika keskimäärin 26 päivää

Asiakaspalaute ohjaa toimintaa oikeaan suuntaan.

Lupakäsittelyn nopeutetulla aikataululla vältetään tilanteet, joissa lupahakemuksen mukaiset toimenpiteet on ehditty aloittaa ennen hakemuksen käsittelyä.

TK MP

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Ympäristöpalvelut						
Toimintatuotot	12 043	10 000	0	10 000	5 679	4 321
Toimintakulut	-19 608	-19 611	0	-19 611	-18 878	-733
Toimintakate (netto)	-7 565	-9 611	0	-9 611	-13 199	3 588
Tehtävän kokonaiskust.	-7 565	-9 611	0	-9 611	-13 199	3 588
=valtuustoon nähden sitovat erät						

Yksityistiet

Yksityistieavustuksilla helpotetaan yksityisten talouksien ja tiekuntien kustannuspaineita, joita syrjäseudulla asuminen aiheuttaa. Avustamalla yksityisteitä ehkäistään omalta osaltaan maaseudun autioitumista.

Lautakunnan alainen tietöimitusjaosto tekee lain mukaan sen toimivaltaan kuuluvia tiekuntien perustamisia ja tieyksiköintejä. Lisäksi kunta osallistuu omistamiensa maiden osalta tieyksikkömaksuihin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Tieavustusmäärärahat pyritään sopeuttamaan taloudellisen tilanteen mukaan, jakoperusteet määritellään vuosittain (edellytyksenä tiekunta, avustettava vähimmäispituus 500 – 1000 m)	Määrärahojen jaon toteutuminen	Jakaa koko avustussumma	Toteutunut

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Valtuuston myöntämien tieavustusmäärärahojen jakaminen	Jaettu avustusmäärä	Jakaa koko avustussumma	toteutunut

Tieavustuksilla helpotetaan taajaman ulkopuolella asuvien tienhoitokustannuksia ja näin luodaan tasapuolisuutta verrattuna taajaman kiinteistöihin. Avustusmäärärahoja on vähennetty aiemmista vuosista kunnan niukkeneviin talousresursseihin perustuen. Samalla on muutettu jakoperusteita – avustusta jatkossa vain tiekunnille.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Yksityistiet						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-34 038	-30 130	0	-30 130	-34 292	4 162
Toimintakate (netto)	-34 038	-30 130	0	-30 130	-34 292	4 162
Tehtävän kokonaiskust.	-34 038	-30 130	0	-30 130	-34 292	4 162
=valtuustoon nähden sitovat erät						

TK KLD

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

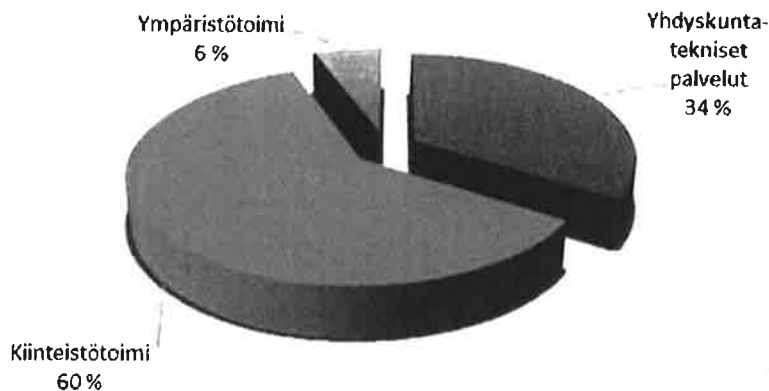
Teknisen lautakunnan alaisuuteen on uuden 1.1.2013 voimaan tulleen organisaatiokaavion mukaisesti liitetty ympäristötoimen tehtäväalueet. Vesihuoltolain muutoksesta johtuen vesihuoltolaitos on eriytetty 1.1.2016 alkaen kunnan kirjanpidossa omaksi kirjanpidolliseksi taseyksiköksi, joka on esitetty kokonaisuutena kohdassa 5. Suurimpia poikkeamia kustannuksissa olivat metsänmyyntitulojen toteutuminen (185 510 €) hiukan pienempänä ja palaneen talon siivouskustannuksista aiheutunut kulu (35 210 €). Kokonaisuutena katsottuna toimialue pysyi talousarvion raameissa.

Talous

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 283 066	1 268 750	0	1 268 750	1 285 909	-17 159
Toimintakulut	-1 796 503	-1 850 000	0	-1 850 000	-1 823 995	-26 005
Toimintakate (netto)	-513 436	-581 250	0	-581 250	-538 086	-43 164
Poistot	-367 481	-360 210	0	-360 210	-352 034	-8 176
Tehtävän kokonaiskust. valtuustoon nähden sitovat erät	-880 917	-941 460	0	-941 460	-890 120	-51 340

Teknisen toimen toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

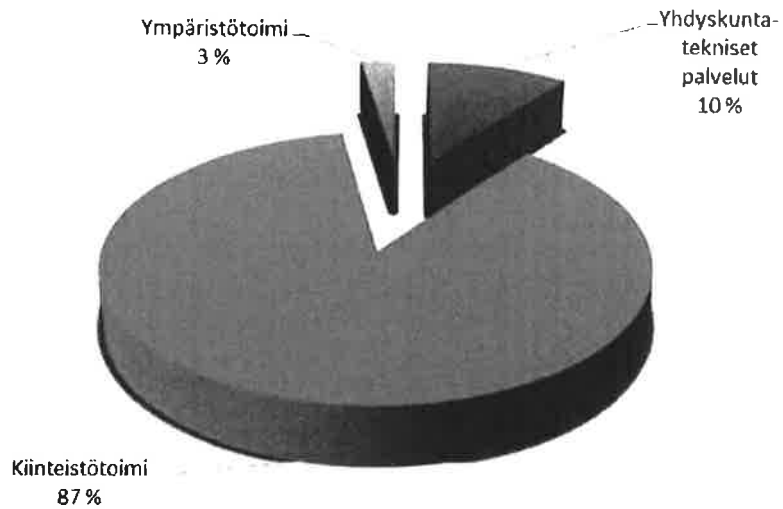
Yhdyskuntatekniset palvelut	616 316
Kiinteistötoimi	1 103 799
Ympäristötoimi	103 880
	1 823 995

TK Mer

Teknisen toimen toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	128 983
Kiinteistötoimi	1 123 765
Ympäristötoimi	33 161
	<u>1 285 909</u>

INVESTOINNIT 2017

MAA- JA VESIALUEET

Hankekuvaus: Tontteja myyty: Määrä-alat tiloista Lottala, Pappilanniemi, Pakkasalo, Hämälä, ja Jussila. Myyntivoittoa maa-alueiden myynnistä kertyi 47.394 euroa ja myyntitappiota kertyi 7.469 €, jotka kirjattiin käyttötaloustuloksi ja -menoksi. Investointituloksi jää 22.344 €.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot					
Investointitulot	721	10 000		22 344	-12 344
Netto	721	10 000		22 344	-12 344

= valtuustoon nähden sitovat erät

OSAKKEET JA OSUUDET

Hankekuvaus: Asunto-osakeyhtiöiden rahoitusvastikkeita maksettiin yhteensä 2.333,28 € (As. Oy Turula-Harjutie 1.666,68 € ja Turula-Keskitie 666,60 €). Hankittiin As Oy Hoikanrannasta 58 m3 osake 38.760 €.

	TA 2016	MRM	Käyttö	Poikkeama
Rahoitusvastikkeet /As. Oy Turula-Keskitie ja Harjutie)	-10 000		-2 333	-7 667

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-2 333	-10 000		-41 093	31 093
Investointitulot	5 651	30 000			30 000
Nettomenot	3 318	20 000		-41 093	61 093

= valtuustoon nähden sitovat erät

IRTAIN OMAISUUS

KONEET JA KALUSTO

	TA 2017	MRM	Käyttö	Poikkeama
- Keskuskeittiön kalusteet	-10 000		-7 980	-2 020
- Kotipalveluautot	-25 000		-26 200	1 200
- Teknisen toimen kalustohankinnat	-10 000		-1 069	-8 931

Hankekuvaus: Toteutettu kotipalveluautot 2 kpl ja keskuskeittiön tiskikone. Teknisen toimen kalustoon on hankittu sähkötyökaluja.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-52 190	-45 000		-35 249	-9 751
Investointitulot	3 792				
Nettomenot	-48 398	-45 000		-35 249	-9 751

= valtuustoon nähden sitovat erät

TK MR

MUU JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS**HAJA-ASUTUSALUEEN VESIHUOLLON INVESTOINTIAVUSTUKSET**

Hankekuvaus: Haja-asutusalueen vesihuollon avustaminen lopetettu v. 2016.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-1 292				
Investointitulot					
Nettomenot	-1 292				

= valtuustoon nähden sitovat erät

HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET**PALVELUKESKUS**

Hankekuvaus: Mäntykodin/sairaalan sisäpihan saneeraus. Hanke ei toteutunut.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot		-5 000			-5 000
Investointitulot					
Nettomenot		-5 000			-5 000

= valtuustoon nähden sitovat erät

MUUT HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET

	TA 2016	MRM	Käyttö	Poikkeama
Kunnantalon sisätilojen saneeraus	-10 000		-3 225	-6 775
Yritystilojen saneeraus	-10 000		-7 759	-2 241
Työsuojelukorjaukset	-10 000			-10 000
Yläkoulun kunnostuskorjaukset	-20 000			-20 000
Palvelukeskus/mäntykoti	-5 000			-5 000
Toimintakeskus/työtoiminta	-27 000		-5 917	-21 083
Hammashoitolan suunnittelu	-13 000			-13 000

Hankekuvaus: Kunnantalo: sosiaalityötoimen ovet. Yritystilat: Mutterimutka/yritystilat
teollisuushallin korjaus. Toimintakeskus: Lattian purkutyö.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-416 473	-95 000		-16 901	-78 099
Investointitulot	250 000				
Nettomenot	-166 473	-95 000		-16 901	-78 099

= valtuustoon nähden sitovat erät

T/C MRP

KIINTEAT RAKENTEET JA LAITTEET**MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET**

	TA 2017	MRM	Käyttö	Poikkeama
Rantautumispaikkojen saneeraus (K)	-10 000		-5 013	-4 987
laavut "Teboilin parkkipaikka"				
laavut "Teboilin parkkipaikka"	-96 000		-54 603	-41 397
Satama-alueen kehittäminen (U+K)	-70 000		-26 450	-43 550
Moottorikelkkareitti (Soittu-Juojärvi-Heinäveden raja)	-20 000			-20 000

Hankekuvaus: Rantautumispaikkojen saneeraus: Kannassaaren laavu.

Teboilin parkkipaikka: Maa-alueen työt.

Satama-alueen kehittäminen: Maksettu osa valomainospylvästä.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-27 424	-196 000		-86 066	-109 934
Investointitulot					
Nettomenot	-27 424	-196 000		-86 066	-109 934

= valtuustoon nähden sitovat erät

KANKAALAN ALUEEN TIESTÖN JATKORAKENTAMINEN

Hankekuvaus: Tiestön jatkorakentaminen Kankaalan teollisuusalueelle yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi. Kankaalantien jatke 337.000 €, Kankaalan alueen jatkosuunnittelu 20.000 €.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot		-357 000		-42 240	-314 760
Investointitulot					
Nettomenot		-357 000		-42 240	-314 760

= valtuustoon nähden sitovat erät

VESIHUOLLON INVESTOINNIT**VESIHUOLLON- JA VIEMÄRIHUOLLON TÄYDENNYSRAKENTAMINEN**

	TA 2017	MRM	Käyttö	Poikkeama
Vesi- ja viemärihuollon täydennyssuunnittelu	-15 000		-6 826	-8 174
Vesitornin saneeraus	-423 000		-420 124	-2 876

Hankekuvaus: Vesitornin saneeraus: Saneeraus valmistunut 2017.

Vesi- ja viemärihuollon täydennyssuunnitelma: Viemärilaitokselle hankittu vene.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-42 400	-438 000		-426 950	-11 050
Investointitulot					
Nettomenot	-42 400	-438 000		-426 950	-11 050

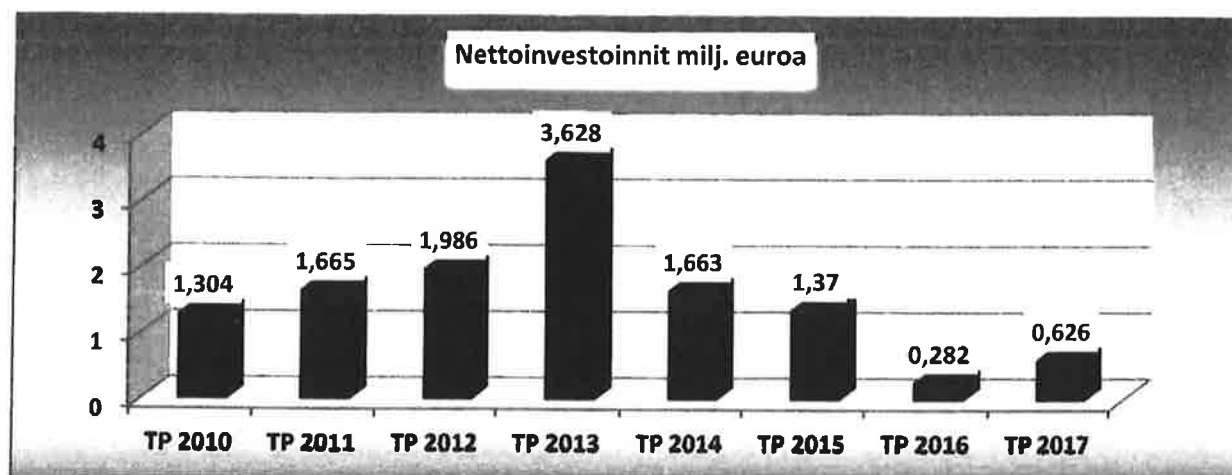
= valtuustoon nähden sitovat erät

TK MR

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	<u>2 016</u>	<u>TA 2017</u>	<u>MRM 2017</u>	<u>2 017</u>	<u>Tot.-%</u>
Investointikulut	-542 112	-1 141 000		-648 499	-492 501
Investointituotot	260 164	40 000		22 344	17 656
Nettoinvestoinnit	-281 948	-1 101 000		-626 155	-474 845

Investointikuluihin sisältyy vesihuollon investointeja yhteensä 426.950 €. Investointitulot ovat tonttien myyntitulot 22.344 €.

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA (SIS. VESIHUOLTO)

	Sivov. taso	Määrärahat						Tuloarviot			
		Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA	B										
Keskusvaalilitk.	B	9 480		9 480	9 992	512					
Tarkastusltk.	B	12 950		12 950	14 991	2 041					
Kunnanvaltuusto	B	39 830		39 830	44 548	4 718					
Kunnanhallitus	B	2 089 085		2 089 085	1 980 010	-109 075					
Sosiaalilautakunta	B	13 982 223	40 000	14 022 223	13 461 556	-560 667	1 400 143	1 400 143	1 369 365	30 778	30 778
Sivistyslautakunta	B	4 750 000		4 750 000	4 780 909	30 909	1 321 340	1 321 340	1 510 362	-189 022	-189 022
Tekninen ltk.	B	1 850 000		1 850 000	1 823 995	-26 005	563 900	563 900	741 974	-178 074	-178 074
Vesihuolto	N	200 000		200 000	175 303	-24 697	1 268 750	1 268 750	1 285 909	-17 159	-17 159
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		22 933 568	40 000	22 973 568	22 291 304	-682 264	307 600	307 600	329 016	-21 416	-21 416
							4 861 733	4 861 733	5 236 626	-374 893	-374 893
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B										
Valtionosuudet	B										
Korkotulot	B										
Muut rahoitustulot	B										
Korkokulut	B	80 000		80 000	67 601	-12 399			8 450 000	8 392 214	57 786
Muut rahoituskulut	B	20 000		20 000	15 644	-4 356			9 950 000	9 870 262	79 738
Satunnaiset erät	B				99 851	99 851			5 000	4 689	311
Poistoeron muutos	B								230 000	210 124	19 876
Varausten muutos	B										
YHTEENSÄ		100 000		100 000	183 096	83 096	18 735 000	18 735 000	18 735 000	18 588 405	146 595

TK MR

	Sitov.	Määrärahat				Tuloarviot					
	taso	Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
	N										
	B										
INVESTOINTIOSA KIINTEÄ OMAISUUS Kunnanvaltuusto IRTAIN OMAISUUS Kunnanhallitus Sosiaaliitk. Tekninen Itk. TALONRAKENNUS Sosiaaliitk. Toimintakeskus/sisäilmaong. Hammashoitotilojen suunnitt. Palvelukeskus/Mäntykoti sis Sivistysltk. Yläkoulun kunnotuskorjaukset Tekninen Itk. Yritystilojen saneeraus Kunnanviraston korjaukset Työsuojelukorjaukset JULKINEN KÄYTTÖM. Teboilin parkkipaikka	B										
	B	55 000		55 000	76 342	21 342	10 000		10 000	22 344	-12 344
		20 000		20 000	49 073	29 073	10 000		10 000	22 344	-12 344
		25 000		25 000	26 200	1 200	30 000		30 000	0	30 000
		10 000		10 000	1 069	-8 931	30 000		30 000		
	B	95 000		95 000	16 901	-78 099					
		45 000		45 000	5 917	-39 083					
		27 000		27 000	5 917	-21 083					
		13 000		13 000		-13 000					
		5 000		5 000		-5 000					
		20 000		20 000		-20 000					
		20 000		20 000		-20 000					
		30 000		30 000		10 984	-19 016				
		10 000		10 000		7 759	-2 241				
	10 000		10 000		3 225	-6 775					
	10 000		10 000			-10 000					
	B	96 000		96 000	54 603	-41 397					
		96 000		96 000	54 603	-41 397					

TK Kyr

Siv.	Määrärahat	Tuloarviot					
		Alkuperäinen talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio
tas	N						
B	B						
MUU JULK. KÄYTTÖM.	B	457 000		457 000	73 703	-383 297	
Kunnanhallitus		357 000		357 000	42 240	-314 760	
Teollisuusalueen infra		337 000		337 000	41 548	-295 452	
Kankaalan alueen jatkosuun.		20 000		20 000	692	-19 308	
Vapaa-aikatoimi		30 000		30 000	5 013	-24 987	
Rantautumispaikat		10 000		10 000	5 013	-4 987	
Moottonkelkkareitti		20 000		20 000		-20 000	
Tekninen toimi		70 000		70 000	26 450	-43 550	
Satama-alueen kehittäminen		70 000		70 000	26 450	-43 550	
VESIHUOLTO	B	438 000		438 000	426 950	-11 050	
Vesitorin saneeraus ja		423 000		423 000	420 124	-2 876	
Vesi- ja viemäri/täydennys		15 000		15 000	6 826	-8 174	
INVESTOINNIT YHT.		1 141 000		1 141 000	648 499	-492 501	
							40 000
							22 344
							17 656
RAHOITUSOSA							
Antolainojen vähennys	B	575 000		575 000	625 000	50 000	2 400
Pitkäaik.lainojen lyhennys	B						2 400
Lyhytaik.lainojen muutos	B	575 000		575 000	625 000	50 000	
Oman pääoman muutoks.	B						
YHTEENSÄ		24 749 568	40 000	24 789 568	23 747 899	-1 041 669	23 639 133
							23 849 708
							-210 575

Sitovuus N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio B = bruttomääräraha/-tuloarvio

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN (SIS. VESIHUOLTO)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 861 733		4 861 733	5 236 627	-374 894
Myyntituotot	2 953 393		2 953 393	3 301 696	-348 303
Maksutuotot	891 700		891 700	953 731	-62 031
Tuet ja avustukset	228 700		228 700	267 463	-38 763
Muut toimintatuotot	787 940		787 940	709 266	78 674
Valmistus omaan käyttöön				4 471	-4 471
Toimintakulut	-22 933 568		-22 973 568	-22 291 305	-682 263
Henkilöstökulut	-7 219 853	-55 000	-7 274 853	-6 873 268	-401 585
Palvelujen ostot	-13 432 163	15 000	-13 417 163	-12 994 087	-423 076
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-958 909		-958 909	-1 004 789	45 880
Avustukset	-709 000		-709 000	-774 858	65 858
Muut toimintakulut	-613 643		-613 643	-644 302	30 659
TOIMINTAKATE	-18 071 835	-40 000	-18 111 835	-17 054 678	-1 057 157
Verotulot	8 450 000		8 450 000	8 392 214	57 786
Valtionosuudet	9 950 000		9 950 000	9 870 262	79 738
Rahoitustuotot ja -kulut	135 000		135 000	131 568	3 432
Korkotuotot	5 000		5 000	4 689	311
Muut rahoitustuotot	230 000		230 000	210 124	19 876
Korkokulut	-80 000		-80 000	-67 601	-12 399
Muut rahoituskulut	-20 000		-20 000	-15 644	-4 356
VUOSIKATE	463 165	-40 000	423 165	1 339 366	-916 201
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 120 495		-1 120 495	-1 109 283	-11 212
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut				-99 851	99 851
TILIKAUDEN TULOS	-657 330	-40 000	-697 330	130 232	-827 562
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	100 000		100 000	111 116	-11 116
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-557 330	-40 000	-597 330	241 348	-838 678

Verotulot olivat tilinpäätösvuonna yhteensä 8,39 milj. € ja toteutuivat 57.786 € talousarviota pienempänä. Verotuloista kunnallisveron tuotto oli 6,66 milj. €, kiinteistöveron tuotto 0,95 milj. € ja yhteistöveron tuotto 0,77 milj. €. Valtionosuudet toteutuivat 0,79 milj. € talousarviota pienempänä.

Rahoitustulot ja -menot olivat yhteensä 131.568 € ja toteutuivat 3.432 € suurempana. Toteutumaan vaikutti eniten liian suurina arvioidut muut rahoitustuotot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

TK MR

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

	Alkuperäinen talousarvio 2 017 €	Talousar- vio- muutokset 2017 €	Talousar- vio muutosten jälkeen €	Toteutuma 2017 €	Poik- keama 2017 €
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	463 165	-40 000	423 165	1 339 366	-916 201
Satunnaiset erät				-99 851	99 851
Tulorahoituksen korjauserät				-41 136	41 136
Tulorahoitus yhteensä	463 165	-40 000	423 165	1 198 379	-775 214
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 141 000		-1 141 000	-648 499	-492 501
Rahoitusosuudet invest.menoihin			0		0
Pys. vastaavien hyöd. luovutustulot	40 000		40 000	63 480	-23 480
Investoinnit yhteensä	-1 101 000	0	-1 101 000	-585 019	-515 981
Toiminta ja investoinnit netto	-637 835	-40 000	-677 835	613 360	-1 291 195
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset	2 400		2 400		2 400
Lainakannan muutokset					0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 500 000		1 500 000		1 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-575 000		-575 000	-625 000	50 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	289 565	-40 000	249 565	-11 640	261 205

Tulorahoitus; Vuosikatteenä oli arvioitu 423.165 € (määrärahamuutokset huomioitu) ja toteutuma 1.339.366 €. Toteutuma ylitti arvion 916.201 €.

Investoinnit; Investointien bruttototeutuma oli 648.499 €. Investointeihin kohdistuvien tuloerien jälkeen nettoinvestoinnit ovat 585.019 €.

Varsinaisen toiminnan ja investointien netto; muutoksen arvioitiin olevan vuoden aikana tehty aikana tehty muutokset huomioiden -677.835 €. Investointien toteutuminen oli kuitenkin 492.501 € arvioitua pienempi ja siitä syystä varsinaisen toiminnan ja investointien netto oli -1.291.195 €.

Lainakannan muutokset; Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 625.000 €.

Antolainat on käsitelty taseryhmässä pitkäaikaisten saamisten muutos.

Vaikutus maksuvalmiuteen; Rahoitusosan toteutumisen mukaan edellä esitetyt rahoituserät vaikuttavat maksuvalmiuteen ja rahavarojen muutokseen 11.640 €.

Maksuvalmiuden muutos koostuu seuraavasta eristä; toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos -21.871 €, pitkäaikaisten saamisten lisäys 93.321 € ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen vähennys -41.592 €, josta tulee rahavarojen muutos -18.218 €.

Rahoitusarvopaperit, rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden alussa 2.069.159 € (rahoitusarvopaperit 63.726 €) ja vuoden lopussa 2.087.377 € (rahoitusarvopaperit 58.726 €). Markkinaehtoisia talletuksia kunnalla ei ollut 31.12.2017.

TK MD

TULOSLASKELMA ulkoinen

	2017	2016	muutos
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 544 396,23	1 603 902,21	-59 505,98
Maksutuotot	953 730,69	934 920,14	18 810,55
Tuet ja avustukset	267 462,92	356 712,84	-89 249,92
Muut toimintatuotot	600 511,39	603 388,11	-2 876,72
Toimintatuotot yhteensä	3 366 101,22	3 498 923,30	-132 822,08
Valmistus omaan käyttöön	4 470,52	5 059,67	-589,15
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-6 873 267,51	-7 073 469,37	200 201,86
Palkat ja palkkiot	-5 234 542,76	-5 207 314,37	-27 228,39
Henkilösivukulut	-1 638 724,75	-1 866 155,00	227 430,25
Eläkekulut	-1 417 433,99	-1 565 197,79	147 763,80
Muut henkilösivukulut	-221 290,76	-300 957,21	79 666,45
Palvelujen ostot	-11 240 088,17	-11 650 012,46	409 924,29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-993 333,43	-978 505,46	-14 827,97
Avustukset	-774 858,34	-959 920,88	185 062,54
Muut toimintakulut	-543 701,99	-535 925,67	-7 776,32
Toimintakulut yhteensä	-20 425 249,44	-21 197 833,84	772 584,40
Toimintakate	-17 054 677,70	-17 693 850,87	639 173,17
Verotulut	8 392 213,61	8 694 269,25	-302 055,64
Valtionosuudet	9 870 262,00	10 060 314,00	-190 052,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	4 689,06	5 069,21	-380,15
Muut rahoitustuotot	194 481,80	194 423,55	58,25
Korkokulut	-67 601,15	-78 841,15	11 240,00
Muut rahoituskulut	-1,37	-180,09	178,72
Vuosikate	1 339 366,25	1 181 203,90	158 162,35
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 109 283,44	-1 188 250,22	78 966,78
Arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot	0,00	24 727,08	-24 727,08
Satunnaiset kulut	-99 851,01	0,00	-99 851,01
Tilikauden tulos	130 231,80	17 680,76	212 402,05
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)	111 115,92	111 115,92	0,00
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)	0,00	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)	0,00	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	241 347,72	128 796,68	212 402,05
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	16,5 %	16,5 %	
Vuosikate/Poistot, %	120,7 %	99,4 %	
Vuosikate, euroa/asukas	516	446	
Asukasmäärä	2 595	2 647	

TK KJR

RAHOITUSLASKELMA

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 339 366,25	1 181 203,90
Satunnaiset erät	-99 851,01	24 727,08
Tulorahoituksen korjauserät	-41 135,53	-9 455,19
	1 198 379,71	1 196 475,79
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-648 498,88	-542 111,95
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	250 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	63 479,68	19 618,74
	-585 019,20	-272 493,21
Toiminnan ja investointien rahavirta	613 360,51	923 982,58
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-625 000,00	-625 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
	-625 000,00	-625 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutokset	-21 871,30	25 865,26
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	93 321,10	-340 409,83
Korottomien velkojen muutos	-41 592,11	-173 057,49
	29 857,69	-487 602,06
Rahoituksen rahavirta	-595 142,31	-1 112 602,06
Rahavarojen muutos	18 218,20	-188 619,48
Rahavarat 31.12.	2 087 376,78	2 069 158,58
Rahavarat 1.1.	2 069 158,58	2 257 778,06
	18 218,20	-188 619,48

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1000 €	-2 706	-3 547
Investointien tulorahoitus, %	206,5 %	404,4 %
Lainanhoitokate	2,0	1,8
Kassan riittävyys, pv	35	34
Asukasmäärä	2 595	2 647

TK Mr

KUNNAN TASE

95

VASTAAVAA

tp 2017

tp 2016

A PYSYVÄT VASTAAVAT

I Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	697 484,43	802 167,09
	697 484,43	802 167,09
II Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 622 888,65	1 645 232,80
Rakennukset	7 796 766,86	8 234 227,62
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 170 048,90	3 043 878,83
Koneet ja kalusto	243 134,77	340 305,83
Muut aineelliset hyödykkeet	15 099,74	15 099,74
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	44 391,79	33 125,22
	12 892 330,71	13 311 870,04
III Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 328 928,39	7 287 835,11
Muut lainasaamiset	111 340,41	111 340,41
	7 440 268,80	7 399 175,52

Pysyvät vastaavat yhteensä

21 030 083,94

21 513 212,65

B TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Lahjoitusrahstojen varat	20 899,86	18 138,67
--------------------------	-----------	-----------

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

I Vaihto-omaisuus		
Muut vaihto-omaisuus	0,00	0,00
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	4 333,11
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	316 410,19	279 204,68
Lainasaamiset	2 000,00	2 333,36
Muut saamiset	70 925,07	54 566,05
Siirtosaamiset	699 395,66	841 614,82
	1 088 730,92	1 177 718,91
III Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	58 726,18	63 726,18
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 028 650,60	2 005 432,40
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 176 107,70	3 251 210,60
VASTAAVAA	24 227 091,50	24 782 561,92

TK MP

VASTATTAVAA		2017	2016
A OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		10 398 531,95	10 398 531,95
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		5 287 443,35	5 158 646,67
Tilikauden yli-/alijäämä		241 347,72	128 796,68
		15 927 323,02	15 685 975,30
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero		2 365 766,46	2 476 882,38
C PAKOLLISET VARAUKSET			
Eläkevaraukset		0,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Lahjoitusrahastojen pääomat		20 899,86	18 138,67
Muut toimeksiantojen pääomat		7 052,89	28 924,19
		27 952,75	47 062,86
E VIERAS PÄÄOMA			
I Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta		3 675 000,00	4 300 000,00
II Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta		625 000,00	625 000,00
Saadut ennakot		37 408,16	47 852,15
Ostovelat		595 748,83	518 938,98
Muut velat		127 534,75	143 188,50
Siirtovelat		845 357,53	937 661,75
		2 231 049,27	2 272 641,38
Vieras pääoma yhteensä		5 906 049,27	6 572 641,38
VASTATTAVAA		24 227 091,50	24 782 561,92
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %		75,6	73,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		27,1	29,3
Velat ja vastuut käyttötuloista, %		27,1	29,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €		5 529	5 287
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas		2 131	1 998
Lainakanta 31.12., 1000 €		4 300	4 925
Lainakanta 31.12., €/asukas		1 657	1 861
Lainasaamiset 31.12., 1000 €		111	111
Kunnan asukasmäärä 31.12.		2 595	2 647

TK MR

Konsernituloslaskelma, €	2017	2016
Toimintatuotot	12 291 152	12 459 349
Toimintakulut	-28 695 226	-29 510 023
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	69 167	59 034
Toimintakate	-16 334 907	-16 991 640
Verotulot	8 392 214	8 694 269
Valtionosuudet	9 870 262	10 060 314
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	17 396	17 458
Muut rahoitustuotot	199 743	199 208
Korkokulut	-128 265	-136 827
Muut rahoituskulut	-16 250	-18 806
	72 623	61 033
Vuosikate	2 000 192	1 823 976
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-1 703 526	-1 731 671
Tilikauden yli- ja alipariarviot		0
Satunnaiset erät	-99 638	24 768
Tilikauden tulos	197 028	117 074
Tilinpäätössiirrot	32 763	24 750
Tilikauden verot	-4 230	-2 180
Laskennalliset verot	-2 771	-1 418
Vähemmistöosuudet	-3 843	-2 511
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	218 947	135 715

TK MP

Konsernirahoituslaskelma, €

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 000 192	1 823 976
Satunnaiset erät	-99 638	24 768
Tilikauden verot	-4 230	-2 180
Tulorahoituksen korjauserät	-97 714	-56 653
	<u>1 798 610</u>	<u>1 789 912</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 372 669	-1 464 522
Rahoitusosuudet investointimenoihin	26 759	269 859
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	79 854	24 557
	<u>-1 266 055</u>	<u>-1 170 106</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	532 555	619 806
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-168
Antolainasaamisten vähennykset		
	<u>0</u>	<u>-168</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	233 932	599 147
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-838 995	-886 739
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 214	-10 541
	<u>-608 277</u>	<u>-298 133</u>
Oman pääoman muutokset	79 351	529
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-21 193	57 401
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 730	11 837
Saamisten muutos	80 926	-302 593
Korottomien velkojen muutos	-7 214	-225 628
	<u>50 790</u>	<u>-458 983</u>
Rahoituksen rahavirta	-478 137	-756 755
Rahavarojen muutos	54 418	-136 949
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 475 788	3 421 370
Rahavarat 1.1.	<u>3 421 370</u>	<u>3 558 319</u>
	54 418	-136 949

JK

MP

VASTAAVA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	139 175	106 130
Muut pitkävaikutteiset menot	767 964	866 368
Ennakkomaksut	8 267	16 255
	<u>915 407</u>	<u>988 753</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 829 377	1 839 423
Rakennukset	15 292 278	14 850 529
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 389 429	3 204 946
Koneet ja kalusto	953 129	1 034 078
Muut aineelliset hyödykkeet	56 782	52 220
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	310 404	847 936
	<u>21 831 399</u>	<u>21 829 132</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiö osakkeet ja osuudet	1 502 697	1 518 814
Muut osakkeet ja osuudet	680 237	662 113
Muut lainasaamiset		0
Muut saamiset	14 081	13 648
	<u>2 197 015</u>	<u>2 194 575</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä	24 943 820	25 012 460
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	58 127	43 234
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	51 476	47 516
Muut toimeksiantojen varat	277 744	278 433
	<u>387 348</u>	<u>369 183</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	73 130	70 053
Keskeneräiset tuotteet	3 727	5 035
Muut vaihto-omaisuus	0	39
	<u>76 857</u>	<u>75 127</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	0	2 000
Siirtosaamiset	228	29
	<u>228</u>	<u>2 029</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	569 248	557 158
Lainasaamiset	2 000	0
Muut saamiset	218 531	156 267
Siirtosaamiset	805 633	968 907
	<u>1 595 412</u>	<u>1 682 332</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	10 000	10 000
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	58 726	63 726
Muut arvopaperit	605	396
	<u>69 331</u>	<u>74 123</u>
Rahat ja pankkisaamiset	3 406 457	3 347 247
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 148 284	5 180 858
VASTAAVAA	<u>30 479 452</u>	<u>30 562 501</u>

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	10 399 777	10 398 531
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	200 367	200 367
Muut omat rahastot	1 549 688	1 511 583
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 467 859	5 211 264
Tilikauden yli-/alijäämä	218 947	135 715
	17 836 638	17 457 461
VÄHEMMISTÖOSUUDET	356 616	219 069
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	297 110	288 545
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	59 457	44 221
Lahjoitusrahastojen pääomat	51 673	46 880
Muut toimeksiantojen pääomat	22 772	48 067
	133 903	139 169
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	7 902 380	8 517 821
	7 902 380	8 517 821
Lyhytaikainen		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	885 586	868 774
Saadut ennakot	125 736	150 424
Ostovelat	1 020 459	904 737
Liittymismaksut ja muut velat	240 630	260 576
Siirtovelat	1 675 360	1 753 663
Laskennallsiet verovelat	5 034	2 263
	3 952 805	3 940 436
Vieras pääoma yhteensä	11 855 185	12 458 257
VASTATTAVAA	30 479 452	30 562 501

TK

Kup

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätös 2017 on laadittu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamien ohjeiden "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" (2.5.2017) ja "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista" (25.10.2016) mukaisesti.

- 1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjakson mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston 17.12.2012 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoaikojen tarkistettu 1.1.2013 jälkeen valmistuvien investointien osalta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmanpoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Kunnalla ei ole johdannaissopimuksia

- 2) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin
Ei oikaisuja

- 3) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Ei muutoksia edelliseen vuoteen
- 4) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut ja virheiden korjaukset
Ei olennaisia tapahtumia

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Osakkuusyhteisöistä on jätetty yhdistelemättä asunto-osakeyhtiöt Tuusniemen Peltotie ja Keskipiha. Yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä uutena yksi säätiö, jossa Tuusniemen kunnalla yksin on määräysvalta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen rakennusten ja rakennelmien poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Poikkeavat tilikaudet

Tytäryhteisö Tuusniemen Kehittämissäätiö sr ja osakkuusyhteisö Tuusniemen Aluelämpö Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen vuoden 2016 tiedoilla.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	69 352	58 520	52 685	56 362
Sosiaali- ja terveystuotot	9 876 972	9 902 780	1 508 512	1 637 108
Opetus- ja kulttuurituotot	1 274 768	1 424 751	739 695	752 179
Tekninen ja ympäristötuotot	780 714	773 728	775 864	753 704
Vesihuolto	289 346	299 570	289 346	299 570
Muut palvelut	0	0		
Kunnan toimintatuotot yhteensä	12 291 152	1 245 349	3 366 101	3 498 923

6) Verotulojen erittely

	2017	2016
Kunnan tulovero	6 658 745	7 023 906
Osuus yhteisöveron tuotoista	777 703	706 039
Kiinteistövero	955 766	964 323
Verotulot yhteensä	8 392 214	8 694 269

7) Valtionosuuksien erittely

	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	7 373 265	7 558 132
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseaus</i>	<i>2 527 548</i>	<i>2 626 476</i>
Järjestelmämuutoksen taseaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-30 551	-124 294
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet yhteensä	9 870 262	10 060 314

8) Palvelujen ostojen erittely

	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	8 917 439	9 450 330
Muiden palvelujen ostot	2 322 649	2 199 682
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	11 240 088	11 650 012

9) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä

Tuusniemen kunta tukee valtuustoryhmiä vain luovuttamalla vastikkeetta kunnantalon kokoustiloja ja niiden laitteistoa ryhmien omien kokousten pitämiseen.

10) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden poistosuunnitelman 17.12.2012 § 50. Uusittu poistosuunnitelma on otettu käyttöön vuoden 2013 alusta alkaen niin, että poistoaikojen muutokset koskevat vuoden 2013 alusta alkaen ja sen jälkeen valmistuvia investointeja. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksen

TK

mukaan käytetään poistoaikojen alarajoja ja pidempi poistoaika on perusteltava hankekohtaisesti. Vanhat investoinnit poistetaan vanhoilla poistoperusteilla loppuun.

Poistosuunnitelma 1.1.2013 alkaen

Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2-5 vuotta*	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta*	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
- ATK-ohjelmat	2-5 vuotta*	Tasapoisto
- Muut	2-5 vuotta*	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta	Tasapoisto
- Asuinrakennukset	30-50 vuotta	Tasapoisto
- Talousrakennukset	10-20 vuotta	Tasapoisto
- Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Kadut, tiet, torit ja puistot	15 %	Menojäännös
- Sillat, laiturit, ja uimalat	10 %	Menojäännös
- Muut maa- ja vesirakenteet	10 %	Menojäännös
- Vedenjakelu- ja viemäriverkostot	7 %	Menojäännös
- Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 %	Menojäännös
- Laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 %	Menojäännös
- Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto		
- Kuljetusvälineet	4-7 vuotta	Tasapoisto
- Liikkuvat työkonet	5-10 vuotta	Tasapoisto
- Terveystuonon laitteet	5-15 vuotta	Tasapoisto
- ATK-laitteet	3-5 vuotta	Tasapoisto
- Muut laitteet ja kalusteet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
- Luonnonvarat	Käytön mukaan	
- Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	

*erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta, erityisperustelut hankekohtaisesti

Pienet, pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan kunnassa vuosikuluiksi. Pysyvien vastaavien poistolaskennassa 31.12. olevat investointihankkeet, joiden menojäännösarvo on alle 1.000 euroa, poistetaan vuosittain kertapoistona.

TK KP

Poistoajat vanhoista investoinneista:

31.12.2012 mennessä tehdyt hankinnat, Kvalt 13.11.1996 § 49

Aineettomat hyödykkeet		
- ATK-ohjelmat	3 vuotta	Tasapoisto
- Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
- Muut pitkäaikaiset menot	3-10 vuotta(*1)	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset		
- Asuinrakennukset	Puiset 40v/kiviset 50v	Tasapoisto
- Hallinto- ja laitosrakennukset	Puiset 40v/kiviset 50v	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	Puiset 40v/kiviset 50v	Tasapoisto
- Muut rakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Maa- ja vesirakenteet	15-20 vuotta	Tasapoisto
- Vedenjakeluverkosto	10 %	Menojäännös
- Viemäriverkko	10 %	Menojäännös
- Kaukolämpöverkko	10 %	Menojäännös
- Vesi- ja viemäriverkoston koneet ja laitteet	15 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
- Kuljetusvälineet	10 vuotta	Tasapoisto
- Muut koneet ja kalusto	5 vuotta	Tasapoisto
- ATK-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
- Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
- Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
- Erikoisajoneuvot	15-20 vuotta(*2)	Tasapoisto
- Erikoiskalusto	10-15 vuotta(*2)	Tasapoisto

*1)Lisäys poistosuunnitelmaan Kvalt. 26.4.2000 § 18

*2)Lisäys poistosuunnitelmaan Kvalt 4.10.2001 § 65

11) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	283 556	270 433		
Lisäykset tilikaudella	11 685	13 123		
Vähennykset tilikaudella	0	0		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	295 241	283 556		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	4 989	2 414		
Lisäykset tilikaudella	0	3 184		
Vähennykset tilikaudella	-3 184	-609		
Muut pakolliset varaukset 31.1.	1 805	4 989		

*) sisältää ns. vanhojen eläkkeiden eläkevastuun ja varhennetun eläkealenenaman korvaukseksi myönnetty eläkkeet

TK

KP2

12) Toimintatuottoihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja muihin toiminta-kuluihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	47 394	47 394	47 394	12 279
Rakennusten myyntivoitot	0	0	0	0
Koneiden ja kaluston myyntivoitot	1 256	1 629	1 210	323
Osakkeiden myyntivoitot	4 023	5 714		
Muut myyntivoitot	0			
Myyntivoitot yhteensä	52 673	54 737	48 604	12 602
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	0	124		
Koneiden ja kaluston myyntitappiot	0	3 794		
Muut myyntitappiot	7 469	7 469	7 469	3 147
Myyntitappiot yhteensä	7 469	11 387	7 469	3 196

13) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	2 189	24 768		24 727
Satunnaiset tuotot yhteensä	2 189	24 768	0	24 727
Satunnaiset kulut				
Savon Kuituverkko Oy:n lainan takausvastuu				
Muut satunnaiset kulut	99 851	0	99 851	
Satunnaiset kulut yhteensä	99 851	363 279	99 851	0

14) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	169 495	169 440
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	15 715	15 726
Yhteensä	185 210	185 166

15) Erittely poistoeron muutoksista

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	111 116	111 116
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	111 116	111 116

TK

MR

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

16) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset, jos tällaisia menoja on aktivoitu
Ei ilmoitettavaa

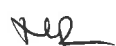
17) Arvonkorotukset
Ei ilmoitettavaa

18) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineet- tomat oikeudet	Muut pit- kävaikuttei- set menot	Ennakko- maksut	tp 2017 Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		802 167		802 167
Lisäykset tilikauden aikana		3 225		3 225
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella aikana				
Siirrot erien välillä		0		0
Tilikauden poisto		-107 908		-107 908
Arvonlennukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	697 484	0	697 484
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	697 484	0	697 484
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				

Aineelliset hyödykkeet	Maa ja vesi- alueet	Rakennuk- set	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko- maksut ja kesk.er.h	tp 2017 Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 613 290	8 234 228	3 043 879	340 306	15 100	33 125	13 279 927
Lisäykset tilikauden aikana		13 676	537 164	42 074		42 240	635 154
Rahoitusosuudet tilikaudella							0
Vähennykset tilikaudella aikana	-22 344					-30 973	-53 317
Siirrot erien välillä	31 943						31 943
Tilikauden poisto		-451 137	-410 994	-139 245			-1 001 376
Arvonlennukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 622 889	7 796 767	3 170 049	243 135	15 100	44 392	12 892 331
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 622 889	7 796 767	3 170 049	243 135	15 100	44 392	12 892 331
Olennaiset lisäpoistot							
Purettu rakennukset							

TK

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	103 274	103 370	31 943	31 943
	1 726	1 736	1 590	1 613
Muut maa- ja vesialueet	103	322	946	290
	1 829	1 839	1 622	1 645
Maa- ja vesialueet yhteensä	377	691	889	233

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					tp 2017
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 143 846	1 036 169	1 595 353	512 467	7 287 835
Lisäykset	105 409				105 409
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset		-64 315			-64 315
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	4 249 255	971 854	1 595 353	512 467	7 328 928
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					
Kirjapitoarvo 31.12.	4 249 255	971 854	1 595 353	512 467	7 328 928

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					tp 2017
	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöiltä	Muut laina- saamiset muilta	Saamiset muilta yhteisöiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0	111 340	0		111 340
Lisäykset					0
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset					0
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	0	111 340	0	0	111 340
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
Kirjapitoarvo 31.12.	0	111 340	0	0	111 340

TK MR

Omistukset muissa yhteisöissä

20-22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt				tp 2017		
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €) omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilik. voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Tuusniemen Teollisuus Oy	Tuusniemi	100,00	100,00	109	149	16
Kiinteistö Oy Haapapuisto	Tuusniemi	100,00	100,00	240	4	3
Tuusniemen Virastotalo Oy	Tuusniemi	81,63	81,63	2 104	25	-2
As Oy Tuusniemen Nahkuri	Tuusniemi	100,00	100,00	578	4	0
As Oy Tuusniemen Harju	Tuusniemi	100,00	100,00	251	1	0
As Oy Turula Harjutie	Tuusniemi	100,00	100,00	248	3	0
As Oy Turula-Kenttätie	Tuusniemi	100,00	100,00	160	1	6
As Oy Turula-Keskitie	Tuusniemi	100,00	100,00	415	3	0
Tuusniemen Kehittämissäätiö sr	Tuusniemi	100,00	100,00	656	0	-6
As Oy Hoikanranta	Tuusniemi	53,38	53,38	133	1	1
Kuntayhtymät						
Pohjois-Savon sairaanh. piirin Ky	Kuopio	1,46	1,46	1 684	5 535	63
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,75	0,75	446	124	12
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	1,09	1,09	10	17	0
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	0,82	0,82	81	194	2
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,55	0,55	10	3	0
Osakkuusyhteisöt						
Tuusniemen Aluelämpö Oy	Tuusniemi	50,00	50,00	289	36	44
Koillis-Savon Vesi Oy	Tuusniemi	40,20	40,20	76	662	-5
Kiint. Oy Tuusniemen Meijerinranta	Tuusniemi	25,19	25,19	59	1	0
As Oy Hietaranta	Tuusniemi	33,33	33,33	209	0	0
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As Oy Keskipiha	Tuusniemi	40,30	40,30	53	1	1
As Oy Tuusniemen Peltotie	Tuusniemi	43,75	43,75	490	1	-1
Yhteensä				8 301	6 765	134

TK MP

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

Saamisten erittely	2017		2016	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		3 960		10 464
Lainasaamiset	0	0	2 333	2 334
Muut saamiset		0	0	0
Siirtosaamiset		0		0
Yhteensä	0	3 960	2 333	12 798
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		0		
Muut saamiset		0		
Siirtosaamiset		5		427
Yhteensä	0	5	0	427
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		0		
Siirtosaamiset		0		
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	0	3 965	2 333	13 225

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	188 272	29 547	190 188	29 974
Siirtyvät korot muilta	0	0	0	0
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	37 204	37 458	25 000	25 000
EU-tuet ja avust, valtionosuudet	14 044	19 750	0	
ELY-keskus, I-S AVI /tuet	0	6 902	0	6 902
Perusturva lisälaskutus kuntiin	6 843	6 895	0	
TVR/Työnantajan työttömyysvak.	20 646	16 249	20 646	16 249
TVR/Työntekijän työttömyysvak.	3 734	2 234	3 734	2 234
P-S Pelastuslaitos/KELA ensihoito	18 917	18 543	7 037	7 390
Siilinjärven kunta/maaseutuhallinto	3 285	4 209	3 285	4 209
Perhe-/laitoshoidon korvaukset	0	18 264	0	18 264
Siilinjärven kunta/ympäristöterv. huolto	3 588	4 599	3 588	4 599
Palosuojarahasto/avustus paloasema	0	250 000	0	250 000
Kuopion Kaupunki/perusterv. tasaus	408 764	475 882	408 764	475 882
Muut tulojäämät	96 513	78 376	37 154	912
Tulojäämät yhteensä				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	801 810	968 907	699 395	841 615

Tk MP

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	10 398 532	10 398 532	10 398 532	10 398 532
Lisäykset tilikaudella	1 245			
Vähennykset (ero kons.tp)				
Peruspääoma 31.12.	10 399 777	10 398 532	10 398 532	10 398 532
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	200 367	367		
Lisäyksen tilikaudella		200 000		
Vähennyksen tilikaudella				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 31.12.	200 367	200 367	0	0
Muut omat rahastot				
Muut omat rahastot 1.1.	1 511 583	739 483		
Siirrot rahastoon	30 656			
Siirrot rahastosta				
Muutokset (elim.ym)	7 447	772 100		
Muut omat rahastot 31.12.	1 549 687	1 511 583	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 211 264	5 314 565	5 158 647	5 036 517
Siirto edelliseltä tilikaudelta	135 715	-319 203	128 797	122 130
Edellisen tilik.oikaisu	120 882	215 902		
Edellisten tilik. Yli/alijäämä 31.12.	5 467 861	5 211 264	5 287 444	5 158 647
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	218 947	135 715	241 348	128 796
Oma pääoma yhteensä	17 836 639	17 457 461	15 927 323	15 685 975

26) Erittely poistoerosta

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 375 766,42	2 476 882,38
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	2 375 766,42	2 476 882,38

27) Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 525 000	1 900 000
Liittymismaksut		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 525 000	1 900 000

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista
Ei ilmoitettavaa

29) Pakollisiin varauksiin merkityt erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	295 241	283 556		
Rakennuksen arvon alaskirjaus	0	3 184		
Muut pakolliset varaukset	1 869	1 805		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	297 110	288 545		

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

	2017		2016	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot		144		
Ostovelat		11		633
Liittymismaksut ja muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	156	0	633
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		279		1 597
Liittymismaksut ja muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	279	0	1 597
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyht.				
Ostovelat		484		
Yhteensä	0	484	0	0
Vieras pääoma yhteensä	0	919	0	2 230

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti
Ei ilmoitettavaa32) Muut velat – erän jakautuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin
Ei ilmoitettavaaTK

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot/tuloennakot	47 395	45 010	36 226	44 136
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	1 305 730	1 367 962	674 285	716 698
Menojäämäpalkat	75 201	68 238		
Korkojaksotukset	28 514	30 800	13 174	15 953
KuEI, VaEI, vakuutusmaksuvelat	93 251	137 926	93 251	137 926
Laskutusten palautuksen jäsenkun- nille	16 689	12 070		
Muut menojäämät	108 579	91 657	28 421	22 949
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 675 359	1 753 663	845 358	937 662
Siirtovelat yhteensä	1 675 359	1 753 663	845 358	937 662

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	96 193	149 221		

35-37) Kunnan antamat muut vakuudet lajeittain eriteltynä

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	24 526	34 721		
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	202	195		
Yhteensä				
Kuntakonserniin kuuluvien yht. puolesta annetut vakuu- det				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä				
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä				
Vakuudet yhteensä	24 728	34 916	0	0

TK MP

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.12.2052 asti	276 741	318 343		
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	73 574	70 055		
-sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut yhteensä	117 946	114 306	59 727	117 863
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	81 955	81 644	59 727	58 136
-siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	853	853		
Yhteensä	394 687	432 649	59 727	117 863
Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	804 000	804 000	804 000	804 000
Jäljellä oleva pääoma	650 235	677 657	650 235	677 657
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 049 429	2 461 990	1 007 375	1 357 675
Jäljellä oleva pääoma	1 216 702	1 457 596	386 460	584 000

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	14 795 937	13 110 957
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	9 779	9 786

41) Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
Hankkeiden omarahoitusosuudet (Sak-ky)	8 892	5 640		
Potilasvakuutusvastuu (P-S shp)	89 473	107 945		
Sopimusvastuut yhteensä	98 365	113 586	0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	81 220	137 450	81 220	137 450
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	1 389 942	1 478 668	1 151 672	1 227 527
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit (P-S shp)	15 292	18 642		

TK MR

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Voimassa olevat koronvaihtosopimukset				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 205 364	2 260 542		
Käypä Arvo (rahalaitoksen ilmoitus)	-89 352	-144 656		
Koronvaihtosopimus 1				
tähän tarkempi selvitys!				
Valuuttatermiinit (P-S shp)	2 185	2 185		

4.5 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ei esitetä liitetietoja

4.6 Henkilöstöä tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2017	2016
Yleishallinto	23	19
Sosiaali- ja terveystoimi	78	78
Opetus- ja kulttuuritoimi	56	58
Yhdyskuntapalvelut (tekninen toimi)	17	20
Muut palvelut	3	4
Yhteensä	177	179

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	6 873 268	7 073 469
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	3 712	4 448
Henkilöstökulut yhteensä	6 876 979	7 077 917

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2017	2016
Suomen Keskusta	2 599	2 185
Kansallinen Kokoomus	502	556
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	542	394
Vasemmistoliitto	345	107
Perussuomalaiset	362	255
Vihreä liitto	178	9
Suomen Kristillisdemokraatit	46	82
Yhteensä	4 573	3 588

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 725	3 835
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 628	1 071
Muut palkkiot	0	3 092
Palkkiot yhteensä	12 353	7 998

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kunta on myynyt 23.10.2017 Päivi ja Kai Kariselle 5 000 m²:n määräalan 3.000 eurolla. Päivi Karinen on kunnanvaltuuston jäsen ja sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu yhdeksän kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

TK MR

VESIHUOLTOLAITOS

Tiiveivolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Vesihuoltolain muutoksesta johtuen vesihuoltolaitos on eriytetty 1.1.2016 alkaen kunnan kirjanpidossa omaksi kirjanpidolliseksi taseyksiköksi, joka on esitetty omana kokonaisuutenaan kohdassa 5.

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden toimittamisesta ja jakelusta kunnanhallituksen vahvistaman vesilaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi se vastaanottaa ja puhdistaa kunnanhallituksen vahvistaman viemärlaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden verkostoon toimittamat jätevedet vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Veden toimittamiseen käytetään Hyvärilän vedenottamo, jonka lisäksi vettä ostetaan Koillis-Savon Vesi Oy:ltä. Lisäksi vettä myydään Tulikallion Seudun vesiosuuskunnalle sekä Heinäveden kunnalle.

Jätevedet käsitellään Pahkasalon jätevedenpuhdistamolla, jonne jätevedet johdetaan Kirkonkylän, Hietarannan, Ritonien ja Pahkasalon alueilta (Tuusniemen kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alue) sekä Ruokosen (Pohjois-Tuusniemen vok:n toiminta-alue) että Tulikallion (Tulikallion Seudun vok:n alue) alueilta. Puhdistustoimintaa seurataan puhdistamolta ja Juojärvestä otetuilla vesinäytteillä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategisiet tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle	Vuotovesiä seurataan säännöllisesti
Haja-asutusalueen viemäriverkoston/vesijohtoverkoston rakentaminen (Ei ole vesihuoltolaitoksella, kunnan omaisuutta)	Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteutuksen seuranta	Laukka-ahon ja Tuusjärven alueiden viemäriverkoston täydennysrakentamisen toteutuminen, Etelä-Tuusniemen vesijohtoverkoston toteuttaminen. Avustaminen lopetettu vuoden 2016 alusta.	Vesihuollon kehittämissuunnitelmaa seurataan.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Jäteveden puhdistamon ympäristölupa	Lupaehtojen seuranta	Lupaehtojen noudattaminen	Seurataan
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi	Toimintahäiriöt pidetty minimissään
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi	Toiminta häiriöitä

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on nollatulot. Taksoja on nostettu vuosina 2011 – 2013 10 % vuosittain ko. tuloksen saavuttamiseksi, mutta siinä ei ole onnistuttu. Vuodella 2014 on nostettu ainoastaan perusmaksuja (37 %) – tavoitteena veden käytön lisäys. Vuoden 2015 taksoja on nostettu 5 %. Vuodelle 2017 ei taksoja nostettu. Valtuustoa sitoo nettomäärärahataso. Vesitorni on saneerattu vuonna 2017.

Talous

	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
VESIHUOLTO YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	335 317	307 600	0	307 600	329 016	-21 416
Toimintakulut	-210 307	-200 000	0	-200 000	-175 302	-24 698
Toimintakate (netto)	125 010	107 600	0	107 600	153 714	-46 114
Poistot	-118 369	-97 000	0	-97 000	-91 953	-5 047
Tehtävän kokonaiskust.	6 640	10 600	0	10 600	61 761	-51 161
=valtuustoon nähden sitovat erät						

VESIHUOLLON INVESTOINNIT**VESIHUOLLON- JA VIEMÄRIHUOLLON TÄYDENNYSRAKENTAMINEN**

	TA 2017	MRM	Käyttö	Poikkeama
Vesi- ja viemärihuollon täydennyssuunnittelu	-15 000		-6 826	-8 174
Vesitornin saneeraus	-423 000		-420 124	-2 876

Hankekuvaus: Vesitornin saneeraus: Saneeraus valmistunut 2017.

Vesi- ja viemärihuollon täydennyssuunnitelma: Viemärilaitokselle hankittu vene.

	TP 2016	Talousarvio 2017	MRM 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Investointimenot	-42 400	-438 000		-426 950	-11 050
Investointitulot					
Nettomenot	-42 400	-438 000		-426 950	-11 050

= valtuustoon nähden sitovat erät

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2017

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	2017	2016	muutos
Liikevaihto	328 456,02	333 748,82	-5 292,80
Valmistus omaan käyttöön	0,00	288,00	-288,00
Liiketoiminnan muut tuotot	560,38	1 279,96	-719,58
Materiaalit ja palvelut	-115 218,25	-148 182,58	32 964,33
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-58 789,23	-67 809,32	9 020,09
Palvelujen ostot	-56 429,02	-80 373,26	23 944,24
Henkilöstökulut	-58 669,25	-58 558,87	-110,38
Palkat ja palkkiot	-45 921,53	-44 613,68	-1 307,85
Henkilösivukulut	-12 747,72	-13 945,19	1 197,47
Eläkekulut	-10 603,48	-11 410,58	
Muut henkilösivukulut	-2 144,24	-2 534,61	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-91 953,03	-118 369,40	26 416,37
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	-1 415,01	-3 565,54	2 150,53
Liikelylijäämä (-alijäämä)	61 760,86	6 640,39	55 408,47
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 642,45	-16 407,28	764,83
Muut rahoitustuotot		0,00	
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00	0,00	
Korvaus peruspääomasta/jäännöspo.	-15 642,45	-16 407,28	764,83
Muut rahoituskulut		0,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	46 118,41	-9 766,89	56 173,30
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	46 118,41	-9 766,89	56 173,30
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai väh (+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	46 118,41	-9 766,89	56 173,30
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT			
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,9	0,4	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,9	0,4	
Voitto, %	14,0	-2,9	

TK MR

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Rahoituslaskelma v. 2017

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	2017	laskennallinen eriytys 2016
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikeliiketoiminta	61 760,86	6 640,39
Poistot ja arvonalentumiset	91 953,03	118 369,40
Rahoitustuotot- ja kulut (sisäiset tuotot ja kulut)	-15 642,45	-16 407,28
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	138 071,44	108 602,51
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-226 863,64	-42 400,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödyntämistulot	-226 863,64	-42 400,06
Toiminnan ja investointien rahavirta	-88 792,20	66 202,45
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muilta		
Antolainasaamisten vähennys muilta	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos lis-/väh+	0,00	0,00
Saamisten muutos kunnalta, lis-/väh+	-8 738,42	-92 135,96
Saamisten muutos muilta, lis-/väh+	77 367,48	-2 081,39
Korottomien velkojen muutos kunnalta		0,00
Korott. velkojen muutos muilta lis+/väh-	20 163,14	28 014,90
Rahoituksen rahavirta	88 792,20	-66 202,45
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
		vaikutus kunnan kassavaroihin
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.2016	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.2016	0,00	0,00
	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-102 270	-161 727,69
Investointien tulorahoitus, %	60,86	256,14
Lainanhoitokate		

TK MD

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Tase 31.12.2017

Kirjanpidollinen taseyksikkö

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016	<i>muutos</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 563 558,52	1 428 647,91	134 910,61
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset	541 234,49	574 868,57	-33 634,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 014 985,00	821 159,52	193 825,48
Koneet ja kalusto	7 339,03	1 646,50	5 692,53
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	30 973,32	-30 973,32
SIJOITUKSET			
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	77 614,21	186 569,55	-108 955,34
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0,00
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset	77 614,21	186 569,55	-108 955,34
Myyntisaamiset	68 875,79	94 433,59	-25 557,80
Saamiset kunnalta	8 738,42	92 135,96	-83 397,54
Muut saamiset		0,00	0,00
	1 641 172,73	1 615 217,46	25 955,27

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016	<i>muutos</i>
OMA PÄÄOMA	1 610 363,51	1 564 245,10	46 118,41
Peruspääoma/ jäänköspo	1 547 857,02	1 547 857,02	0,00
Edell.tilikausien yli/alijäämä	16 388,08	26 154,97	-9 766,89
Tilikauden yli/alijäämä	46 118,41	-9 766,89	55 885,30
VIERAS PÄÄOMA	30 809,22	50 972,36	-20 163,14
Pitkäaikainen			
Lainat kunnalta	0,00	0,00	0,00
Muut velat/liittymismaksut			
Lyhytaikainen			
Ostovelat	9 772,56	30 484,82	-20 712,26
Muut velat	13 888,10	13 666,68	221,42
Siirtovelat	7 148,56	6 820,86	327,70
	1 641 172,73	1 615 217,46	25 955,27

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	98,1	96,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	9,4	15,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	63	16
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

TK MR

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	Tp 2016	Alkuperäinen TA 2017	Muutos TA 2017	Muutettu TA 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Liikevaihto	333 748	307 010	0	307 010	328 456	21 446
Vesi- ja jätevesimaksut (ulk.)	214 512	190 000		190 000	212 889	22 889
Vesihuollon liittymismaksut	4 547	5 000		5 000	0	-5 000
Vesihuollon perusmaksut	61 839	69 000		69 000	61 369	-7 631
Jätteenkulj.-ja käsittelymaksut	14 526	10 000		10 000	12 510	2 510
Muut liiketoiminnan tuotot	2 866	2 790		2 790	2 018	-772
Vesi- ja jätevesimaksut (sis.)	35 458	30 220		30 220	39 671	9 451
Liiketoiminnan muut tuotot	1 568	590	0	590	560	-30
Materiaalit ja palvelut	-148 182	-139 095	0	-139 095	-115 218	23 877
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-67 809	-80 286		-80 286	-58 789	21 497
Varastojen lis (+) tai väh (-)						0
Palvelujen ostot						
ulkoiset	-62 089	-47 131		-47 131	-40 887	6 244
sisäiset	-18 284	-11 678		-11 678	-15 542	-3 864
Henkilöstökulut	-58 559	-59 405	0	-59 405	-58 669	736
Palkat ja palkkiot	-44 614	-46 160		-46 160	-45 922	238
Henkilösivukulut	-13 945	-13 245		-13 245	-12 748	497
Muut toimintakulut	-3 566	-1 500	0	-1 500	-1 415	85
ulkoiset	-3 566	-1 500		-1 500	-1 415	85
sisäiset		0		0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-118 369	-97 000	0	-97 000	-91 953	5 047
Liiketoiminnan muut kulut						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	6 640	10 600	0	10 600	61 761	51 161
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 407	0	0	0	-15 642	-15 642
Muut rahoitustuotot (kulut)						
Kunnalle maksetut korkokulut					0	0
Korvaus peruspääomasta	-16 407	0		0	-15 642	-15 642
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-9 767	10 600	0	10 600	46 118	35 518

TK MR

Tuusniemen kunta

Vesihuoltolaitos / Rahoitusosan toteutumisvertailu

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	Alkuperäinen TA 2017	Muutos TA 2017	Muutettu TA 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Liikeliiketoiminta	10 600		10 600	61 761	51 161
Poistot ja arvonalentumiset	97 000		97 000	91 953	-5 047
Rahoitusuotot- ja kulut	0		0	-15 642,45	-15 642
Satunnaiset erät				0	0
Tulorahoituksen korjauserät				0	0
	107 600	0	107 600	138 071	30 471
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-438 000		-438 000	-226 863,64	211 136
Rahoitusosuudet investointimenoihin				0	0
Pysyvien vastaavien hyödyntämystulot				0	0
	-438 000	0	-438 000	-226 864	211 136
Toiminnan ja investointien rahavirta	-330 400	0	-330 400	-88 792	241 608
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys muilta	0		0		0
Antolainasaamisten vähennys muilta	0		0		0
	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0		0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0		0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0	0	0
	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-330 400	0	-330 400	-88 792	241 608

TK MR

Tuusniemen kunta
Vesihuoltolaitos
Kirjanpidollinen taseyksikkö

Tilinpäätös
31.12.2017

1

TILINPÄÄTÖS 1.1.2017 - 31.12.2017

Tilinpäätöstä koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Laskentaperusteet on esitetty kunnan liitetiedoissa.

Tuloslaskelman liitetiedot

6) Liikevaihto

sisältää ulkoiset ja sisäiset tulot	2017	2016
Vesilaitos	114 835,36	118 079,61
Viemärlaitos	213 620,66	215 669,21
yhteensä	328 456,02	333 748,82

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Hyödykkeet, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi. Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät on esitetty kunnan liitetietojen kohdassa 11).

TK NR

Taseen liitetiedot Vastaavaa

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineelliset hyödykkeet							tp 2017
	Maa ja vesi- alueet	Rakennuk- set	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesk.er.h	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		574 869	621 073	1 647			1 197 588
Lisäykset tilikauden aikana				6 826			6 826
Rahoitusosuudet tilikaudella							0
Vähennykset tilikaudella aikana							0
Siirrot erien välillä			451 098				451 098
Tilikauden poisto		-33 634	-57 186	-1 133			-91 953
Arvonlennukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.		541 234	1 014 985	7 339			1 563 558
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.		541 234	1 014 985	7 339			1 563 558
Olennaiset lisäpoistot							
Puretut rakennukset							

Vastattavaa

25) Oman pääoman erittely

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	1 547 857,02	1 547 857,02
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	1 547 857,02	1 547 857,02
Edellisten tilikausien ylijäämä	16 388,08	26 154,97
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	46 118,41	-9 766,89
Oma pääoma yhteensä	1 610 363,51	1 564 245,10

33) Siirtovelat

	2017	2016
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkajaksotus	7 148,56	6 820,86
yhteensä	7 148,56	6 820,86

TK MR

Tuusniemen kunta
Vesihuoltolaitos
Kirjanpidollinen taseyksikkö

Tilinpäätös
31.12.2017

3

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2017	2016
Veden tuotanto	1	1
Jäteveden puhdistus	1	1
yhteensä	1	1

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	58 669,25	58 558,87
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	58 669,25	58 558,87

TK MR

HENKILÖSTÖKERTOMUS VUODELTA 2017 (Tp:n liitetieto nro 42-43-44)

HENKILÖSTÖPOLIITTISET PERIAATTEET

Kunnanvaltuusto hyväksyi 17.12.2012/§ 51 kunnan henkilöstöohjelman ensimmäisen kerran, jota on päivitetty vuosittain kunnanhallituksessa. Henkilöstöohjelman päivittämisestä vastaa YHTY-toimikunnan nimeämä seurantaryhmä ja hallintojohtaja.

Henkilöstöohjelma **2018-2020** on ollut lopullisessa käsittelyssä YHTY-toimikunnassa 31.10.2017 ja kunnan johtoryhmän kokouksessa 1.11.2017 ja kunnanhallitus hyväksyi sen 13.11.2017 § 187.

Palvelujen tuotanto ja rakenne, taloudellinen tilanne ja strategia ohjasivat henkilöstön määrää. Palvelujen rakenteen suurimpana muutoksena vuoden 2016 alusta oli talous- ja palkkahallinnon ulkoistaminen, joka on nyt toiminut 2 vuotta Kuhilas Oy:n tuottamana palveluna. Ketään ei silloin irtisanottu ja henkilöstölle voitiin taata työpaikat uudelleen järjestelyin.

Palkkamenot olivat **5.382.201 €**, ja ne laskivat edelliseen vuoteen **2,09 %** pelkkien palkkojen osalta. Vakainainen henkilöstö pysyi samana ja sen määrä oli sataa asukasta kohti **4,97** henkilöä.

Henkilöstön jaksamista tuettiin mm. työkykyä ylläpitävän toiminnan avulla. Ikääntyminen ja vähäinen vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus edellyttää henkilöstön jaksamiseen panostusta. Työkykyä ylläpitävänä toimintana olivat työergonomia, sulkapallo- ja sähkövuoro, liikunta- ja virkistysiltpäivät, rokotukset ja luennot, ensiapukoulutus ym.

Tuusniemen Tyky-hierontakortteja jaettiin henkilöstölle paikallisiin hierontapalveluihin, Vuonna 2015 (40 €) 115 kpl ja vuonna 2016 (40 €) 105 kpl, joista Tyky-kunto+ seteleitä 27 kpl ja Tuusniemen Tyky-kortteja 78 kpl sekä vuonna 2017 106 kpl, joista Tuusniemi-kunto+seteleitä 26 kpl ja Tuusniemen Tyky-kortteja 80 kpl.

HENKILÖSTÖ

Koko vuoden palkansaajien määrä oli verottajan vuosi-ilmoituksessa 400, joka lisääntyi edelliseen vuoteen 8,11 %. Vakinaista henkilöstöä oli 129 henkilöä sama, kuin edellisenä vuotena. Tähän vaikuttavana tekijänä oli se, että vakinaisista viroista 31.12. oli 2 virkaa avoimena. Avoimena olivat hallintojohtajan ja lukion/peruskoulun rehtorin virat, jotka oli määräaikaaisesti täytettyinä.

42) PALVELUSUHTEIDEN MÄÄRÄ VAKINAINEN HENKILÖSTÖ:

Miehet ja naiset, kokoaikaiset ja osa-aikaiset erikseen

31.12.	VAKINAISET					Sijaiset ja määräaikaisten					Palkkatuella		
	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset				Kokoaikaiset	Osa-aikaiset				Työllistetyt		
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Yht.	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Yht.	Miehet	Naiset	Yht.
2015	22	93	4	14	133	1	24	0	3	28	0,8	1,2	2,0
2016	21	87	2	19	129	3	33	1	11	48	1,2	0,9	2,1
2017	17	92	4	16	129	3	32	0	10	45	1,7	1,7	3,4
Muutos 2016 /2017					0					-3,0			+1,3
Muutos-%					0,00 %					-6,25 %			+61,9 %

Oppisopimussuhteisia vuonna 2017 oli määräaikaista työntekijöistä 2 naista.

31.12.2017 osatyökyvyttömyyseläkkeellä 10 naista ja 2 miestä.
Sivutoimisia oli lähinnä opetushenkilöstössä.

TK KES

Keski-ikä v. 2017	Miehet	Naiset
Kokoaikaiset	47,3	49,1
Osa-aikaiset	60,0	55,1
Palkkatuella	43,5	37,0

VAKINAISEN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JA KESKI-ikä 31.12.

TYÖYKSIKKÖ	2015		2016		2017	
	Määrä	Keski-ikä	Määrä	Keski-ikä	Määrä	Keski-ikä
Kunnanvirasto	20	51,7	17	50,5	17	49,9
Keskuskeittiö	8	43,1	8	44,1	7	45,0
Koivukoti	7	40,0	8	40,9	8	45,2
Palvelukeskus	19	51,4	19	50,2	21	50,1
Kotipalvelu	18	50,2	18	51,6	17	50,8
Lasten päivähoito	12	49,2	13	50,8	13	51,8
Alakoulu	12	49,5	13	51,0	12	50,5
Yläkoulu	14	46,3	11	46,5	11	48,9
Lukio	4	48,5	4	40,0	4	40,7
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	15	53,0	15	53,7	14	54,0
Toimintakeskus	4	51,2	3	51,7	5	53,0

Koko henkilöstön keski-ikä: **49,4 vuotta** **49,4 vuotta** **49,9 vuotta**
 Vakinaisen henkilöstön keski-ikä kunta-alalla koko maassa oli **47,9 vuotta** vuonna 2016.

Ikäprofiili vakinaisen henkilöstön osalta ryhmiteltynä viiden vuoden välein

	Miehet	Naiset
20 – 24 v.	-	1
25 – 29 v.	-	4
30 – 34 v.	2	8
35 – 39 v.	0	7
40 – 44 v.	5	6
45 – 49 v.	3	15
50 – 54 v.	3	19
55 – 59 v.	3	35
60 – 64 v.	5	13
Yht.	21	108
Alle 50 v.	20 – 49	41
Yli 50 v.	50 – 64	67

Vakinaisen henkilöstön työhistoria, palvelussuhteen pituus omalla työnantajalla Henkilöstön lukumäärä palveluksessa olovuosien mukaan ryhmiteltynä

	Miehet	Naiset
Alle 2 vuotta	4	5
2 – 4 - " -	1	10
5 – 9 - " -	7	23
10 – 14 - " -	3	18
15 – 19 - " -	1	13
20 – 24 - " -	0	8
25 – 29 - " -	2	7
30 – 34 - " -	0	12
35 – 39 - " -	3	10
40 vuotta tai yli	0	2
Keskiarvo	13,2	16,6
Alle – 19 vuotta	16	69
20 vuotta – yli	5	39

PALKALLISET Työntasaus- ja ylityövapaat / Etätyöpäivät

Vuosi	2015	2016	2017
Työntasaus- ja ylit.vapaat	47	104	148
Etätyöpäivät		21	19

PALKALLISET AMMATTIYHDISTYSLIITON LUOTTAMUSHENKILÖKOULUTUS, TYÖSUOJELU

Vuosi	2015	2016	2017
Ammattiliitot	19	9	20
Työsuojelu	0	4	4

KOULUTUSSUUNNITELMAN MUKAINEN TYÖNANTAJAN JÄRJESTÄMÄ KOULUTUS

Koulutuskorvaukseen oikeuttava koulutus voi olla työnantajan toimesta työntekijöille annettavaa lisä- tai täydennyskoulutusta, esim. seminaarit ja konferenssit tai ulkopuolisen järjestämä kurssimuotoinen koulutus sekä sisäinen koulutus. Tärkeää on myös uusiin työtapoihin, koneisiin ja laitteisiin tai ohjelmistoihin liittyvä käyttäjäkoulutus, mikä myös oikeuttaa koulutuskorvaukseen. Myös lakisääteisten vaatimusten täyttämiseen tähtäävä koulutus, esim. työssä tarvittavien lupien suorittaminen, oikeuttaa koulutuskorvaukseen. Sen sijaan koulutuskorvauksen ulkopuolelle jää ammattiyhdistys- tai työsuojeluvaltuutetun koulutus, vapaa-ajalla käytävä koulutus sekä veso-päivät.

TYÖYKSIKKÖ

	Koulutuspäivät lkm			Koulutuspäivät/henkilö		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Kunnanvirasto	51,0	81,5	93,8	2,5	4,8	5,5
Keskuskeittiö	2,0	26,0	51,2	0,2	3,2	7,3
Koivukoti	11,0	18,0	14,8	1,6	2,2	1,8
Palvelu- ja Toimintakeskus	14,0	30,0	38,8	0,6	1,6	1,5
Kotipalvelu	27,0	15,0	43,7	1,5	0,8	2,6
Lasten päivähoito	5,0	51,0	6,0	0,4	3,9	0,5
Alakoulu	17,0	48,0	22,6	1,4	3,7	1,9
Yläkoulu/Lukio	84,0	107,5	30,2	4,3	6,4	2,0
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	9,0	29,0	28,5	0,8	1,9	2,0
YHTEENSÄ	220,0	406,0	329,6			

Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuskorvaukseen oikeuttavia päiviä vuonna 2016 oli 338 koulutuspäivää ja koulutuskorvausta saatiin Työttömyysvakuutusrahastolta **5.677** euroa. Koulutuskorvauksen ulkopuolelle jäi 68 koulutuspäivää. Vastaavasti **2017** vuonna koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli **191** kpv ja korvauksen ulkopuolelle jäi **138,6** kpv:ää, joista **alle 6 tunnin** koulutussuunnitelman mukaisia korvauspäiviä oli **40** kpv ja koulutustunteja **122,5** tuntia, joista ei saada korvausta, joten muita koulutuspäiviä jäi **98,6** kpv.

VUOROTTELUVAPAA, PALKATON

Vuorotteluvapaita käytettiin eri työyksiköissä seuraavasti:

TYÖYKSIKKÖ	Henkilö 2015	Kalenteri- päivät		Henkilö 2016	Kalenteri- päivät		Henkilö 2017	Kalenteri- päivät	
		2015	2016		2016	2017		2017	2017
Kotipalvelu	1	122	0	0	0	0	0	0	0
Kunnanvirasto	0	0	1	131	1	90			
Keskuskeittiö	1	122	1	238	0	0			
Palvelukeskus	0	0	0	0	0	0			
Lasten päivähoito	0	0	0	0	0	0			
Alakoulu	2	271	1	102	0	0			
Yläkoulu	1	166	0	0	1	168			
Toimintakeskus	0	0	0	0	0	0			
YHTEENSÄ	5	681	3	471	2	258			

PALKATTOMAT

	2015	2016	2017
Virkavapaat ja työlomat	1157	2017	2729
Äitiys-, isyys- ja vanhempainlomat / hoitovapaat	484	72	187
Bonuslomat -85 % palkaton	78	33	49
Lomarahavapaat	36	20	62
Lisäksi omasta virasta/työstä toisen viranhoito omalla työnantajalla	0	1813	955

OPINTOVAPAA / OPPISOPIMUSKOULUTUS, PALKATON

TYÖYKSIKKÖ	Henkilö 2015	Kalenteri- päivät 2015	Henkilö 2016	Kalenteri- päivät 2016	Henkilö 2017	Kalente- ri-päivät 2017
Keskuskeittiö	1	304	2	90	2	17
Palvelukeskus	0	0	4	61	3	98
Lasten päivähoito	0	0	1	18	1	5
Alakoulu	1	89	0	0	1	120
Koivukoti	2	167	2	150	0	0
Lukio	1	87	1	136	0	0
YHTEENSÄ	5	647	10	455	7	240

LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS, PALKATON

TYÖYKSIKKÖ	Henkilö 2015	Kalenteri- päivät 2015	Henkilö 2016	Kalenteri- päivät 2016	Henkilö 2017	Kalenteri- päivät 2017
Keskuskeittiö	0	0	1	7	1	14
Palvelukeskus	3	30	1	7	0	0
Alakoulu	2	25	2	22	1	12
Yläkoulu	0	0	0	0	1	21
Rakennus henkilöstö	0	0	0	0	0	0
Kunnanvirasto	0	0	2	33	0	0
YHTEENSÄ	5	55	6	69	3	47

SAIRAUSPOISSAOLOT

Sairauspoissaolojen lukumäärät (sis. myös sijaiset ja määräaikaiset)

TYÖYKSIKKÖ	2015	2016	2017
Kunnanvirasto	534,0	382,0	295,0
Keskuskeittiö	52,0	43,5	149,0
Koivukoti, Kotipalvelu, Palvelu- ja Toimintakeskus	1668,0	2899,0	1900,0
Lasten päivähoito	99,0	195,0	112,0
Alakoulu	255,0	203,0	56,0
Yläkoulu/Lukio	239,0	172,5	172,0
Rakennus- ja tekninen henkilöstö	245,0	210,0	260,0
YHTEENSÄ	3092,0	4105,0	2944,0
Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä v./henkilö	22,9	31,3	22,2
Henkilötyövuosien suhteessa/henkilö	19,7	26,6	17,8

Harkinnanvaraisia sairauslomia ei ole myönnetty

1-3 päivän todistuksettomat esimiehen myöntämät sairauslomien kalenteripäivät	2015 341 pv	2016 342 pv	2017 382 pv
2/3-sairausajan palkalla sairauspoissaoloja	658 pv	1255 pv	870 pv
Palkattomia sairauspoissaoloja	161 pv	237 pv	367 pv
	2015	2016	2017
KVTES, KUUKAUSIPALKKAISET	2660,0	3802,0	2751,0
OVTES, OPETTAJAT	432,0	303,0	193,0

PITKIÄ SAIRAUSSPOISSAOLOJA, JOISTA SAATIIN SAIRAUSPÄIVÄRAHAA KELALTA

	2015	2016	2017
Pitkät sairauspoissaolopäivät	1994	3003	1844
Lyhyet sairauspoissaolopäivät, ei Kela-korvausta	1098	1102	1100
YHTEENSÄ	3092	4105	2944

Vakinaisen henkilöstön määrä, joilla ei ollut yhtään sairauspoissaolopäivää

	2015	2016	2017
Ei sairauspoissaoloja, henkilöitä	38	30	33

SAADUT PÄIVÄRAHAKORVAUKSET (KELA JA VAK.YHTIÖ IF)

	2015	2016	2017
Sairauspäivärahat ja tapaturmakorvaukset yht. €:t	109.097	129.963	97.899

Kelan sairausvakuutuskorvaukset 75.868 € ja IF:n työtapaturmakorvaukset 22.031 €

PALKALLISET PERHEVAPAAT

	2015		2016		2017	
	HIö	Pvt	HIö	Pvt	HIö	Pvt
Äitiysloma-ajat	2	88	1	86	0	0
Isyysloma-ajat	0	00	0	0	1	5
Tilapäinen hoitovapaa (alle 10 v. lapsi sairas)	30	93	30	108	25	93

Kunnanhallituksen päätös 16.11.2009 § 182 työkykyä ylläpitävänä ja edistävänä on otettu käyttöön aktiivisen puuttumisen seuranta sairauspoissaoloihin.

Sairauspoissaolojen raja-arvot, jolloin käydään tarvittaessa kahdenkeskinen keskustelu ja yhdessä sovittavat toimenpiteet käynnistetään, ovat 4 tai useampia lyhyitä (1 – 3 vrk) sairauspoissaoloja neljän kuukauden aikana, 1 yli 15 vuorokauden yhtäjaksoinen sairauspoissaolo tai kumulatiivisesti 12 kk:n aikana 30 vrk tai enemmän sairauspoissaoloja. Mikäli yhtäjaksoinen sairasloma jatkuu yli 30 vrk, selvitetään työntekijän työhön paluun tukemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Vuoden 2017 aikana edelleen jatkettiin aktiivisen aikaisen seuranta sairauspoissaoloissa.

1.1.2013 alkaen uusi kunnan henkilöstöohjelma velvoittaa hallintokuntia seuraamaan aktiivisen aikaisen puuttumisen toimintamallin toteutumisen tuloksia. Seuranta ylläpidetään 4 kk:n välein tulostettavilla sairauspoissaololistoilla, jotka esimies tulostaa seuranta varten.

Toimintamallin mukaan sairauspoissaoloihin on puututtu keskustelemalla työntekijän kanssa.

- Toimenpiteenä työntekijöiden terveyteen ja työssä jaksamiseen liittyen on keskusteltu fyysisen ja henkisen kuormituksen määrästä työssä ja tietyissä tapauksissa ohjattu työterveyshuoltoon.

TK

- Pyydetty työterveyshuollosta fyysisen ja psyykkisen haasteen vuoksi työkyvyn arviointeja.
- Käyty työterveyshuollon ja työntekijän kanssa kolmikantaneuvotteluja siitä, miten työtä voidaan keventää.
- Työnkuvaa ja työaikoja on muutettu niin, että työntekijät kokevat jaksavansa paremmin työssä.
- Apuvälineitä on hankittu tarpeen mukaan ja ergonomiakoulutusta on järjestetty.
- Ristiriitatilanteita on käyty läpi ja asioista keskusteltu.

Sairauslomat vähenivät edellisvuoteen verrattuna **1161** päivää, mikä oli **28,28 %:n** vähennys vuoden 2016 sairauspoissaoloihin. Pitkiä sairauspoissaoloja **2016** vuonna oli **1009** sairauspäivää enemmän kuin vuonna **2015**, minkä seurauksena myös määräaikaisten työkyvyttömyyseläkkeiden määrä lisääntyi vuonna **2017 8 henkilöllä**. Määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä (kuntoutustukieläke) oleville on järjestetty Kuntien Eläkevakuutuksen kustantamaa työkokeilua ja pyritty palauttamaan työntekijä työkyntoiseksi takaisin työelämään.

TYÖ- JA TYÖMATKATAPATURMAT

	2015	2016	2017
Tapaturmia lkm	10	5	10
Sairauspäiviä lkm	227	36	141
Työmatkatapaturmien lkm	1	3	2
Sairauspäiviä lkm	1	146	192
Ammattitauteja lkm	0	0	0
Sairauspäiviä lkm	0	0	0
Tapaturmia yhteensä	11	8	12
Sairauspäiviä yhteensä	228	182	333

43) HENKILÖSTÖMENOT / ASUKAS

Vuosi	Palkat €	Sos.maksut €	Yhteensä €	Asukasluku 31.12.	Henkilöstömenot/ asukas €	
2015	5.651.988	1.953.448	7.605.436	2.718	2.798	
2016	5.497.337	1.866.155	7.363.492	2.647	2.782	
2017	5.382.201	1.663.600	7.045.801	2.595	2.715	
Myyntipalveluna virkatehtäviä ulkopuolisille				2015	2016	2017
Psykologi				25 144	23 994	9 056

ELÄKEPÄÄTÖKSET

Vuoden aikana alkaneet uudet eläkkeet vakinainen henkilöstö

Eläkemuoto	2015	2016	2017
Työkyvyttömyyseläke	1	0	3
Osatyökyvyttömyyseläke	0	6	3
Määräaikainen työkyvyttömyyseläke	0	1	9
Osa-aikaeläke	1	0	0
Vanhuuseläke	8	7	3
YHTEENSÄ	10	14	18

42) HENKILÖKUNTAMÄÄRÄ HENKILÖTYÖVUOSINA: Kuukausipalkkaiset, kokoaikaiset sekä osa-aikaiset kokoaikaisiksi muutettuna, lisäksi palkkatukityöllistetyt. Henkilötyövuosien laskennassa ei ole huomioitu palkattomia poissaoloja, vaan laskettu palkalliset keskeytykset ja työaika.

v. 2016	Kuukausipalkkaiset		Yhteensä	Muutos 2015/2016 + / -
	Koko- aikaiset	Osa-aikaiset kokoaikaisiksi		
TOIMIALA				
Julkinen hallinto	11,79	2,59	14,38	-1,77
Koulutyöntekijät / Lasten päivähoito	16,99	4,76	21,75	-0,78
Opettajat	25,42	6,59	32,01	+3,75
Sosiaalipalvelut	53,90	4,74	58,64	-1,54
Keskuskeittiö	6,99	0,82	7,81	-0,52
Kiinteistöt	12,34	0,84	13,18	+2,07
Muu palvelutoiminta	2,65	0,62	3,27	-3,49
Ympäristönhuolto	0,95		0,95	-0,05
Vesi- ja viemärilaitos	0,27	0,91	1,18	-0,74
Virkistys, kulttuuri, nuoriso	0,85		0,85	+0,46
Henkilötyövuotta	132,15	21,87	154,02	-2,61
1.1.2016 4 tuntipalkkaista muutettiin kuukausipalkkaiseksi. Sosiaalipalvelusta lasten päivähoito siirtyi sivistystoimen alaisuuteen.				
v. 2017	Kuukausipalkkaiset		Yhteensä	2016/2017 + / -
	Koko- aikaiset	Osa-aikaiset kokoaikaisiksi		
TOIMIALA				
Julkinen hallinto	13,05	1,07	14,12	-0,26
Koulutyöntekijät / Lasten päivähoito	16,82	5,99	22,81	+1,06
Opettajat	20,96	15,01	35,97	+3,96
Sosiaalipalvelut	58,17	5,43	63,60	+4,96
Keskuskeittiö	7,16	1,72	8,88	+1,07
Kiinteistöt	11,99	1,27	13,26	+0,08
Muu palvelutoiminta	2,43	0,92	3,35	+0,08
Ympäristönhuolto	0,95	-	0,95	-
Vesi- ja viemärilaitos	0,21	1,00	1,21	+0,03
Virkistys, kulttuuri, nuoriso	0,83	-	0,83	-0,02
Henkilötyövuotta	132,57	32,41	164,98	+10,96

KUNNAN HENKILÖKUNTAMÄÄRÄ HENKILÖTYÖVUOSINA

Vuosi	Määrä henkilötyövuosina	Muutos	Henkilötyövuotta	Muutos-%
2015	156,63	2014/2015	- 3,06	- 1,92 %
2016	154,02	2015/2016	- 2,61	- 1,67 %
2017	164,98	2016/2017	+10,96	+ 7,12 %

PALKKATUELLA TYÖLLISTETYT 2017 AIKANA

Työllistettiin velvoite- ja pitkäaikaistyöttömiä koko- ja osa-aikaisena.

TYÖYKSIKKÖ	Määrä	Tukipäivät
Keskuskeittiö	0,3	122
Kirpputori	0,3	122

TK MP

Palvelukeskus	0,5	158
Tekninen henkilöstö	1,0	336
Toimintakeskus	0,2	90
YHTEENSÄ	2,3	828

MUUT PALKKARYHMÄT / TYÖTUNNIT

Kesänuoret	Määrä	Työtunnit
2015	44	5081
2016	30	3141
2017	32	3282

SOSIAALIPALVELUT / KOTIHOIDONTUET

	2015		2016		2017	
	Määrä	€	Määrä	€	Määrä	€
Perhehoitajat	14	204 667	17	246 910	15	213 947
Omaishoitajat	39	174 151	36	141 788	42	145 864
Toimintakeskus/ työsuusrahat	19	19 218	18	11 887	21	12 169
Henkilökohtaiset avustajat	28	95 347	23	112 462	25	113 799

SAIRAUSAJAN PALKAT

	2015	2016	2017
Toimistotyöt	61 219	53 403	22 652
KK-palkkaiset	134 603	160 859	131 520
Opettajat ja rehtorit	45 407	32 996	17 475
Lasten päivähoito	6 110	8 712	5 225
YHTEENSÄ	247.339	255.970	176.872

SOSIAALIPALKAT MUUT:

- Sisältyy:
- työnantajan järjestämä koulutus, luottamusmies-, työsuojelu- ja oppisopimuskoulutus
 - julkinen tehtävä, äkillisesti sairastuneen lapsen hoito, lääkinnälliset tutkimukset
 - pääsopijajärjestön kokous, 50- ja 60-vuotispäivä sekä omaisen hautauspäivä
 - työntasaus-, ylityö-, säästö-, bonus-, ja lomarahavapaat

	2015	2016	2017
Toimistotyöt	13 737	27 563	21 101
KK-palkkaiset	11 905	14 409	26 003
Opettajat ja rehtorit	17 903	14 816	7 782
Lasten päivähoito	374	7 268	9 846
YHTEENSÄ	43.919	64.056	64.732

VUOSILOMAPALKAT

	2015	2016	2017
Toimistotyöt	154 878	103 962	82 688
KK-palkkaiset	258 917	246 240	268 613
OVTES-rehtorit	7 840	25 073	4 609
Lasten päivähoito	59 245	33 822	48 787
YHTEENSÄ	480.880	409.097	404.697

SÄÄSTÖVAPAIKSI SIIRRETYT VUOSILOMAPÄIVÄT

	2015	2016	2017
Säästövapaasopimukset	155 pv	133 pv	166 pv
Pidetyt säästövapaat	120 pv	101 pv	128 pv

LOMAKORVAUKSET

	2015	2016	2017
Toimistotyöt	11 003	2 681	22 909
KK-palkkaiset	17 924	24 998	41 987
Opettajat	585	1 505	3 039
Lasten päivähoito	1007	951	376
YHTEENSÄ	30.519	30.135	68.311

LOMARAHAT

Työmarkkinakeskusjärjestöjen Kilpailukyky sopimus tuli voimaan 1.2.2017, jossa sovittiin, että lomarahoja leikataan ja **vähennetään -30 %:lla** ajanjaksolla 1.2.2017-30.9.2019, joka koskee vuosien **2017, 2018 ja 2019** lomarahoja.

Lomarahaleikkaus lomavuoden **2017** lomarahoista oli **72.847** euroa.

	2015	2016	2017
Toimistotyöt	61 633	53 163	28 611
KK-palkkaiset	110 239	115 892	87 365
Opettajat ja rehtorit	67 958	64 545	42 417
Lasten päivähoito	24 507	14 763	11 584
YHTEENSÄ	264.337	248.363	169.977

LUOTTAMUSHENKILÖT

	2015	2016	2017
Luottamushenkilöiden määrä	59	46	80
Kokouspalkkiot / ansionmenetykset	46.617	42.489	53.032
Nousu/vähennys €	-11 901	-4 128	+10 543
%	-20,34 %	-8 85 %	+24,81 %

44) PUOLUEELLE PERITYT MAKSUT

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3 §)

PUOLUE

	2015	2016	2017
Keskustapuolue Tuusniemen kunnallisjärjestö ry	2 422	2 184	2 599
Tuusniemen Kokoomus ry	672	556	502
Tuusniemen Sos.Dem. Työväenyhdistys ry	456	394	542
Vasemmistoliiton Tuusniemen kunnallisjärjestö	201	107	345
Suomen Kristillisdemokraatit Kuopion osasto	90	82	45
Koillis-Savon Perussuomalaiset ry	277	255	362
Savo-Karjalan Vihreät ry	0	9	178
YHTEENSÄ tilitetyt luottamushenkilömaksut	4.118	3.587	4.573

Voimassa olevat ostopalvelu- ja yhteistyösopimukset

Palvelun ostajataho:	Palvelun tuottajataho:	Sopimuksen kuvaus lyhyesti:	Sopimuksen voimassaoloaika:
Tuusniemen kunta	Siilinjärven kunta	Sydän-Savon maaseutupalvelujen tuottaminen yhteistoiminta-alueena	1.1.2012 alkaen toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Siilinjärven kunta	Ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintasopimus + eläinlääkintähuolto	1.1.2012 alkaen toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Siilinjärven kunta	Ympäristöterveydenhuollon tukipalvelujen tuottaminen yhteistoiminta-alueella	1.1.2012 alkaen toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kallaveden Työterveyshuolto	Työterveyshuoltopalvelujen tuottaminen Tuusniemellä	2.1.2009 alkaen toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki, Pohjantien koulu	Erityisopetuspalvelujen ostaminen	1.1.2009 voimaan, irtisanominen lukuvuoden lopussa kirjallisella ilmoituksella 6 kk etukäteen.
Tuusniemen kunta	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (KYS)	Perussopimus (laissa säädetty erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishoito, perusterveydenhuolto, ym.)	1.6.2013
Kuopion sosiaali- ja terveyskeskus	Tuusniemen kunta	Sopimus terveyskeskuspsykologipalvelun tuottamisesta	1.9.2009 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki, koulutuksen palvelualue	Kansalaisopiston palvelujen tuottaminen	1.1.2010 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Maaninka, yhteistoiminta-alue	Sydän-Savon lomituspalvelut, maatalouden lomituspalvelujen tuottaminen	1.1.2011 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki, hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	Kuopion kaupunginkirjasto – Pohjois-Savon maakuntakirjasto tuottaa kaikki Tuusniemen kunnan kirjastopalvelut kunnan nykyisessä kunnankirjastossa sekä kirjastoautopalvelut.	1.1.2013 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki	TYP-sopimus (kuntien välinen yhteistyösopimus työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta)	8.3.2016-31.12.2018

Voimassa olevat ostopalvelu- ja yhteistyösopimukset

Tuusniemen kunta	Tuusniemen Teollisuus Oy	Yhteistoimintasopimus: mm. toteuttaa toimeksiannosta tehtävien projektien hoitoa, johtamista, ideointia ja perustamistehtäviä	15.7.1991, toistaiseksi, uusittu v. 2014 uusittu 2017
Tuusniemen kunta	Kuopion lääninverovirasto	Tuusniemen kunnan asiamiehen tehtävien hoito	1.6.1995, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki	Talous- ja velkaneuvonnan antaminen Tuusniemen kunnan asukkaille.	1.1.2001, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki	Kunnan velvollisuutena olevan kuluttajaneuvonnan antaminen Tuusniemen kunnan asukkaille.	1.1.2006, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Tiehallinto	Kansallisen tie- ja katutietojärjestelmän (Digiroad-tietojärjestelmä) tietojen ylläpito.	25.4.2005 alkaen, toistaiseksi.
Tuusniemen kunta	IS-Hankinta Oy	Hankintapalvelulain mukaiset hankintapalvelut	28.2.2011 alkaen, toistaiseksi (Halo-sopimus 1.1.2006 alkaen)
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki, kasvun ja oppimisen vastuualue	Yhteistyösopimus koulutuspalveluiden henkilöstön täydennyskoulutuksesta: Sopimuksella tehostetaan seudullista yhteistyötä opetustoimen täydennyskoulutuksen kehittämisessä ja koordinoimisessa Pohjois-Savon alueella.	1.8.2011-31.7.2016, 1.8.2016-31.7.2021
Tuusniemen kunta yhdessä muiden Jätekukko Oy:n osakaskuntien kanssa	Jäsenkuntien yhteinen jätelautakunta	Kunnille kuuluvien lakisääteisten jätehuollon järjestämisen viranomaistehtävien ja kuntien yhteisesti päättämisen muiden jätehuoltoon liittyvien kehittämisen- ja seurantatehtävien hoitaminen.	1.1.2011 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen terveyskeskus	Itä-Suomen laboratoriotietokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä, ISLAB	Terveyskeskuksen tarvitsemien ISLABin toimialaan sisältyvien asiantuntijapalveluiden, laboratoriotutkimusten ja näytteenoton järjestäminen	1.1.2009 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Väestörekisterikeskus	Kunnan väestötietojen saaminen kunnallishallintoa varten	9.11.2011

Voimassa olevat ostopalvelu- ja yhteistyösopimukset

Tuusniemen kunta	Oy Matkahuolto Ab	Seutulippua koskeva palvelusopimus	1.1.2011 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Istekki Oy	Istekki Oy toimittaa Tuusniemen kunnalle sopimuksessa kuvattuja konsultointipalveluja sopimuksen ehtojen mukaisesti.	20.12.2012 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Istekki Oy / Ascom Miratel Oy	Etähallinta-yhteyssopimus (hoitajakutsupalvelimen etäyhteys)	5.9.2013, 2 vuotta
Tuusniemen kunta yhdessä muiden Pohjois-Savon kuntien kanssa	Kuopion kaupungin ylläpitämä Pohjois-Savon pelastuslaitos	Pohjois-Savon alueellisen pelastustoimen yhteistoimintasopimus, jonka tarkoituksena on pelastustoimen järjestäminen valtioneuvoston vahvistamalla Pohjois-Savon alueella	1.1.2004 alkaen, toistaiseksi jatkettu 2016
Tuusniemen kunta	KL-Kuntarekry Oy	Kaikkien kuntatyöntekijöiden ja työnhakijoiden käyttöön tarkoitettu kunta-alan keskittynyt rekrytointipalvelu.	1.11.2012 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Juankosken kaupunki	Sopimus harjaantumisopetuksen järjestämisestä	1.1.2010 alkaen, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	DNA Oy	Terveyskeskuksen hälytyskutsun yhteys	17.1.2014, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Savon Kuituverkko	Tietoliikenneverkon (maakuntaverkko) käyttöön liittyvien laitteiden, tarvikkeiden, ylläpidon ja palvelujen toimittaminen	Sopimuskaudet alkavat, kun asiakkaan kaikki palvelut on kytketty tai aktivoitu asiakkaan käyttöön

Voimassa olevat ostopalvelu- ja yhteistyösopimukset

Tuusniemen kunta	CGI	Sopimus verkkopalkkapalvelusta	25.9.2012, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Enfo	Sopimus verkkolaskutuksen kokonaispalvelusta	1.1.2016
Tuusniemen kunta	Suomen Erillisverkot Oy	VIRVE-sopimus	11.4.2012, toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Marsh Oy	Kunta valtuuttaa Vakuutusmeklarin edustajakseen vakuutusasioissa	9.9.2013 – 31.12.2014, jatkuen 12 kk kerrallaan
Tuusniemen kunta	JHHT-yhteisö BDO Auditor Oy	Sopimus tilintarkastuspalveluista	19.7.2013, kun vuoden 2016 tilintarkastus on suoritettu ja tilinpäätös hyväksytty, jatkettu 2017-2018
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki	Sopimus sosiaalipäivystyksen järjestämisestä	25.5.2012, toistaiseksi päättyy 31.12.2018
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki	Terveystieteiden yhteistoimintasopimus	2015-2016, 2017-2018
Tuusniemen kunta	Kaavin kunta	Yhteisen perusopetuksen järjestäminen vuosiluokille 7-9	1.8.2015 toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuhilas Oy	Toimeksiantosopimus, Palkka- ja taloushallintopalvelut	1.1.2016 toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Savon Koulutuskuntayhtymä	Kumppanuussopimus	23.5.2016 toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Kuopion kaupunki	Loikka 2020-sopimus, Kuopion toiminnallisen kaupunkiseudun rakennemalliosopimus	1.4.2013 toistaiseksi
Tuusniemen kunta	Pohjois - Savon pelastuslaitos	Sopimus ensivastatoiminnasta	1.2.2010 toistaiseksi

Intime-tositelajit / Tuusniemen kunta

v. 2017

Tositelaji	Nimi	Tositenumerosarja
1	Pankkitositteet	2017 0001- 20170251
3	Palkkatositteet	1- 58
10	Muistiotositteet	1- 384
11	Poistot kirjanpitoon	1- 1
12	Excel/kausimuistiot	1- 84
15	Toimeentulotuki Pro Consona	1- 452
20	Ostoreskontramaksut	1- 263
21	Ostoreskontralaskut	1- 5711
30	Myyntireskontrasuoritukset	1- 370
31	Myyntilaskut	100 000- 109119
39	Web-laskut	200 000- 201839
50	Korkolaskut	100 000- 108917
71	Mr/ Luottotappiot	ei käytetty
72	Mr/ Hyvityslaskun kohdistus	1- 30
92	Laskennalliset SL	1 003510- 12003510
93	Automaattikirjaukset SL	ei käytetty
94	Vyörytykset SL	ei käytetty
96	Kirjanpidon tulos	1- 12
98	Sisäisen laskennan tulos	1- 12
Tilinavaus	KPAVSA, SLAVSA	

Kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Palkkatulosteet	atk-tulosteena
Myyntilaskut	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Ostolaskut	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	atk-tulosteena
Tilikartta	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Tasekirja	Sidottuna
Tilinpäätös	"
Tase-erittelyt	Kansiossa

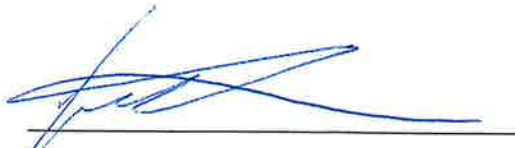
VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Tuusniemellä 9. päivänä huhtikuuta 2018

Timo Kiviluoma
kunnanjohtaja

Kunnanhallitus:

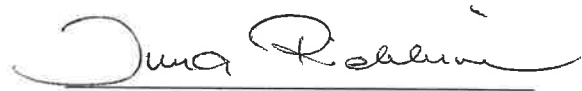
Jorma Voutilainen

Jarkko Toivanen

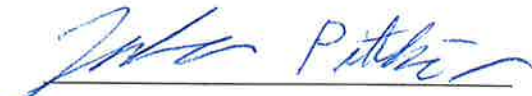
Terttu Kolari

Irma Riekkinen

Maija-Leena Räsänen

Juha Pitkän

Maija Räsänen

Tk MD

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tuusniemellä ____/____ 2018

BDO Audiator Oy, JHTT yhteisö

Lilja Koskelo
JHT